СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА

ТРЕЋА ДОПУНА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СЕНЋАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ

ЗА ПЕРИОД ОД 2018. ДО 2022. ГОДИНЕ

СЕНТА, септембар 2019. године

Тачка	С А Д Р Ж А Ј	Стра-ница
	Списак учесника у изради Школског програма	3
	Акт о доношењу Допуне школског програма	4
1.	**ДОПУНЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА**	5
1.1.	**ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ЗА УЧЕНИКЕ УПИСАНЕ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОДИНЕ**	5
1.2.	**НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ЗА УЧЕНИКЕ УПИСАНЕ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОДИНЕ**	9
	Српски језик и књижевност	9
	Мађарски језик и књижевност	17
	Српски као нематерњи језик	28
	Први страни језик - Енглески језик	29
	Други страни језик - Немачки језик	38
	Латински језик	43
	Психологија	46
	Историја	49
	Географија	63
	Биологија	67
	Математика	72
	Физика	80
	Хемија	104
	Рачунарство и информатика	123
	Музичка култура	125
	Ликовна култура	156
	Физичко и здравствено васпитање	162
	Православни катихизис	165
	Католички вјеронаук	168
	Грађанско васпитање	172
	Језик, медији и култура	174
	Појединац, група и друштво	175
	Здравље и спорт	177
	Образовање за одрживи развој	179
	Трећи страни језик – француски језик	182
1.3.	**ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ПО ПРЕДМЕТИМА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ЗА УЧЕНИКЕ УПИСАНЕ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОДИНЕ**	187
	Српски језик и књижевност	187
	Мађарски језик и књижевност	195
	Српски као нематерњи језик	206

	Први страни језик - Енглески језик	207
	Други страни језик - Немачки језик	216
	Латински језик	220
	Психологија	224
	Историја	227
	Географија	241
	Биологија	245
	Математика	249
	Физика	257
	Хемија	281
	Рачунарство и информатика	300
	Музичка култура	302
	Ликовна култура	333
	Физичко и здравствено васпитање	339
	Православни катихизис	342
	Католички вјеронаук	345
	Грађанско васпитање	349
	Језик, медији и култура	351
	Појединац, група и друштво	352
	Здравље и спорт	354
	Образовање за одрживи развој	356
	Трећи страни језик – француски језик	359
2.	**ИЗМЕНА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА**	364
2.1.	**План стручног усавршавања наставника и стручних сарадника**	364

УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Координатор у изради Школског програма
Ева Ујхази, директор

Уредник Школског програма
Влатко Петровић

Чланови Стручног актива за развој школског програма
Влатко Петровић – председник
Сабљић Снежана – члан
Јенеи Сандра – члан

СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА
Главни трг 12
24400 Сента
Телефон: 024/811-751
Телефакс: 024/812-151
e-mail: gimnazijasenta@gmail.com
Деловодни број: 010-320/2-2019
Датум: 16.09.2019.

На основу члана 61. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/17 и 27/18), чланова 10. до 22. Закона о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/13 и 101/17), Правилника о националном оквиру образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 98/17) и Развојног плана школе за период 2018-2022, Школски одбор Сенћанске гимназије је на седници одржаној дана 16. 09. 2019. године донео

ТРЕЋУ ДОПУНУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СЕНЋАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2018. ДО 2022. ГОДИНЕ

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

_____
Др Илеш Фогараш Теодора

ДИРЕКТОР

_____
Ева Ујхази

ТРЕЋА ДОПУНА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СЕНЋАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ
ЗА ПЕРИОД ОД 2018. ДО 2022. ГОДИНЕ
заведена је у деловодни протокол
под бројем 010-320/2-2019 од 16. 09. 2019. године

Оверава секретар:

_____
Сандра Јенеи

1. ДОПУНЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм Сенћанске гимназије за период од 2018. до 2022. године, деловодни број 011-184/1-2018. од 31.08.2018. допуњује се на основу Правилника о изменама и допунама Правилника о програму наставе и учења за први разред гимназије („Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 8/19 од 23. јула 2019.), према следећем:

1.1. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ЗА УЧЕНИКЕ УПИСАНЕ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОДИНЕ

План наставе за III разред гимназије, примењује се од школске 2020/2021. године;
План наставе за IV разред гимназије, примењује се од школске 2021/2022. године.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГИМНАЗИЈУ

ОПШТИ ТИП		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	Σ
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		26	2	962	74	25	3,5	925	129,5	23	3,5	851	129,5	24	2,5	792	82,5	3530	415,5	3945,5
1.	Српски језик и књижевност	4		148		4		148		4		148		4		132		576		576
1.1.	_____ језик и књижевност[1]	4		148		4		148		4		148		4		132		576		576
2.	Српски као нематерњи језик[1]	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		1	0,5	37	18,5	2	1	74	37	1	1	33	33	218	88,5	306,5
4.	Латински језик	2		74		2		74										148		148
5.	Социологија													2		66		66		66
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија									2		74		3		99		173		173
8.	Историја	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						222		222
10.	Биологија	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
11.	Математика	4		148		4		148		5		185		4		132		613		613
12.	Физика	2		74		1	0,5	37	18,5	1	1	37	37	2	0,5	66	16,5	214	72	286
13.	Хемија	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	2		66		214	37	251
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		1		33		218	218
15.	Музичка култура	1		37		1		37										74		74
16.	Ликовна култура	1		37		1		37										74		74
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
1	Верска настава/Грађанско васпитање[2]	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
2.	Други страни језик[3]	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
3.	Изборни програми[4]	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	29	4	1073	148	29	4	1073	148	30	3	990	99	4283	469	4752

ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	Σ
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		26	2	962	74	25	3.5	925	129,5	23	3,5	851	129,5	23	3,5	759	115,5	3497	448,5	3945,5
1.	Српски језик и књижевност	4		148		4		148		5		185		5		165		646		646
1.1.	_____ језик и књижевност[1]	4		148		4		148		5		185		5		165		646		646
2.	Српски као нематерњи језик[1]	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		2	0,5	74	18,5	3	1	111	37	1	2	33	66	292	121,5	413,5
4.	Латински језик	2		74		2		74										148		148
5.	Социологија													3		99		99		99
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија									1	0,5	37	18,5	3		99		136	18,5	154,5
8.	Историја	2		74		2		74		3		111		3		99		358		358
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						222		222
10.	Биологија	2		74		2		74		1	0,5	37	18,5					185	18,5	185
11.	Математика	4		148		3		111		3		111		3		99		469		469
12.	Физика	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
13.	Хемија	2		74		1	0,5	37	18,5									111	18,5	129,5
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		1		33		218	218
15.	Музичка култура	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
16.	Ликовна култура	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
1	Верска настава/Грађанско васпитање[2]	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
2.	Други страни језик[3]	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	281	53,5	253
3.	Изборни програми[4]	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	29	4	1073	148	29	4	1073	148	29	4	957	132	4250	502	4752

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	Σ
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		26	2	962	74	22	6,5	814	240,5	23	3,5	851	129,5	22	4,5	726	148,5	3353	592,5	3945,5
1.	Српски језик и књижевност	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502
1.1.	_____[1] језик и књижевност	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502
2.	Српски као нематерњи језик[2]	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
4.	Латински језик	2		74														74		74
5.	Социологија													2		66		66		66
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија									2		74		2		66		140		140
8.	Историја	2		74		2		74		2		74						222		222
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						222		222
10.	Биологија	2		74		1	1	37	37	2	0,5	74	18,5	1	1	33	33	218	70	288
11.	Математика	4		148		5		185		5		185		5		165		683		683
12.	Физика	2		74		2	1	74	37	2	0,5	74	18,5	3	1	99	33	321	70	391
13.	Хемија	2		74		2	1	74	37	2	1	74	37	2		66		288	74	362
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		2		66		251	251
15.	Музичка култура	1		37			0,5		18,5									74		74
16.	Ликовна култура	1		37			0,5		18,5									74		74
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
1.	Верска настава/Грађанско васпитање[3]	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
2.	Други страни језик[4]	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
3.	Изборни програми[5]	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	26	7	962	259	29	4	1073	148	28	5	924	165	4106	646	4752

Изборни програми	РАЗРЕД			
	I	II	III	IV
1. Језик, медији и култура	1	1		
2. Појединац, група и друштво	1	1		
3. Здравље и спорт	1	1		
4. Образовање за одрживи развој	1	1	2	2
5. Уметност и дизајн	1	1	2	2
6. Примењене науке	1	1		
7. Примењене науке 1			2	2
8. Примењене науке 2			2	2
9. Основи геополитике			2	2
10. Економија и бизнис			2	2
11. Религије и цивилизације			2	2
12. Методологија научног истраживања			2	2
13. Савремене технологије			2	2

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељенског старешине	37	37	37	33	144
Додатна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунска настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

*Ако се укаже потреба за овим облицима рада

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Час одељенског старешине	37	37	37	33
Екскурзија	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана	до 5 наставних дана
Језик националне мањине са елементима националне културе	2 часа недељно			
Трећи страни језик	2 часа недељно			
Слободне активности (хор, оркестар, секције, техничке, хуманитарне, спортско-рекреативне и друге ваннаставне активности)	30-60 часова годишње			

Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	15-30 часова годишње

Остваривање плана и програма наставе и учења

1. Распоред радних недеља у току наставне године

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Разредно-часовна настава	37	37	37	33
Слободне активности (ваннаставне активности)	2	2	2	2
Матурски испит				4
Укупно радних недеља	39	39	39	39

2. Подела одељења на групе ученика

Општи тип	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Број ученика у групи
Рачунарство и информатика	74	74	37	33	до 15
Први страни језик		18,5	37	33	до 15
Други страни језик		18,5	18,5	16,5	до 15
Физика		18,5	37	16,5	до 15
Хемија		18,5	18,5		до 15

Друштвено-језички смер	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Број ученика у групи
Рачунарство и информатика	74	74	37	33	до 15
Први страни језик		18,5	37	66	до15
Други страни језик		18,5	18,5	16,5	до 15
Филозофија			18,5		до 15
Биологија			18,5		до 15
Физика		18,5	18,5	16,5	до 15
Хемија		18,5			до 15

Природно-математички смер	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Број ученика у групи
Рачунарство и информатика	74	74	37	66	до 15
Први страни језик		18,5	18,5	16,5	до15
Други страни језик		18,5	18,5	16,5	до 15
Биологија		37	18,5	33	до 15
Физика		37	18,5	33	до 15
Хемија		37	37		до 15
Музичка култура		18,5			до 15
Ликовна култура		18,5			до 15

1.2. НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ЗА УЧЕНИКЕ УПИСАНЕ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОДИНЕ

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**148**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1.Историја српског књижевног језика (10)	- Упознавање и продубљивање знања о матерњем језику, разликовање стандардног језика од дијалеката - неговање матерњег језика	објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. Функционални стилови српског	- обнављање претходно стеченог знања о	– напише текст, примењујући форме и обележја	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални,	**Активности ученика:** уче и стичу знања

књижевног језика (12)	функционалним стиловима, продубљивање знања о њиховим карактеристикама, самостални рад на писању текстова различитих стилова	публицистичког и административног стила; -	групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници	на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Морфологија у ужем смислу (10)	Појам морфологије Грађење речи Појмови суфикса, инфикса, префикса, творбене основе Врсте и подврсте речи Гласовне промене	– објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и наставак); – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла,уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
4. Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности (12)	- повезивање знања о претходним епохама, упознавање са друштвено-историјским приликама у доба барока	историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури; – упореди стилска	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН);	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају

	- тумачење дела барокне књижевности	средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца);	пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, лектира, слике, уџбеници и др.	проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
5. Просветитељство и класицизам у српској књижевности; (12)	- повезивање знања о претходним епохама, упознавање са друштвено-историјским приликама у доба просветитељства тумачење дела просветитељске књижевности - - представници просветитељства у Европи - представници просветитељства у српској књижевности	– одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, дела просветитељске књижевности уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
6. Романтизам у европској и српској књижевности; (12)	- Историјске прилике у Европи у периоду предромантизма - Револуционарни дух - Национални дух, буђење народа - Одлике романтичтичарске поезије - романтичарске књижевне врсте - Представници романтизма у	– објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета; – састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и

	Европи - Представници романтизма у српској књижевности	одликама; – упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма;	методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла,, примарна и секундарна литература о романтизму, лектира, уџбеници и др.	презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
7. Реализам у европској и српској књижевности; (10)	- - Историјске прилике у Европи у периоду реализма - - Одлике реализма - књижевне врсте у епоси реализма - врсте реализма - Представници реализма у Европи Представници реализма у српској књижевности	- – утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма: – упореди и примерима илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму; – протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета, класне раслојености)	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, биографије писаца, лектира, примарна и секундарна литература о реализму, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Дијалог књижевних епоха **(5)** **Правопис, усмено и писано изражавање** **(20)**	- самостална систематизација градива, повезивање усвојених појмова - ИСХОДИ: анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама; Правописне вежбе, употреба оба писма, са предношћи ћирилици, правилна реторика, употреба скраћеница ИСХОДИ: примени правописна решења у вези са писањем скраћеница; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога);			

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	– јасно и сажето представи историју књиге и библиотеке; – учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и књижевности); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму; – састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем. - историја, музичка култура, грађанско васпитање. социологија, ликовна култура
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

Разред Други
Недељни фонд часова 3 часа
Годишњи фонд часова 111 часова

СТАНДАРДИ2	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаји
2CJK.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика; има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба.	– објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа; – напише текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила; – објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и	ЈЕЗИК Историја српског књижевног језика Функционални стилови српског књижевног језика Морфологија у ужем смислу КЊИЖЕВНОСТ Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности Просветитељство и
2CJK.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и		

појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално.	наставак);	класицизам у српској књижевности;
	– примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама;	Романтизам у европској и српској књижевности;
	– наведе и објасни друштвено-историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури;	Реализам у европској и српксој књижевности;
	– упореди стилска средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца);	Дијалог књижевних епоха
2СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи	– одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури;	
	– објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета;	
	– састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и одликама;	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА
2СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима.	– упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма;	Правопис Усмено и писано изражавање
	– утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма:	
2СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире.	– упореди и примерима илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму;	
2СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске	– протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета,	

књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

2СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

2СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

2СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

2СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно

класне раслојености);

– анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама;

– примени правописна решења у вези са писањем скраћеница;

– примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога);

– учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и књижевности);

– обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму;

– састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем.

примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце.

2СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст.

2СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања

се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе.

2CJK.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника; процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша критички, процењујући говорникову аргументацију и објективност.

2CJK.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст.

2CJK.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме

непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**МАЂАРСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**148**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА** на крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИ-ВАЊА ТЕМЕ** (облик, метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ** у **НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Књижевни родови и књижевне врсте 19	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела, обезбеђује знања из теорије и историје књижевности ради бољег разумевања и успешнијег	Правилно научи шта значи лирика и лирске врсте, епика и епске врсте и драма и драмске врсте.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

	проучавања уметничких текстова. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			
Књижевност 17 века 14	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.опште карактеристике раздобља 2.књижевност 17 века на истоку 3.класицизам 4.сентиментализам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Књижевност роматизма 12	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике,	Треба да научи: 1.главне карактеристике романтичне културе 2.главне књижевне врсте европског и мађарског романтизма и његове вредности у светској књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер,	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и

	упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере		Power-Point презентација, табла, уџбеници.	усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Народна књижевност 28	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.главне карактеристике европског и мађарског народног књижевности 2.Петефи 3.Српцки романтисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Реалисам 17	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и	Треба да зна: 1реалисам као епоха историје уметности и књижевности	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу

	књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	2.важније књижевне врсте реализма у Европи (и у Мађарској) и његове вредности у светској књижевности.	Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Узајамне мађарско-јужнословенске књижевне везе 8	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-	3.Узајамне везе у народној књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

	уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			
Језик 17	Уводи ученике у проучавање језика као система, упознаје ученике са социо-лингвистичким и лингвистичким знањима, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним нормама успешно примењују у пракси, васпитава у духу језичке толеранције према језицима других. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1 настанак језика 2.говор 3.језик 4.систем језичких знакова 5.језичка комуникација 6.језичке промене	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Морфологија 12	Уводи ученике у проучавање језика као система, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним	Треба да зна: 1.појам морфолигије 2. структура морфологије 3. правопис у вези морфологије	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства:	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење;

	нормама успешно примењују у пракси. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере		Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Стил **Састављање текста** **12**	Уводи ученике у проучавање језика као система. Понављање и систематизација знања. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.функција речи и реченице за означавање нечега у тексту 2.различита конструкција (композиција) и различити стилови књижевних, научних и службених текстова.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	ликовна култура, музичка култура, психологија, језици, филозофија, социологија и изборни програми
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

НАЗИВ ШКОЛЕ		**СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА**		
ПРЕДМЕТ		**МАЂАРСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања,	**ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА**	**НАЧИН ОСТВАРИ-**	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ** у

	умења и ставова о)	на крају теме ученик ће бити у стању да:	**ВАЊА ТЕМЕ** (облик, метод наставе, наставна средства)	**НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Књижевни родови и књижевне врсте 19	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела, обезбеђује знања из теорије и историје књижевности ради бољег разумевања и успешнијег проучавања уметничких текстова. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Правилно научи шта значи лирика и лирске врсте, епика и епске врсте и драма и драмске врсте.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Књижевност 17 века 14	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за	Треба да зна: 1.опште карактеристике раздобља 2.књижевност 17 века на истоку 3.класицисам 4.сентименталисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			реализацији пројека.
Књижевност роматисма 12	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да научи: 1.главне карактеристике романтичне културе 2.главне књижевне врсте европског и мађарског романтисма и његове вредности у светској књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Народна књижевност 28	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за	Треба да зна: 1.главне карактеристике европског и мађарског народног књижевности 2.Петефи 3.Српцки романтисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			реализацији пројека.
Реализам 17	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1реализам као епоха историје уметности и књижевности 2.важније књижевне врсте реализма у Европи (и у Мађарској) и његове вредности у светској књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Узајамне мађарско-јужнословенске књижевне везе 8	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за	3.Узајамне везе у народној књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			реализацији пројека.
Језик 17	Уводи ученике у проучавање језика као система, упознаје ученике са социо-лингвистичким и лингвистичким знањима, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним нормама успешно примењују у пракси, васпитава у духу језичке толеранције према језицима других. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1 настанак језика 2.говор 3.језик 4.систем језичких знакова 5.језичка комуникација 6.језичке промене	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Морфологија 12	Уводи ученике у проучавање језика као система, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним нормама успешно	Треба да зна: 1.појам морфолигије 2. структура морфологије 3. правопис у вези морфологије	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске

	примењују у пракси. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере		Point презентација, табла, уџбеници.	и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Стил **Састављање текста** **12**	Уводи ученике у проучавање језика као система. Понављање и систематизација знања. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.функција речи и реченице за означавање нечега у тексту 2.различита конструкција (композиција) и различити стилови књижевних, научних и службених текстова.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	ликовна култура, музичка култура, психологија, језици, филозофија, социологија и изборни програми
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**72**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
ЈЕЗИК (44)	Оспособљавање ученика за правилан изговор гласова српског језика и правилно акцентовање речи и реченица Упознавање	– разуме и користи предвиђени лексички фонд; – разуме и користи граматичку материју усвајану у претходним разредима; – користи сложеније	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставника, уџбеника,; решавају задатке; одговарају градиво

	ученика са правилном употребом облика речи. Оспособљавање ученика за примену прфавила творбе речи. Оспособљавање ученика за примену правописних правила српског језика. Оспособљавање ученика за примену правописних правила српског језика.	синтаксичке конструкције за исказивање просторних и узрочних односа; – разуме и употребљава различите начине за исказивање посесивних односа;	настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: табла, уџбеници и свеске др.	научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака
Култура изражавања (12)	Оспособљавање ученика за усмено и писмено изражавање.	– разуме основни садржај информативних, образовних и културних емисија; – у разговору исказује и образлаже своје мишљење; – чита и разуме суштину информативних текстова; – пише кратке континуиране текстове на задату тему.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: лаптоп, пројектор, интернет, табла, уџбеници и свеске др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставника, уџбеника,; решавају задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
Књижевност (16)	Упознавање са различитим књижевним родовима и врстама и значајним делима српске књижевности.	– савладане (већ усвојене) садржаје из књижевности повезује са новим књижевноуметничким текстовима и користи их у њиховом тумачењу; – упореди сопствени доживљај књижевног дела са доживљајем свог друга; – примени књижевнотеоријска знања стечена на часовима матерњег језика у тумачењу текста/дела; – изнесе	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: лаптоп, пројектор,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставника, уџбеника,; решавају задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља задатке; прати, мотивише и

		аргумент због чега би књижевно дело препоручио другу	интернет, табла, уџбеници и свеске др.	усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Мађарски језик и књижевност, Верска настава, Историја		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ-БИЛИНГВАЛНИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37 (теорија) + 18,5 (вежба) укупно : 55,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Points of view (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-изражује своје мишљење -користи питања адекватно - разуме тектс о религији -разуме чланак о скандалу једног квиз програма -користе Question Tags исправно	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Putting the world to rights (11)	Ученици	-разуме појам глобало зафревање	**Облик рада:** комбиновани –	**Активности ученика:**

	- развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-користе must, have to исправно -користи речи о дрвама и биљкама -разуме чланак о правилној исхрани -даје мишљење о свом ставу према исхрани	индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Caught in the net (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-именује речи у вези са информатиком -користи shouldn't have исправно -изрази мишљење о социјалним медијама - уме да формира став о виртуелном свету - зна да користи Mixed Conditionals -уме да напише биогтрафију о познатом човеку	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
A step on the ladder (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање,	-да разговара о различитим пословима -користи разне форме да проча о	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника,

	говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	навикама -да дискутује о емиграцији -разуме текст о школи за таленоване музичаре -да обави интерју за посао -пишепропратно писмо	**Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Space (11,5)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- опишу речи у вези астрономије -користе пасив -да говоре о стварима у будућности - разумеју чланак о свету астрономије -опишу и да реагују на анекдоту -пишу презентацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Информатика, биологија, географија, физика, социологија, изборни предмети		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37 (теорија) + 18,5 (вежба) укупно : 55,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Telling tales (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- погоди ко је извршио кривично дело -користи reporetd speech -прича о митовима -разуме и дискутује о тексту о човеку који је извршио кривично дело -се договара и нађе компромис -пише формано писмо –резервише место	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
True love? (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе	-користи речи у вези са везама -користи компарацију придева -разуме песму -прича о имагинарним ситуацијама -разуме текст и дискутује о онлајн везама -да се представи и упозна друге људе -пише неформално писмо-одговори на позив	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља

	замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања		пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Travel (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-да користи речи у вези са путовњем -користи пасив -разуме чланак о промени у начину путовања -користи неодређен заменице -разуме текст о путовању -тражи информацију научтив начин -пишеразгледницу	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Spend, spend, spend! (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају	-користи речи у вези са финасијама -користи have something done -дискутује о рекламима у школама -користи кондиционале -разуме текст о милијонеру -пише формално писмо- тражи информацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и

	вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања			усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Inspiration (11,5)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-користи речи у вези са уметношћу -да користи participle clauses -разуме текст о инсталацијама -користи determiners -разуме текст о двојуцу уметника -опише и изрази мишљење о догађају -пише про-контра аргументацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Информатика, биологија, географија, физика, изборни предмети		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74 (теорија) + 18,5 (вежба) укупно : 92,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Telling Tales(16)	Ученици	- користи индиректни говор	**Облик рада:** комбиновани –	**Активности ученика:**

	- развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- идентификује и користи глаголске облике -разуме чланак о миту и реалности -да разговара о стварању компромиса -пише формално писмо о резервацији	индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
True love(15)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- да причају о везама -користе компарацију придева -да говоре о измишљеним ситуацијама - разумеју песму -опишу и да реагују на интернет чланак -пишу писмо – одговор на позив	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Travel (15)	Ученици - развијају језичке вештине:	-причају о путовању -користе пасивне	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у	**Активности ученика:** уче и стичу знања

	слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	реченице -дискутују о предностима и манама разл. путовања -разумеју разл заменице - разумеју чланак о путовању - да учтиво траже информације	паровима, групни и фронтални. **Методе рада:** комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства:** Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др.	на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника:** поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Spend,spend,spend(15)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- прича о новцу и о односу људи према томе -користи и разуме структуру „have sth.done“ -да дикутују о реклами у школи -да користе third conditional -разумеју текст о милионеру -говоре о давању предлога -пишу формално писмо у којем траже дату информацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада:** комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства:** Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника:** поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Inspiration (16)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме	-именује речи о разл.формама уметности -користе participle clauses -дискутују о	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада:**	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и

	- активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције	разл.облицима уметности -разумеју разлику и користе детерминаторе за именице -причају о својим доживљајима -да пишу есеј (дискурсивни)	комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Against the odds (15,5)	- стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- да опишу карактеристике људи -да користе прошла времена -да изразе мишљење о познатим људима да разуме текст о преживљавању -разликује past perfect i continuous -да опише слоку -да пише чланак у новине	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

				реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Информатика, биологија, географија, физика, изборни предмети		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК – НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК - НЕМАЧКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37 теорије и 18.5 вежби у групи до 15 ученика**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1.Ferien: Meer und mehr (4Т+2В)	-разумевање прочитаног текста -непознате речи -култура и уметност -усмено изражавање -писмено изражавање -интеркултурност -разумевање говора	- преноси суштину поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, објашњења и обавештења, писмено и усмено; - разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима у образовном контексту; -разликује најучесталије врсте текстова, познајући њихове основне карактеристике, сврху и улогу; - укратко препричава	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		краћи текст или видео-запис;		
2. Ereignisse und Fakten am Beginn des neuen Jahrhunderts (4T+2B)	-комуникативна ситуација -врсте текстова: -неформални разговор: - описивање; - правила понашања;	-разуме основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; -разуме краће текстове о конкретним темама из свакодневног живота, као и језички прилагођене и адаптиране текстове утемељене на чињеницама, везане за домене општих интересовања: -користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту, прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута:	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. Was tust du für deine Gesundheit? (7T+3B)	- монолошко и дијалошко излагање; -издвајање поруке и суштинских информација; -формална дискусија; - описивање; - стереотипи;	- описује утиске, мишљења и осећања (обима 70 – 90 речи); - препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са елементима страног језика који учи, али и из осталих области школских знања и животних искустава; -преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; - разуме основне елементе радње у краћим видео-записима у којима се обрађују релативно блиске теме, ослањајући се и на визуелне елементе;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
4.Ein Unfall (5T+3B)	- стандардни језик;	-разуме општи смисао	**Облик рада:**	**Активности**

	- препознавање основне аргументације; -функционална сарадња; -стандардне формуле писаног изражавања; - стилови у комуникацији на страном језику;	информативних радијских и телевизијских емисија о блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; -разуме једноставна упутства и саветодавне текстове, обавештења и упозорења на јавним местима; - на једноставан начин/укратко изражава своје утиске и осећања и образлаже мишљење и ставове у вези са блиским темама; -пише белешке, поруке и лична писма/мејлове да би тражио или пренео релевантне информације;	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
5. Menschen wie du und ich (3Т+1.5В)	- изговор; -непознате речи; -интервјуисање; - лексика и комуникативне функције; - ИКТ;	- препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средства (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); - користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
6. Partnerschaften (4Т+2В)	- информативни прилози; - интонација; - ИКТ; - стратегије преношења поруке са матерњег на страни	- разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске

	језик/са страног на матерњи; - интеркултурност;	-разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скечеви, стрипови); -укратко препричава краћи текст или видео-запис; -једноставним језичким средствима резимира прочитани/преслушани текст о блиским темама и износи сопствено мишљење о њему;	настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
7. Jobs und Berufe (6Т+3В)	- размена информација; -разумевање прочитаног текста; - дијалог; - писмено изражавање; -правила понашања;	- користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); - изводи закључке после слушања непознатог текста у вези са врстом текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем; - проналази, издваја и разуме у информативном тексту о познатој теми основну поруку и суштинске информације;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
8. Zukunftsvisionen (4Т+2В)	- култура и уметност: - врсте текстова; -усмено изражавање; - описивање; - правила понашања;	- излаже унапред припремљену краћу презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања); - попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; пише краћа формална	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и

		писма (писма читалаца, пријаве за праксе, стипендије или омладинске послове); - користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи; - ослањајући се на општа знања, искуства и контекст поруке, увиђа значење њених непознатих елемената;	дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Матерњи језик, енглески језик, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ПРЕДМЕТ **ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК**
РАЗРЕД **ДРУГИ**
СМЕР **ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА **74**

НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. Понављање градива првог разреда, Неодређена заменица, Компарација придева,	Систематизација градива првог разреда, тј. основе латинског језика, препознавање врсте речи, деклинација, падежа, глаголска времена.	Препознаје речи по облику (навођење из речника), њену функцију у реченици и преводи самостално реченице помоћу рачника.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника,

Пасивна времена, Пасивна реченица (14)	Разликовање пасивне реченице од активне. Памћење одређеног фонда речи, израза и пословица. Анализа и превођење реченица.		(АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
2. Инфинитив презента актива и пасива, Депонентни и семидепонентни глаголи, Фабула палијата-Плаут (9)	Грађење инфинитива презента акт и пас, времена депонентних и семидепонентних глагола и њихово превођење. Учење о Римској комедији.	Разликује инфинитив од индикативна времена, преводи, као и депон и семидепон глаголе у реченицама. Даје информације о Римској комедији и о Плауту.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
3. Инфинитив перфекта и футура актива и пасива, Акузатив са инфинитивом, Неправилни глаголи хтети, не хтети, више волети, Ромул и Рем- Тит	Грађење инфинитива перфекта и футура акт и пас, препознавање конструкције ак са инф, препознавање главног глагола, превођење реченице. Учење неправилних глагола и њихово превођење. Учење о	Гради инфинитиве и зна њихову функцију, преводи реченице са конструкцијом ак са инф, набраја главне глаголе, зна напамет презент неправилних глагола. Даје информације о легенди Ромула и Рема, о Титу	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке,

Ливије (12)	легенди Ромула и Рема.	Ливије.	дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
4. Номинатив са инфинитивом, Неправилни глагол носити, подносити и његове сложенице, Оснивање града Рима- Тит Ливије (8)	Грађење инфинитива перфекта и футура акт и пас, препознавање конструкције ном са инф, препознавање главног глагола, превођење реченице. Учење неправилних глагола и њихово превођење. Учење о легенди Ромула и Рема.	Гради инфинитиве и зна њихову функцију, преводи реченице са конструкцијом ном са инф, набраја главне глаголе, зна напамет презент неправилног глагола. Даје информације о легенди Ромула и Рема, о Титу Ливију.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
5. Партицип презента актива, партицип перфекта пасива, Аблатив апсолутни са партиципом и без партиципа, Неправилни глагол ићи и његове сложенице, Хорације, Цезар	Грађење партиципа и њихова употреба у аблативу, препознавање облика неправилног глагола ићи и превођење реченица. Учење о Хорацију и Цезару.	Гради ппа и ппп и зна њихову функцију и употребу, преводи реченице са ппа и ппп у абл , зна напамет презент неправилних глагола. Даје информације о Хорацију и Цезару.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво

(7)			илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
6. Неправилни глаголи: сложенице глагола бити, Партицип футура актива, перифрастична конјугација активна, Герундив или партицип футура пасива, Перифрастична конјугација пасивна, Герунд, Овидије, Сингидунум, Сенека (13)	Грађење партиципа и њихова употреба са помоћним глаголом, препознавање облика неправилних глагола и превођење реченица. Разликовање герунда од герундива, грађење и употреба герунда. Учење о Овидију и Сенеки и о старом Београду.	Гради пфа и пфп и зна њихову функцију и употребу, преводи реченице са пфа и пфп са помоћним глаголом , и са герундом, зна напамет презент неправилних глагола. Даје информације о Овидију и Сенеки.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
7. Конјунктив презента акт/ пас, конј имперфекта акт/ пас, конј перфекта акт/ пас, конј плусквамп акт/ пас, Независни конјунктив, Слагање времена, Зависне реченице, Катул, Цицерон, Критска и микенска култура, Римска	Грађење конјунктива, употреба овог глаголског начина, превођење, препознавање зависних реченица, учење о Катулу, Цицерону	Гради конјунктивна времена, зна преводити реченице у конјунктиву, разликује од осталих глаголских начина, препознаје зависне реченице помоћу везника и преводи текст. Даје информације о Катулу и Цицерону, о Римској књижевности.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују

књижевност (7)	**Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	Матерњи језик и књижевност, страни језици, историја, физика, хемија, биологија, изборни програми	
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.	

ПСИХОЛОГИЈА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ПСИХОЛОГИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ПСИХОЛОГИЈА КАО НАУКА И ПРАКСА	Предмет и дисциплине психологије. Психологија и друге науке, уметност и култура. Методе и технике психолошких истраживања. Употреба и злоупотреба психологије	– прави везу између психологије као науке и других наука, уметности и културе; – препозна различите области примене психолошких сазнања као и животне ситуације у којима се људи обраћају психологу за помоћ; – на датом примеру психолошког истраживања одреди које су методе и технике коришћене; – разликује научни од лаичког приступа психолошким питањима и критички се односи према текстовима и псеудотестовима у медијима;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

2. ЛИЧНОСТ КАО ЈЕДИНСТВО ПСИХОЛОШКИХ ПРОЦЕСА, ОСОБИНА И СТАЊА	Појам и структура, темперамент, идентитет. Теорије личности. **Особине, процеси и стања** Сазнајни аспект: пажња, опажање, учење, памћење и заборављање, мишљење, интелигенција. Емоционални аспект: осећања. Мотивациони аспект: потребе, вредности, ставови и интересовања. Измењена стања свести. **Развој** Органске основе психичког живота. Чиниоци развоја: наслеђе, лична активност и друштвени чиниоци. Развој сазнајног, емоционалног и мотивационог аспекта личности. Карактеристике адолесцентског периода у развоју личности. **Ментално здравље** Појам и значај. Фрустрације и конфликти. Одбрамбени механизми. Стрес и механизми превладавања. Ментални поремећаји – појам, узроци, врсте и облици помоћи. Психолошки проблеми адолесцената. Превенција.	– психички живот особе посматра као целину међусобно повезаних процеса, особина и стања чији се развој одвија током целог живота и као јединство психичког и телесног функционисања; – аргументовано дискутује о утицају наслеђа, средине и личне активности на развој личности; – користећи стечена психолошка сазнања, препознаје емоције и мотиве сопственог понашања, понашања других и ликова из књижевности и филмова; – у учењу користи стратегије и технике успешног учења и памћења; – препознаје узроке фрустрација и унутрашњих конфликата, у својим реакцијама показује преференцију да их конструктивно решава и на примерима препознаје механизме одбране; – опише најважније психолошке карактеристике адолесцентског доба, препозна и критички се односи према најчешћим проблемима и ризичним понашањима адолесцената; – аргументује значај очувања менталног здравља, превенције менталних поремећаја и показује позитивни став према здравим стиловима живљења;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. ОСОБА У	**Социјализација**	– у комуникацији	**Облик рада:**	**Активности**

СОЦИЈАЛНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ	Појам, функција и фактори. Облици и врсте социјалног учења. Социјалне вештине. Социјални живот адолесцента. Просоцијално и асоцијално понашање. Појам, врсте насиља и фактори који доприносе насилном понашању. Карактеристике насилног понашања и особа које трпе насиље. Реаговање на насиље. **Комуникација** Вербална и невербална комуникација. Услови успешне комуникације. Социјална перцепција и грешке у опажању особа. Интерперсонални конфликти и њихово решавање. Емпатија. Асертивност. **Друштвене групе** Појам и врсте. Динамика групе. Односи у групи. Конформизам. Одупирање групном притиску. Руковођење групом. Стереотипи, предрасуде, дискриминација. Људи у маси.	узима у обзир могућност грешака при опажању других људи и тиме предупређује могуће конфликте; – наведе примере просоцијалног, асертивног понашања и алтруизма из свог искуства и понашања других људи; – опише контекст настанка најважнијих теорија личности, њихове основне карактеристике, представнике и утицај; – препозна и критички разматра примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, конформизма, насилничког понашања и изражава спремност да реагује; – наведе примере и карактеристике различитих група, групних односа и типова руковођења, примењује правила сарадње у тимском раду поштујући различитост чланова; – препозна и критички разматра примере употребе и злоупотребе психологије у медијима, политици, маркетингу и на друштвеним мрежама; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – прихвати улогу испитаника у психолошким истраживањима искључиво на бази добровољности,	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др	**ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		информисаности о сврси и процедурама истраживања и гаранције да добијени подаци неће бити злоупотребљени.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Језик, медији и култура, Појединац група друштво, социологија, грађанско васпитање		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ИСТОРИЈА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ИСТОРИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ ТИП И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА (3)	Хронологија и простор – средњи и рани нови век Историјски извори Континуитет и промена Реконструкција и интерпретација прошлости	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – објасни разлику између методолошки утемељеног и ненаучног приступа интерпретацији прошлости;		
2. КЉУЧНЕ ПОЈАВЕ, ПРОЦЕСИ И ЛИЧНОСТИ ЕПОХЕ (46)	Сеобе народа и колонизација Покрштавање Развој писмености, науке и цивилизације Верски покрети, односи и ратови Српски народ, земље, државност, друштво и црквена организација Османлијска освајања Научно-техничка и географска открића Развој и утицај нових идеја Истакнуте личности	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		– идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту;		
3. ДРЖАВА И ИНСТИТУЦИЈЕ (9)	Типови државних уређења Монархија Република Градска комуна Структура, унутрашње уређење и институције Скупштине Законодавство, државна управа и војска Међудржавни односи Односи државе и цркве Секуларизација Истакнуте владарске породице Европе Истакнуте српске владарске породице	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		– примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – наведе типове државних уређења у периоду средњег и раног новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку;		
4. ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ ОДНОСИ (5)	Типови друштвених уређења и односа Патријахално друштво Феудализам Вазални односи Сталежи/друштвени слојеви и групе Мануфактура Натурална привреда Робно-новчана привреда	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		– примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у епохи феудализма; – анализира развој и промене у друштвеној структури и односима у средњем и раном новом веку; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду средњег и раног новог века; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује основне елементе привредног живота и њихов утицај на друштвене промене у средњем и раном новом веку;		
5. КУЛТУРА И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ (7)	Религије и веровања Православље Католичанство Ислам Јудаизам Протестантизам Јереси Сујеверје Обичаји Наука Образовање Штампа Породични и родни односи Болести и лечење	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске

	Задужбинарство и споменици	различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – уочава присуство политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини;	методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
6. ПОЈАВЕ ДУГОГ ТРАЈАЊА – МИТ, ЛЕГЕНДА, НАУКА (4)	Митови, легенде и предања – значење и значај некад и сад Злоупотреба	– користи хронолошке одреднице и прецизно	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-

	историје и митова Псеудоисторија Савремени политички митови. Научна методологија Култура сећања	смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – објасни разлику између методолошки утемељеног и ненаучног приступа интерпретацији прошлости; – препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву; – препознаје улогу легенди и митова у реконструкцији прошлости и изградњи колективног и	фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		индивидуалног идентитета; – препознаје на конкретним примерима злоупотребе митова у историјском и савременом контексту.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Српски језик и књижевност, географија, грађанско васпитање, православни катихизис, рачунарство и информатика, изборни програми, психологија		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

Разред Други
Недељни фонд часова 2 часа
Годишњи фонд часова 74 часа

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2.Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3.Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4.Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог	ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА Хронологија и простор – средњи и нови век Историјски извори (порекло, анализа, уочавање специфичности различитих медија и њихове информативне вредности, примена у истраживању) Континуитет и промена Реконструкција и интерпретација прошлости

истраживања.	трајања;
2.ИС.1.2.2.Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора.	– анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима;
2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација.	– примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику;
2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања.	– објасни разлику између методолошки утемељеног и ненаучног приступа интерпретацији прошлости;
2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне worddатотеке (фајла).	– препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву;
2.ИС.1.3.1.Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса.	– наведе типове државних уређења у периоду средњег и новог века и издвоји њихове специфичности;
2.ИС.1.3.2.Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва.	– анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа;
2.ИС.1.3.3.Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	– идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у епохи феудализма;
2.ИС.1.3.4.Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.	– анализира развој и промене у друштвеној структури и односима у
2.ИС.1.3.5.Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању.	
2.ИС.1.3.6.Пореди историјски и савремени контекст поштовања	

људских права и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.	средњем и новом веку;
2.ИС.1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата.	– идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку;
2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова.	– упоређује сличности и разлике између средњовековне и модерне српске државности у првој половини 19. века;
2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти.	– анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду средњег и новог века;
2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште историје.	– уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје;
2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању.	– на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;
2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.	
2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве дугог трајања, уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.	
2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.	

	– идентификује основне елементе привредног живота и њихов утицај на друштвене промене у средњем и новом веку;	КЉУЧНЕ ПОЈАВЕ, ПРОЦЕСИ И ЛИЧНОСТИ ЕПОХЕ Сеобе народа и колонизација Покрштавање
2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје. 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне разлике и сличности у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора. 2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке. 2.ИС.3.2.4. Писано и графички приказује резултате елементарног истраживања уз употребу компјутерских програма за презентацију (текстуалних, визуелних, филмских датотека и power point програма). 2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке.	– анализира положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и мањинских група у средњем и новом веку; – изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – уочава присуство политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и новог века у савременом друштву; – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – учествује у организовању и спровођењу заједничких	Развој писмености, науке и цивилизације Верски покрети, односи и ратови (крсташки ратови, Велики раскол, јереси, исламизација, реформација, противреформација) Српски народ, земље, државност, друштво и црквена организација Османлијска освајања Научно-техничка и географска открића Развој и утицај нових идеја (хуманизам и ренесанса, просветитељство) Револуције Уставност Српска револуција Кнежевина Србија Истакнуте личности: Јустинијан I, Ираклије I, Мухамед, Карло Мартел, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, цар Самуило, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије, цар Отон I, цар Хенрих IV, папа Гргур VII, папа Урбан II, Фридрих I Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, цар Манојло I Комнин, папа Иноћентије III, бан Кулин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, Милутин, Стефан Дечански, Стефан Душан, цар Карло IV Луксембуршки, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ Бранковић,

активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини; – препознаје улогу легенди и митова у реконструкцији прошлости и изградњи колективног и индивидуалног идентитета; – препознаје на конкретним примерима злоупотребе митова у историјском и савременом контексту.	султанија Мара, српски деспоти у јужној Угарској, Ђурађ Кастриот Скендербег, Мехмед II Освајач, Јанко Хуњади, краљ Матија Корвин, Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Марко Поло, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Ђото, Петрарка, Бокачо, Леонардо да Винчи, Микеланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Хенри VIII, Елизабета I, Сервантес, Вилијам Шекспир, Молијер, Луј XIV, Петар Велики, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић, принц Еуген Савојски, Монтескје, Волтер, Џејмс Ват, Хердер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, браћа Грим, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић, патријарх Јосиф Рајачић, Лајош Кошут, Пушкин, Гоголь, Дикенс, Балзак, кнез Александар Карађорђевић, Тома Вучић Перишић, Илија Гарашанин, Стеван Книћанин...
	ДРЖАВА И ИНСТИТУЦИЈЕ Типови државних уређења Монархија Република Градска комуна Међудржавни односи Структура, унутрашње уређење и институције Скупштине

Законодавство, државна управа и војска

Односи државе и цркве

Секуларизација

Истакнуте владарске породице Европе (Каролинзи, Отонска династија, Капети, династија Арпадоваца, Хоенштауфовци, Комнини, Плантагенети, Валоа, Асеновци, Палеолози, Анжујци у Јужној Италији и Угарској, Медичи, Хабзбурговци, Тјудор, Бурбони, Османлије, Романови)

Истакнуте српске владарске породице (Немањићи, Котроманићи Лазаревићи, Бранковићи, Мрњавчевићи, Балшићи, Косаче, Црнојевићи)

ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ ОДНОСИ

Типови друштвених уређења и односа

Патријахално друштво

Феудализам

Вазални односи

Сталежи/друштвени слојеви и групе

Мануфактура

Натурална привреда

Робно-новчана привреда

Капитализам

КУЛТУРА И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ

Религије и веровања

Православље

Католичанство

Ислам

Јудаизам

Протестантизам

Јереси

Сујеверје

Обичаји

Наука

Образовање

Штампа

Породични и родни односи

Болести и лечење

Задужбинарство и споменици

ПОЈАВЕ ДУГОГ ТРАЈАЊА – МИТ, ЛЕГЕНДА, НАУКА

Митови, легенде и предања – значење и значај некад и сад

Злоупотреба историје и митова

Псеудоисторија

Савремени политички митови

Научна методологија

Култура сећања

ГЕОГРАФИЈА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ПРЕДМЕТ	**ГЕОГРАФИЈА**
РАЗРЕД	**ДРУГИ**
СМЕР	**СВИ СМЕРОВИ**
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	**74**

НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА (3)	Предмет проучавања, подела, задаци и развој друштвене географије. Извори података и методе проучавања у друштвеној географији.	− користи различите изворе географских информација.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. СТАНОВНИШТВО И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ (10)	Распоред становништва. Популациона динамика. Демографска транзиција. Просторна мобилност. Структуре становништва. Популациона политика. **Предлог пројектног задатка за ученике:** израда мултимедијалне презентације, паноа или писање семинарског рада на тему демографских одлика појединих држава.	− користи статистичке изворе и средства ИКТ-а у анализи демографских диспаритета у свету и одабраним регијама; − објашњава факторе популационе динамике и доводи их у везу са степеном друштвеноекономског развоја; − критички вреднује мере популационе политике и предлаже мере демографског развоја у будућности; − разматра демографске пројекције на глобалном и регионалном нивоу; − реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. РУРАЛНИ И	Фазе урбанизације.	− доводи у везу	**Облик рада:**	**Активности**

УРБАНИ ПРОСТОР (9)	Деаграризација и дерурализација. Структура и ширење градских простора. Функционалне везе града и околног простора. Поларизација развоја насеља. **Предлог пројектног задатка:** препоручује се истраживање развоја одабраног градског насеља применом групног облика рада.	географски положај насеља са његовим развојем користећи географску карту; − успоставља односе између процеса у развоју насеља и економског и популационог развоја користећи географску карту и ИКТ; − објашњава поларизацијске процесе у развоју насеља и даје примере на локалном и глобалном нивоу; − реализује истраживачки пројекат на задату тему	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
4. ПРИВРЕДА И ГЕОГРАФСКИ ПРОСТОР (12)	Економскогеографска валоризација природних и друштвених услова и ресурса. Привреда и животна средина. Глобални економски развој. Економскогеографске регије. Мултинационалне компаније. Међународне економске организације и интеграције. Одрживи развој. **Предлог пројектног задатка:** на eTwinning платформи ученици се повезују са ученицима из других школа у Европи и израђују упоредну студију у области одрживог развоја (нпр. управљање отпадом).	− анализира утицај природних и друштвених фактора на развој привреде у целини и појединих привредних делатности; − доводи у везу ниво развијености привреде у целини и појединих привредних грана са стањем животне средине и социјалним односима у изабраним регијама; − издваја економско-географске регије света користећи изворе економске статистике и тематске економске карте; − критички вреднује утицај мултинационалних компанија и међународних организација на развој и функционисање међународне трговине и неравномеран економски развој у свету; − реализује истраживачки	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		пројекат на задату тему		
5. ПОЛИТИЧКО-ГЕОГРАФ-СКИ ПРОЦЕСИ (10)	Територија. Политички статус територије. Административно-територијална организација простора. Држава. Сепаратизам, иредентизам, регионализам, аутономаштво. Политичка карта света. Достизање исхода ове наставне теме могуће је и кроз реализацију пројектне наставе.	разликује појам, политички статус и хијерархија организације територије; − уочава ефекте центрипеталних и центрифугалних друштвенополитичких процеса на територијални интегритет и суверенитет државе; − раздваја фазе у еволуцији политичкогеографске карте света од средине XIX века	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
6. РЕГИОНАЛНО ГЕОГРАФСКЕ ТЕМЕ И ГЛОБАЛНИ ПРОЦЕСИ (26)	Регије Јужне Европе. Велике урбане регије Западне и Средње Европе. Природни ресурси и транзициони процеси у Источној Европи. Савремена миграциона кретања у европским регијама. Културноцивилизацијске тековине и трансформација географског простора Југозападне Азије. Специфичности географског развоја Јужне Азије. Демографски и урбаногеографски процеси у Источној Азији. Проблеми природних непогода у Југоисточној Азији. Културноцивилизацијска трансформација Афричког Средоземља. Географски проблеми Сахарске и Субсахарске Африке.	− анализира везе између природних ресурса, демографских процеса и степена економског развоја на примерима регија уз помоћ географске карте и ИКТ; − доводи у везу регионалне проблеме са типовима економског развоја на примерима у свету; − објашњава утицај глобалних процеса на очување идентитета на примерима из регија у свету; − користи различите изворе географских информација. − реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

	Културни, економски и политички развој и утицај САД и Канаде на глобалне процесе у свету. Друштвеногеографски процеси у Мексику, Карибима и Централној Америци. Регионалногеографске специфичности Јужне Америке. Савремени друштвеногеографски развој Аустралије. Еколошка угроженост Океаније. Последице климатских промена на Антарктику. **Предлог пројектног задатка за ученике:** Упоредна анализа демографских процеса одабраних регија (на пример, Јужна Европа и Јужна Азија).			
7. ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА (4)	Понављање и систематизација знања, вештина и ставова из друштвене географије.	- Осмисли пројекат истраживања на задату тему, реализује истраживање у локалној средини, прикаже и дискутује о резултатима.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)

Историја, грађанско васпитање, рачунарство и информатика, изборни програми

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)

Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

БИОЛОГИЈА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**БИОЛОГИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ (15)	Зна основе генетике.	– повеже Менделове законе наслеђивања са карактеристикама мејотичке поделе хромозома, посебно на примерима генетике човека; – разликује генетичку и фенотипску варијабилност; – графички прикаже и анализира одабране примере фенотипске варијабилности; – прикупи, прикаже и тумачи податке добијене истраживањем; – изнесе и вреднује аргументе на основу доказа; – идентификује начин на који основни еволуциони механизми утичу на генетичку структуру популације; – идентификује след догађаја током процеса адаптација на одабраним примерима; – повеже деловање природне селекције са настанком нових врста; – конструише дрво живота у оквиру царства биљака на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и животним	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		циклусима;		
2. УВОД У ЕВОЛУЦИОНУ БИОЛОГИЈУ (17)	Зна да жива бића имају заједничко порекло. Зна и разуме теорију органске еволуције и схвата њен значај у формирању савременог биолошког научног мишљења.	– конструише дрво живота у оквиру царства животиња на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и развићу; – доведе у везу кључне филогенетске промене (промене грађе и функције) живих бића са еколошким фактором(утицај на преживљавање, размножавање и распорострањење);	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. ГРАЂА, ФУНКЦИЈА И РАЗНОВРСНОСТ ОРГАНИЗАМА (42)	Разуме основне еколошке појмове, основне законитости и принципе у екологији, утицај човека на биосферу. Зна основна својства живих бића, разуме њихове потребе и активно користи та знања у свакодневном животу. Зна да жива бића имају заједничко порекло. Разуме потребу за класификовањем живог света и уме да на основу важних систематских карактеристика сврста организме у одговарајућу групу. Уочава просторну и временску променљивост живог света. Зна да организми имају ћелијску грађу, која омогућава одвијање сложених метаболичких процеса.	– идентификује улогу организама у процесу преноса енергије и супстанце у екосистему; – повеже сопствене обрасце понашања са одрживим коришћењуем природних ресурса и могућом улогом у нарушавању биодиверзитета; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

	Зна грађу организама методски одабраних представника животиња.			
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Хемија, физика, психологија, рачунарство и информатика, здравље и спорт, одрживи развој		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**БИОЛОГИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74 (37 часова теорије + 37 часова вежби)**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ (8+7)	Зна основе генетике.	– повеже Менделове законе наслеђивања са карактеристикама мејотичке поделе хромозома, посебно на примерима генетике човека; – разликује генетичку и фенотипску варијабилност; – графички прикаже и анализира одабране примере фенотипске варијабилности; – прикупи, прикаже и тумачи податке добијене истраживањем; – изнесе и вреднује аргументе на основу доказа; – идентификује начин на који основни еволуциони механизми утичу на генетичку структуру популације; – идентификује след догађаја током процеса адаптација на одабраним примерима; – повеже деловање природне селекције са	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		настанком нових врста; – конструише дрво живота у оквиру царства биљака на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и животним циклусима;		
2. УВОД У ЕВОЛУЦИОНУ БИОЛОГИЈУ (8+9)	Зна да жива бића имају заједничко порекло. Зна и разуме теорију органске еволуције и схвата њен значај у формирању савременог биолошког научног мишљења.	– конструише дрво живота у оквиру царства животиња на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и развићу; – доведе у везу кључне филогенетске промене (промене грађе и функције) живих бића са еколошким факторима(утицај на преживљавање, размножавање и распорострањење);	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. ГРАЂА, ФУНКЦИЈА И РАЗНОВРСНОСТ ОРГАНИЗАМА (21+21)	Разуме основне еколошке појмове, основне законитости и принципе у екологији, утицај човека на биосферу. Зна основна својства живих бића, разуме њихове потребе и активно користи та знања у свакодневном животу. Зна да жива бића имају заједничко порекло. Разуме потребу за класификовањем живог света и уме да на основу важних систематских карактеристика сврста организме у одговарајућу групу.	– идентификује улогу организама у процесу преноса енергије и супстанце у екосистему; – повеже сопствене обрасце понашања са одрживим коришћењуем природних ресурса и могућом улогом у нарушавању биодиверзитета; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке;

	Уочава просторну и временску промењивост живог света. Зна да организми имају ћелијску грађу, која омогућава одвијање сложених метаболичких процеса. Зна грађу организама методски одабраних представника животиња.	равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	интернет, табла, уџбеници и др.	прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Хемија, физика, психологија, рачунарство и информатика, здравље и спорт, одрживи развој		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

МАТЕМАТИКА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**МАТЕМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**111**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ (21)	Степен чији је изложилац цео број. Функције $y = x^2$ и $y = x^3$. Степен чији је изложилац рационалан број.	– трансформише и израчуна вредност једноставних израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор;	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања,	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе

	Комплексни бројеви.	– скицира график степене функције; – комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и примењује основне операције са комплексним бројевима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (25)	Квадратне једначине. Вијетове формуле. Одређивање корена квадратне јеначине. Квадратна функција. Квадратне неједначине. Систем од једне квадратне и једне линеарне једначине.	– реши једноставан проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине и системе од једне квадратне и једне линеарне једначине; – скицира и тумачи график квадратне функције; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (20)	Експоненцијална функција. Једноставне експоненцијалне једначине и основне неједначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Једноставне логаритамске једначине и основне неједначине.	– израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – скицира график експоненцијалне и логаритамске функције; – реши једноставне експоненцијалне и логаритамске једначине и основне	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља

		неједначине; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
4. ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (33)	Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Основне тригонометријске функције. Адиционе формуле. Основне тригонометријске једначине и неједначине. Синусна и косинусна теорема.	– израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; – примени адиционе формуле; – скицира графике основних тригонометријских функција; – реши проблем који се своди на основне тригонометријске једначине; – реши основну тригонометријску неједначину; – примени синусну и косинусну теорему у једноставним ситуацијама; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.њ
Писмени задатак (12)		За реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по два часа), са исправкама, планирано је 12 часова.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		физика, хемија, рачунарство и информатика.		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено (контролни задаци, писмени задаци) оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА	
ПРЕДМЕТ	**МАТЕМАТИКА**
РАЗРЕД	**ДРУГИ**

СМЕР		**ОПШТИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**148**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ (28)	Степен чији је изложилац цео број. Функција $y = x^n$ (n је природан број). Степен чији је изложилац рационалан број. Комплексни бројеви.	– трансформише и израчуна вредност израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; – скицира и тумачи график степене функције; – комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и решава једноставне проблеме у којима примењује основне операције са комплексним бројевима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (40)	Квадратне једначине. Вијетове формуле. Једначине које се своде на квадратне. Квадратна функција. Одређивање корена квадратне јеначине. Квадратне	– реши проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине, ирационалне једначине и системе квадратних једначина; – скицира и тумачи график квадратне функције и користи је у реалним ситуацијама;	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже

	неједначине. Системи једначина са две непознате који садрже квадратну једначину. Ирационалне једначине.	– анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (26)	Експоненцијална функција. Експоненцијалне једначине и неједначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Логаритамске једначине и једноставне неједначине.	– израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – користи својства логаритама; – скицира и тумачи график експоненцијалне и логаритамске функције; – реши проблем који се своди на експоненцијалне или логаритамске једначине и једноставне неједначине користећи својства одговарајућих функција; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
4. ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (42)	Угао. Радијан. Тригонометријски	– израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају

	круг. Тригонометријске функције. Тригонометријске трансформације. Једноставне тригонометријске једначине и неједначине. Синусна и косинусна теорема.	калкулатор; – трансформише тригонометријске изразе; – скицира и тумачи графике тригонометријских функција; – реши проблем који се своди на једноставне тригонометријске једначине и неједначине користећи својства одговарајућих функција; – примени синусну и косинусну теорему; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.њ
Писмени задатак (12)		За реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по два часа), са исправкама, планирано је 12 часова.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		физика, хемија, рачунарство и информатика.		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено (контролни задаци, писмени задаци) оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**МАТЕМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**185**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ	Степен чији је	– трансформише и израчуна вредност	**Облик рада:** фронтални о. р.,	**Активности ученика:**

(33)	изложилац цео број. Функција $y = x^n$ (n је природан број). Степен чији је изложилац рационалан број. Комплексни бројеви.	израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; – скицира и тумачи график степене функције; – комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и решава једноставне проблеме у којима примењује основне операције са комплексним бројевима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (45)	Квадратне једначине. Вијетове формуле. Једначине које се своде на квадратне. Квадратна функција. Одређивање корена квадратне једначине. Дискриминанта и природа корена Квадратне неједначине. Системи једначина са две непознате који садрже квадратну једначину.	– реши проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине, ирационалне једначине и системе квадратних једначина; – скицира и тумачи график квадратне функције и користи је у реалним ситуацијама; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.

	Ирационалне једначине и неједначине	решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.		
3. ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (42)	Експоненцијална функција. Експоненцијалне једначине и неједначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Логаритамске једначине и неједначине.	– израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – користи својства логаритама; – скицира и тумачи график експоненцијалне и логаритамске функције; – реши проблем који се своди на експоненцијалне или логаритамске једначине и једноставне неједначине користећи својства одговарајућих функција; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
4. ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (53)	Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Тригонометријске функције. Тригонометријске трансформације. Тригонометријске једначине и	– израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; – трансформише тригонометријске изразе; – скицира и тумачи графике тригонометријских функција; – реши проблем који се своди на	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља

	неједначине. Синусна и косинусна теорема.	једноставне тригонометријске једначине и неједначине користећи својства одговарајућих функција; – примени синусну и косинусну теорему; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
Писмени задатак (12)		За реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по два часа), са исправкама, планирано је 12 часова.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		физика, хемија, рачунарство и информатика.		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено (контролни задаци, писмени задаци) оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ФИЗИКА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ФИЗИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37+18,5=55,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
			Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване -	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају

МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ТЕОРИЈА ГАСОВА Модел идеалног гаса. Притисак гаса и Температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. Једначина стања идеалног гаса. *Демонстрациони огледи:* □ Топлотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). □ Рејлијев оглед □ Дифузија гасова **Лабораторијска вежба** Провера Бојл-Мариотовог закона. **ТЕРМОДИНА-МИКА** Основни појмови и Принципи термодинамике. Ентропија. *Демонстрациони огледи:* – Адијабатски процеси (компресија, експанзија). **ОСНОВИ ДИНАМИКЕ ФЛУИДА** Параметри и једначине којима се описује кретање флуида. Примена једначина механике флуида. *Демонстрациони огледи:*	**2ФИ.1.2.1.** Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. **2ФИ.1.2.2**. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства. **2ФИ.1.2.3. П**ознаједијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. **2ФИ.1.2.4.** Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене. **2ФИ.1.2.5. П**ознаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости. **2ФИ.2.2.1.** Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима. **2ФИ.2.2.2.** Разликује повратне и неповратне процесе; разуме појмове, величине и појаве: моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број, ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент термичког ширења и топлотне равнотеже. **2ФИ.2.2.3.** Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при	−користи научни језик физике за описивање физичких појава; −повеже макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула, користи једначину стања идеалног гаса и графике (P,V,T) за објашњавање изопроцеса; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); −примени Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; −разматра неповратност топлотних процеса са аспекта промене ентропије система; −познаје основни принцип рада топлотних машина, одреди коефицијент корисног дејства у	активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, , уџбеници и др.	проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

– Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). □ Магнусов ефекат. **Лабораторијска вежба** Провера Бернулијеве једначине (Вентуријева цев). **МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И ФАЗНИ ПРЕЛАЗИ** Молекулске силе. Структура и еластичност чврстих тела. Вискозност и површински напон течности. Топлотна проводљивост. Топлотно ширење чврстих тела и течности. Фазни прелази (агрегатна стања). *Демонстрациони огледи:* □ Топлотно ширење метала и гасова. □ Врсте еластичности, пластичност. □ Капиларне појаве. Површински напон (рамови са опном од сапунице и други начини). □ Модели кристалних решетки. □ Испаравање и кондензација. **Лабораторијска вежба** Одређивање модула еластичности жице. **ЕЛЕКТРОСТА-ТИКА** Основни појмови и закони	загревању и рад топлотног мотора. **2ФИ.2.2.4.** Код објашњења топлотних својстава гаса разликујеи користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза. **2ФИ.3.2.1.** Тумачиграфик Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине:тројна тачка,средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара. **2ФИ.3.2.2.** Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и унутрашња енергија гаса и препознаје једначине адијабатског процеса;решава сложеније рачунске и проблемске задатке из топлотне физике. **2ФИ.3.2.3.** Користи везу између макро и микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим	термодинамичким циклусима; −повеже карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; −користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; −разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу (плочасти кондензатор); −познаје електростатичке појаве у природи и пракси (електростатичка заштита, напон на ћелијској мембрани, пречишћавање ваздуха...); −демонстрира електростатичке појаве: линије сила поља, еквипотенцијалност, Фарадејев кавез, зависност капацитивности плочастог кондензатора од		

електростатике. Проводници и диелектрици у електричном пољу. Електрична капацитивност и енергија електричног поља кондензатора. *Демонстрациони огледи:* □ Линије сила код електростатичког поља. □ Еквипотенцијалност металне површине □ Фарадејев кавез. □ Електрична капацитативност проводника (зависност од величине и присуства других тела). □ Зависност капацитативности од растојања плоча кондензатора и од диелектрика (електрометар,	бројем честица. **2.ФИ.1.1.7.** Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида. **2.ФИ.2.1.3.** Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова. **2.ФИ.3.1.2.** Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности. **2.ФИ.3.1.4.** Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи;користи уређаје и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб. **2.ФИ.1.3.1.** Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку	растојања и површине плоча и врсте диелектрика; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; −разликује електромоторну силу и напон; −решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава		

расклопни кондензатор). **ЈЕДНОСМЕРНА СТРУЈА** Омови закони за електрична кола једносмерне струје. Џул-Ленцов закон и Кирхофова правила. Термоелектричне појаве. Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. Електрична струја у гасовима. *Демонстрациони огледи:* Омов закон за део и за цело струјно коло. Електрична проводљивост електролита. – Електрична отпорност проводника. **Лабораторијска вежба** 1. Провера Омовог закона	заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје. **2.ФИ.1.3.2.** Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала. **2.ФИ.1.3.4.** Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и	једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; –разликује електромоторну силу и напон; –решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке		

	електричну отпорност проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност). **2.ФИ.1.3.6.** Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси. **2.ФИ.2.3.1.** Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље. **2.ФИ.2.3.2.** Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала. **2.ФИ.2.3.3.** Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних колаи уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом.	мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); □ безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије. наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		

	2.ФИ.2.3.5. Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина. **2.ФИ.3.3.1.** Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа. **2.ФИ.3.3.2.** Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове			

	теореме. **2.ФИ.3.3.3.** Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду. **2.ФИ.3.3.5.** Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом. **2.ФИ.2.1.5.**Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константеластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска,			

	периода осциловања математичког клатна од његове дужине, периода осциловања тега на опрузи од масе тега.			
			Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја,математика,хемија,биологија, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса		

ученика)	и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ФИЗИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37+18,5=55,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ТЕОРИЈА ГАСОВА Модел идеалног гаса. Притисак гаса и Температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. Једначина стања идеалног гаса. *Демонстрациони огледи:* - Топлотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). - Рејлијев оглед - Дифузија гасова **Лабораторијска вежба** Провера Бојл-Мариотовог закона. **ТЕРМОДИНА-МИКА** Основни појмови и Принципи термодинамике. Ентропија. *Демонстрациони огледи:* – Адијабатски процеси (компресија, експанзија). **ОСНОВИ ДИНАМИКЕ**	**2ФИ.1.2.1.** Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. **2ФИ.1.2.2**. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства. **2ФИ.1.2.3. П**ознаједијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. **2ФИ.1.2.4.** Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене. **2ФИ.1.2.5. П**ознаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости. **2ФИ.2.2.1.** Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима. **2ФИ.2.2.2.** Разликује повратне и неповратне	−користи научни језик физике за описивање физичких појава; −повеже макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула, користи једначину стања идеалног гаса и графике (P,V,T) за објашњавање изопроцеса; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); −примени Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; −разматра неповратност топлотних процеса са аспекта промене ентропије система; −познаје основни принцип рада топлотних машина, одреди коефицијент корисног дејства у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, , уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

ФЛУИДА Параметри и једначине којима се описује кретање флуида. Примена једначина механике флуида. *Демонстрациони огледи:* – Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). □ Магнусов ефекат. **Лабораторијска вежба** Провера Бернулијеве једначине (Вентуријева цев). **МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И ФАЗНИ ПРЕЛАЗИ** Молекулске силе. Структура и еластичност чврстих тела. Вискозност и површински напон течности. Топлотна проводљивост. Топлотно ширење чврстих тела и течности. Фазни прелази (агрегатна стања). *Демонстрациони огледи:* □ Топлотно ширење метала и гасова. □ Врсте еластичности, пластичност. □ Капиларне појаве. Површински напон (рамови са опном од сапунице и други начини). □ Модели кристалних решетки.	процесе; разуме појмове, величине и појаве: моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број, ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент термичког ширења и топлотне равнотеже. **2ФИ.2.2.3.** Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при загревању и рад топлотног мотора. **2ФИ.2.2.4.** Код објашњења топлотних својстава гаса разликујеи користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза. **2ФИ.3.2.1.** Тумачиграфик Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине:тројна тачка,средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара. **2ФИ.3.2.2.** Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и	термодинамичким циклусима; −повеже карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; −користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; −разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу (плочасти кондензатор); −познаје електростатичке појаве у природи и пракси (електростатичка заштита, напон на ћелијској мембрани, пречишћавање ваздуха...); −демонстрира електростатичке појаве: линије сила поља, еквипотенцијалност, Фарадејев кавез, зависност капацитивности плочастог кондензатора од		

Испаравање и кондензација. **Лабораторијска вежба** Одређивање модула еластичности жице. **ЕЛЕКТРОСТА-ТИКА** Основни појмови и закони електростатике. Проводници и диелектрици у електричном пољу. Електрична капацитивност и енергија електричног поља кондензатора. *Демонстрациони огледи:* Линије сила код електростатичког поља. Еквипотенцијалност металне површине Фарадејев кавез. Електрична капацитативност проводника (зависност од величине и присуства других тела). Зависност капацитативности од растојања плоча кондензатора и од диелектрика (електрометар,	унутрашња енергија гаса и препознаје једначине адијабатског процеса;решава сложеније рачунске и проблемске задатке из топлотне физике. **2ФИ.3.2.3.** Користи везу између макро и микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим бројем честица. **2.ФИ.1.1.7.** Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида. **2.ФИ.2.1.3.** Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова. **2.ФИ.3.1.2.** Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности. **2.ФИ.3.1.4.** Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи;користи уређаје	растојања и површине плоча и врсте диелектрика; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; −разликује електромоторну силу и напон; −решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава		

расклопни кондензатор). **ЈЕДНОСМЕРНА СТРУЈА** Омови закони за електрична кола једносмерне струје. Џул-Ленцов закон и Кирхофова правила. Термоелектричне појаве. Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. Електрична струја у гасовима. *Демонстрациони огледи:* Омов закон за део и за цело струјно коло. Електрична проводљивост електролита. – Електрична отпорност проводника. **Лабораторијска вежба** 1. Провера Омовог закона	и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб. **2.ФИ.1.3.1.** Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје. **2.ФИ.1.3.2.** Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала. **2.ФИ.1.3.4.** Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и	једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; –разликује електромоторну силу и напон; –решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке		

	електричну отпорност проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност). **2.ФИ.1.3.6.** Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси. **2.ФИ.2.3.1.** Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље. **2.ФИ.2.3.2.** Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала. **2.ФИ.2.3.3.** Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних колаи уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом.	мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); □ безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије. наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		

	2.ФИ.2.3.5. Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина. **2.ФИ.3.3.1.** Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа. **2.ФИ.3.3.2.** Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове			

	теореме. **2.ФИ.3.3.3.** Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду. **2.ФИ.3.3.5.** Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом. **2.ФИ.2.1.5.**Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константеластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска,			

	периода осциловања математичког клатна од његове дужине, периода осциловања тега на опрузи од масе тега.			
			Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја,математика,хемија,биологија, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса		

ученика)	и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ФИЗИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74+37=111**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ТЕОРИЈА ГАСОВА Модел идеалног гаса. Притисак гаса и Температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. Једначина стања идеалног гаса. *Демонстрациони огледи:* Топлотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). – Рејлијев оглед – Дифузија гасова – **Лабораторијска вежба** Провера Бојл-Мариотовог закона. **ТЕРМОДИНА-МИКА** Основни појмови и Принципи термодинамике. Ентропија. *Демонстрациони огледи:* – Адијабатски процеси (компресија, експанзија). **ОСНОВИ ДИНАМИКЕ**	**2ФИ.1.2.1.** Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. **2ФИ.1.2.2**. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства. **2ФИ.1.2.3. П**ознаје дијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. **2ФИ.1.2.4.** Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене. **2ФИ.1.2.5. П**ознаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости. **2ФИ.2.2.1.** Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима. **2ФИ.2.2.2.** Разликује повратне и неповратне процесе; разуме појмове, величине и појаве:	−користи научни језик физике за описивање физичких појава; −повеже макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула, користи једначину стања идеалног гаса и графике (P,V,T) за објашњавање изопроцеса; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); −примени Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; −разматра неповратност топлотних процеса са аспекта промене ентропије система; −познаје основни принцип рада топлотних машина, одреди коефицијент корисног дејства у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, , уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

ФЛУИДА Параметри и једначине којима се описује кретање флуида. Примена једначина механике флуида. *Демонстрациони огледи:* − Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). Магнусов ефекат. – **Лабораторијска вежба** Провера Бернулијеве једначине (Вентуријева цев). **МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И ФАЗНИ ПРЕЛАЗИ** Молекулске силе. Структура и еластичност чврстих тела. Вискозност и површински напон течности. Топлотна проводљивост. Топлотно ширење чврстих тела и течности. Фазни прелази (агрегатна стања). *Демонстрациони огледи:* Топлотно ширење метала и гасова. – Врсте еластичности, пластичност. – Капиларне појаве. Површински напон (рамови са опном од сапунице и други начини). – Модели кристалних решетки. – Испаравање и кондензација. –	моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број, ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент термичког ширења и топлотне равнотеже. **2ФИ.2.2.3.** Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при загревању и рад топлотног мотора. **2ФИ.2.2.4.** Код објашњења топлотних својстава гаса разликујеи користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза. **2ФИ.3.2.1.** Тумачиграфик Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине:тројна тачка,средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара. **2ФИ.3.2.2.** Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и унутрашња енергија гаса и препознаје једначине адијабатског процеса;решава сложеније рачунске и проблемске задатке из	термодинамичким циклусима; −повеже карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; −користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; −разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу (плочасти кондензатор); −познаје електростатичке појаве у природи и пракси (електростатичка заштита, напон на ћелијској мембрани, пречишћавање ваздуха...); −демонстрира електростатичке појаве: линије сила поља, еквипотенцијалност, Фарадејев кавез, зависност капацитивности плочастог кондензатора од растојања и		

Лабораторијска вежба Одређивање модула еластичности жице. **ЕЛЕКТРОСТА-ТИКА** Основни појмови и закони електростатике. Проводници и диелектрици у електричном пољу. Електрична капацитивност и енергија електричног поља кондензатора. *Демонстрациони огледи:* Линије сила код електростатичког поља. – Еквипотенцијалност металне површине – Фарадејев кавез. – Електрична капацитативност проводника (зависност од величине и присуства других тела). – Зависност капацитативности од растојања плоча кондензатора и од диелектрика (електрометар,	топлотне физике. **2ФИ.3.2.3.** Користи везу између макро и микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим бројем честица. **2.ФИ.1.1.7.** Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида. **2.ФИ.2.1.3.** Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова. **2.ФИ.3.1.2.** Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности. **2.ФИ.3.1.4.** Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи;користи уређаје и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција	површине плоча и врсте диелектрика; –користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; –разликује електромоторну силу и напон; –решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и		

расклопни кондензатор). – **ЈЕДНОСМЕРНА СТРУЈА** Омови закони за електрична кола једносмерне струје. Џул-Ленцов закон и Кирхофова правила. Термоелектричне појаве. Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. Електрична струја у гасовима. *Демонстрациони огледи:* Омов закон за део и за цело струјно коло. – Електрична проводљивост електролита. – − Електрична отпорност проводника. **Лабораторијска вежба** 1. Провера Омовог закона	осциловања звучне виљушке, момент инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб. **2.ФИ.1.3.1.** Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје. **2.ФИ.1.3.2.** Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала. **2.ФИ.1.3.4.** Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и електричну отпорност	рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; −разликује електромоторну силу и напон; −решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их		

	проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност). **2.ФИ.1.3.6.** Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси. **2.ФИ.2.3.1.** Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље. **2.ФИ.2.3.2.** Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала. **2.ФИ.2.3.3.** Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних колаи уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом. **2.ФИ.2.3.5.** Решава проблеме и задатке	на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – − наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије. наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		

	примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина. **2.ФИ.3.3.1.** Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа. **2.ФИ.3.3.2.** Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове теореме. **2.ФИ.3.3.3.** Разуме			

	појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду. **2.ФИ.3.3.5.** Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом. **2.ФИ.2.1.5.**Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константеластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска, периода осциловања математичког клатна од његове дужине,			

	периода осциловања тега на опрузи од масе тега.			
			Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја,математика,хемија,биологија, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и		

ученика)	исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ХЕМИЈА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ХЕМИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37+18,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Неорганске и органске супстанце у живој природи (3)	Застуљеност елемената и њихових једињења у природи. Биогени елемнти Демонстрациони огледи: Демонстрирање узорка елемената, једињења, минерала, руда.	Описује заступљеност неорганских и органских супстанци у живим и неживим системима	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
2. Хемија елемената и једињења	Племенити гасови. Метали: елементи 1, 2. и 13. групе Периодног система елемената и d-блока: гвожђе, цинк и бакар. Корозија. Електролиза. Хемијски извори струје. Неметали: водоник, кисеоник,	– именује и хемијским формулама приказује класе неорганских једињења; – опише процес електролизе и корозије и наводи примере тих процеса у свакодневном животу или индустријској	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат.

	угљеник, азот, сумпор, фосфор и хлор. Металоиди – силицијум. Функционалне групе и класе органских једињења. Угљоводоници. Органска једињења са кисеоником. Органска једињења са азотом. Амино киселине. Протеини и ензими. Нуклеинске киселине. Алкалоиди. Антибиотици. Витамини. Демонстрациони огледи: – реакције натријума и калијума с водом. Демонстрациони огледи : – добијање оксида и демонстрирање промене својстава оксида према положају елемената у ПСЕ, добијање киселина, база и соли. Лабораторијска вежба 3 Упоређивање физичких својстава метала, неметала и њихових легура: тврдоћа, проводљивост топлоте и електричне струје, магнетичност. Лабораторијска вежба 4 Добијање водоника; напонски низ елемената. Лабораторијска вежба 5 Доказивање јона алкалних и земноалкалних метала у пламену; растворљивост једињења алкалних и земноалкалних метала; јонске реакције. Лабораторијска вежба 6 Базна својства оксида метала; добијање и амфотерност алуминијум-хидроксида. Лабораторијска вежба 7	производњи; – наводи разлике у физичким и хемијским својствима метала, односно неметала на основу разлика у структури елементарних супстанци; – повезује физичка и хемијска својства неорганских и органских једињења са њиховом честичном структуром, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама; – испитује огледима физичка и хемијска својства одабраних неорганских, органских супстанци и биомолекула и препознаје физичке и хемијске промене супстанци; – именује и хемијским формулама приказује представнике различитих класа органских једињења узимајући у обзир појам структурне изомерије; – описује везу између различитих органских једињења и биомолекула; – разликује једначине хемијских реакција неорганских и органских супстанци са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује их са примерима из свакодневног живота; – пише једначине хемијских реакција представника класе органских и	интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	Добијање угљеник-(IV)-оксида Лабораторијска вежба 8 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине. Лабораторијска вежба 9 Добијање кисеоника; својства водоник-пероксида. Лабораторијска вежба 10 Електролиза раствора натријум-хлорида, натријум-сулфата или бакар(II)-хлорида. Лабораторијска вежба 11 Одређивање pH вредности раствора органских и неорганских супстанци. Лабораторијска вежба 12 Растворљивост алкохола; запаљивост алкохола; оксидација алкохола до алдехида и киселина; Фелингова и Толенсова реакција. Лабораторијска вежба 13 Добијање естара; хидролиза скроба. Лабораторијска вежба 14 Испитивање својстава (киселост, растворљивост) неорганских и органских киселина (лимунска, сирћетна, бензоева, хлороводонична); Лабораторијска вежба 15 Добијање сапуна и испитивање својстава сапуна.	неорганских једињења; – описује структуру биомолекула и повезује је са њиховом биолошком активношћу; – наводи значај и употребу органских и неорганских супстанци у свакодневном животу; – препознаје важност природних и синтетичких биомолекула и наводи њихову улогу у живим системима; – безбедно по себе и друге рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању супстанци и амбалаже		

	Лабораторијска вежба 16 Доказивање сумпора и азота у органским молекулима; таложне реакције из раствора протеина: денатурацијом на екстремним вредностима pH, топлотом и солима			
3. Хемијски аспекти загађивање животне средине (4)	Загађивање атмосфере. Загађивање воде. Загађивање земљишта. Лабораторијска вежба 17 Рециклирање амбалаже, алуминијума и папира Лабораторијска вежба 18 (реализује се са 1,5 часова) Тврдоћа воде; омекшавање воде;пречишћавање воде		**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ХЕМИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37+18,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Неорганске супстанце у неживој и живој природи (2)	Застуљеност елемената и њихових једињења у природи. Стене, руде и минерали. Вода и ваздух.	- описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима,	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају

	Биогени елементи. Демонстрациони огледи: Демонстрирање узорка елемената, једињења, минерала, руда, неорганских комерцијалних производа. Лабораторијска вежба 1 Правила рада у хемијској лабораторији Лабораторијска вежба 2 Раздвајање састојака смеша	порекло загађујућих супстанци и утицај на здравље и животну средину; - повезује физичка и хемијска својства елементарних супстанци и неорганских једињења са њиховом честичном структуром, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама и наводи начин складиштења супстанци; – објашњава разлике у физичким и хемијским својствима различитих метала, неметала и металоида на основу структуре елементарних супстанци и повезује с положајем елемената у ПСЕ; – испитује огледима физичка и хемијска својства неорганских супстанци; – именује и хемијским формулама приказује неорганска једињења;	комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
Периодична својства елементарних супстанци (2)	Физичка својства и физичке промене елемената. Лабораторијска вежба 3 Упоређивање физичких својстава метала, неметала и њихових легура: тврдоћа, проводљивост топлоте и електричне струје, магнетичност	– класификује неорганске супстанце према називу и формули примењујући различите критеријуме поделе неорганских супстанци; – рачуна pH вредност раствора киселина и база, и процењује јачину киселина и база на основу константе дисоцијације и pK вредности;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању

				задатака и реализацији презентације
Хемијске реакције и периодичност. Водоник и хидриди. Кисеоник, оксиди и пероксиди (8)	Хемијска својства и хемијске промене елемената (реакције са O_2, H_2 и H_2O). Киселине, базе, соли, константа дисоцијације, хидролиза соли. Електродни потенцијал, напонски низ елемената. Демонстрациони огледи: – добијање оксида и демонстрирање промене својстава оксида према положају елемената у ПСЕ, добијање киселина, база и соли. Лабораторијска вежба 4 Одређивање pH вредности раствора соли, база, киселина; хидролиза соли Лабораторијска вежба 5 Добијање водоника; напонски низ елемената	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		– рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Метали s-, p- и d-блока периодног система елемената (9)	Метали 1. и 2. групе. Метали p-блока (Al, Pb) и d-блока (Cr, Mn, Fe, Cu, Zn, Ag). Добијање метала. Електрохемијски процеси. Легуре. Двогубе соли. Комплекси. Демонстрациони огледи: – реакције натријума и калијума с водом; Лабораторијска вежба 6 Доказивање јона алкалних и земноалкалних метала у пламену; доказивање јона калцијума, магнезијума и баријума Лабораторијска вежба 7 Хемијска својства алуминијума; добијање и амфотерност алуминијум-хидроксида Лабораторијска вежба 8	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	Калијум-перманганат и калијум-дихромат као оксидациона средства; хромат-дихромат равнотежа; реакција бакар(II)-сулфата са раствором натријум-хидроксида Лабораторијска вежба 9 Електролиза раствора натријум-хлорида, натријум-сулфата, бакар(II)-хлорида или бакар(II)-сулфата Лабораторијска вежба 10 Доказивање јона гвожђа и јона бакра; утицај концентрације раствора на стварање комплексног јона	друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Неметали, металоиди и племенити гасови (9)	Неметали: угљеник, азот, фосфор, сумпор и халогени елементи. Металоиди – силицијум.	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске

	Племенити гасови. Демонстрациони огледи: – реакција хлороводоничне киселине са калцијум-карбонатом и натријум-ацетатом; Лабораторијска вежба 11 Добијање угљеник(IV)-оксида; адсорпциона моћ активног угља Лабораторијска вежба 12 Доказне реакције за анјоне: карбонате, ацетате, хлориде, бромиде, јодиде и амонијум катјон Лабораторијска вежба 13 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине Лабораторијска вежба 14 Добијање кисеоника; својства водоник-пероксида Лабораторијска вежба 15 Раздвајање и доказивање јона из смеше, квалитативна анализа непознате супстанце Лабораторијска вежба 16 Добијање гвожђе(III)-хидроксида и гравиметријско одређивање гвожђа Лабораторијска вежба 17 Квантитативна хемијска анализа, пример	хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и	путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	титрације	одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Индустријски процеси и неорганске загађујуће супстанце (7)	Металургија. Неорганска хемијска индустрија. Вода за градску употребу. Грађевински материјали. Киселе кише. Ефекат стаклене баште. Рециклажа и ремедијација. Лабораторијска вежба 18 (реализује са 1,5 часова) Тврдоћа воде; омекшавање воде; рециклирање алуминијума и папира	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ХЕМИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74+37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Неорганске супстанце у неживој и живој природи (3)	Заступљеност елемената и њихових једињења у природи. Стене, руде и минерали. Вода. Ваздух. Биогени елементи. Демонстрациони огледи: – демонстрирање узорака елемената, једињења, минерала, руда, неорганских комерцијалних производа. Лабораторијска вежба 1 Правила рада у хемијској лабораторији Лабораторијска вежба 2 Раздвајање састојака смеша	- описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и утицај на здравље и животну средину; - повезује физичка и хемијска својства елементарних супстанци и неорганских једињења са њиховом честичном структуром, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама и наводи начин складиштења супстанци; – објашњава разлике у физичким и хемијским својствима различитих метала, неметала и металоида на основу структуре елементарних супстанци и повезује с положајем	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		елемената у ПСЕ; – испитује огледима физичка и хемијска својства неорганских супстанци; – именује и хемијским формулама приказује неорганска једињења;		
Периодична својства елементарних супстанци (4)	Физичка својства елемената, кристални облици, алотропске модификације и физичке промене елемената. Лабораторијске вежбе 3 и 4 Упоређивање физичких својстава метала, неметала и њихових легура: тврдоћа, проводљивост топлоте и електричне струје, магнетичност	– класификује неорганске супстанце према називу и формули примењујући различите критеријуме поделе неорганских супстанци; – рачуна pH вредност раствора киселина и база, и процењује јачину киселина и база на основу константе дисоцијације и pK вредности;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
Хемијске реакције и периодичност. Водоник и хидриди. Кисеоник, оксиди и пероксиди (10)	Хемијска својства и хемијске промене елемената (реакције са O_2, H_2 и H_2O). Киселине, базе, соли, константа дисоцијације, хидролиза соли, пуфери. Електродни потенцијал, напонски низ елемената. Демонстрациони огледи: – добијање оксида и демонстрирање својстава оксида према положају елемената у ПСЕ; добијање киселина, база и соли. Лабораторијска вежба 5 Припремање раствора задате концентрације за припремање пуферске смеше Лабораторијска вежба 6	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	Реакције неутрализације; волуметрија; киселинско-базне титрације Лабораторијска вежба 7 Испитивање pH вредности раствора; хидролиза соли и растворљивост соли Лабораторијске вежбе 8 и 9 Добијање водоника; напонски низ елемената, реакције метала и водених раствора соли	силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Метали s-, p- и d-	Метали 1. и 2. групе.	– пише једначине	**Облик рада:**	**Активности**

блока Периодног система елемената (17)	Метали p-блока (Al, Sn, Pb) и d-блока (Cr, Mn, Fe, Cu, Zn, Ag). Добијање метала. Електрохемијски процеси. Легуре. Двогубе соли. Демонстрациони огледи: – реакције натријума и калијума с водом; Лабораторијске вежбе 10 и 11 Доказивање јона калцијума, магнезијума, баријума; доказивање јона алкалних и земноалкалних метала у пламену Лабораторијска вежба 12 Хемијска својства алуминијума; добијање и амфотерност алуминијум-хидроксида Лабораторијске вежбе 13 и 14 Добијање и својства гвожђе(III)-хидроксида; калијум-перманганат и калијум-дихромат као оксидациона средства; хромат-дихромат равнотежа; реакција бакар(II)-сулфата са раствором натријум-хидроксида; добијање сребрног огледала Лабораторијске вежбе 15 и 16 Електролиза раствора натријум-хлорида, натријум-сулфата, бакар(II)-хлорида или бакар(II)-сулфата	хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и	комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Комплекси (4)	Номенклатура. Дисоцијација. Својства, налажење и примена. Демонстрациони огледи: – демонстрирање узорака комплексних соли. Лабораторијска вежба 17 Доказивање јона гвожђа и јона бакра; утицај концентрације раствора на стварање комплексног јона	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Неметали, металоиди и племенити гасови (14)	Неметали: угљеник, азот, фосфор, сумпор и халогени елементи. Металоиди: B и Si. Племенити гасови. Демонстрациони огледи: – реакција хлороводоничне киселине са калцијум-карбонатом и натријум-ацетатом; Лабораторијска вежба 18 Добијање и испитивање својстава угљеник(IV)-оксида; доказна реакција са баријум-хидроксидом; адсорпциона моћ активног угља Лабораторијске вежбе 19 и 20 Реакције воденог раствора натријум-силиката са солима (кристалохидратима) и са киселинама; доказне реакције за карбонате и ацетате Лабораторијске вежбе 21 и 22	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	Добијање и својства амонијум-хлорида и доказивање амонијум-катјона; доказне реакције за нитрате, сулфате, хлориде, бромиде и јодиде Лабораторијске вежбе 23 и 24 Раздвајање и доказивање јона из смеше Лабораторијске вежбе 25 и 26 Квалитативна анализа непознате супстанце Лабораторијске вежбе 27 и 28 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине; добијање кисеоника; својства водоник-пероксида Лабораторијске вежбе 29 и 30 Квантитативна хемијска анализа, пример титрације Лабораторијске вежбе 31 и 32 Волуметријско одређивање хлороводоничне киселине стандардним раствором натријум-хидроксида Лабораторијске вежбе 33 и 34 Гравиметријска анализа, гравиметријско одређивање сулфата у облику баријум-сулфата и гравиметријско одређивање гвожђа	хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Индустријски	Неметали: угљеник,	– објашњава и	**Облик рада:**	**Активности**

процеси (16)	азот, фосфор, сумпор и халогени елементи. Металоиди: B и Si. Племенити гасови. Демонстрациони огледи: – реакција хлороводоничне киселине са калцијум-карбонатом и натријум-ацетатом; Лабораторијска вежба 18 Добијање и испитивање својстава угљеник(IV)-оксида; доказна реакција са баријум-хидроксидом; адсорпциона моћ активног угља Лабораторијске вежбе 19 и 20 Реакције воденог раствора натријум-силиката са солима (кристалохидратима) и са киселинама; доказне реакције за карбонате и ацетате Лабораторијске вежбе 21 и 22 Добијање и својства амонијум-хлорида и доказивање амонијум-катјона; доказне реакције за нитрате, сулфате, хлориде, бромиде и јодиде Лабораторијске вежбе 23 и 24 Раздвајање и доказивање јона из смеше Лабораторијске вежбе 25 и 26 Квалитативна анализа непознате супстанце Лабораторијске вежбе 27 и 28 Добијање сумпор(IV)-	критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.	комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине; добијање кисеоника; својства водоник-пероксида Лабораторијске вежбе 29 и 30 Квантитативна хемијска анализа, пример титрације Лабораторијске вежбе 31 и 32 Волуметријско одређивање хлороводоничне киселине стандардним раствором натријум-хидроксида Лабораторијске вежбе 33 и 34 Гравиметријска анализа, гравиметријско одређивање сулфата у облику баријум-сулфата и гравиметријско одређивање гвожђа			
Неорганске загађујуће супстанце (6)	Киселе кише. Ефекат стаклене баште. Рециклажа и ремидијација. Лабораторијска вежба 37 Рециклирање алуминијума и папира	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		– рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		

РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**74**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ПРОГРАМИ ЗА ТАБЕЛАРНА ИЗРАЧУНАВАЊА (25)	Унос различитих типова података у табелу (нумеричких, текстуалних, датум, време....). Појам адресе и различите могућности (апсолутна и релативна адреса). Сортирање и филтрирање података. Примена формула за израчунавање статистика. Условно	– разлику је типове података; – унесе и мења податке у табеле; – користи апсолутно и релативно адресирање; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; самостално решавају задатке на часовима; дају идеју за решење задатка, налазе у свакодневном животу ситуације и проблеме где се

	форматирање табела. Изведене табеле. Визуализација података. Форматирање табеле и припрема за штампу	статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – форматира табеле и одштампа их; – унесе серију (низ) података;	пројектор, мобилни телефон, презентација, интернет, визуална наставна средства	може користити рад са табелама **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. РАД СА ПОДАЦИМА У ТЕКСТУАЛНОМ ПРОГРАМСКОМ ЈЕЗИКУ (16)	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података Обраде табеларно записаних података	– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних или удаљених датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама); – изврши основне обраде табеларних података (сортирање, филтрирање, ...);	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, мобилни телефон, презентација, интернет, визуална наставна средства	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; самостално решавају задатке на часовима; дају идеју за решење задатка, налазе у свакодневном животу ситуације и проблеме где се може користити програмирање **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ПРОГРАМИРАЊЕ (32)	Основни алгоритми над серијама података Угнежђене петље. Сортирање и примена. Рад са датотекама и директоријумима.	- имплементира основне алгоритме над једнодимензионим и дводимензионим серијама података; – примени угнежђене петље; – разуме принцип функционисања неколико алгоритама сортирања; – примењује сортирања за анализу података;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, мобилни телефон, презентација,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; самостално решавају задатке на часовима; дају идеју за решење задатка, налазе у свакодневном животу ситуације и проблеме где се може користити програмирање **Активности**

		– чита, анализира и уписује садржаје у текстуалну датотеку; – обрађује више датотека у структури директоријума.	интернет, визуална наставна средства	**наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		математика		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА (17)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду класицизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и

		представника класицизма; –представи развој музичких инструмената и облика – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује		усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
2. РОМАНТИЗАМ: ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНА И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА (10)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
3. ОПЕРА У РОМАНТИЗМУ (10)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика;	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или

	критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената;	учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја, матерњи језик, ликовна уметност, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање), вредновање активности ученика кроз слушање музике, извођење и стваралаштво, као и њихов допринос кроз групни рад.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА (5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални.	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере;

	мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду класицизма	различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма; –представи развој музичких инструмената и облика – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија	**Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
2. РОМАНТИЗАМ: ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНА И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА (4)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и

		представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално		усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
3. ОПЕРА И БАЛЕТ У РОМАНТИЗМУ (4)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
4. НАЦИОНАЛНЕ ШКОЛЕ (4)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва,	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН);	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере

	-Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства	пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	(вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
5. ИМПРЕСИОНИЗАМ (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду импресионизма	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника импресионизма; –представи развој	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању

		музичких облика – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у периоду импресионизма – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање,		задатака и реализацији пројекта.

		извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
6. МУЗИКА XX ВЕКА (7)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у XX веку	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике XX века ; –представи развој музичких облика – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
7. МУЗИКА У СРБИЈИ XX ВЕКА (5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у Србији у XX веку	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике у Србији у XX	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима

		веку –представи развој музичких инструмената и; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално		у решавању задатака и реализацији пројекта.

		истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
8. ПОПУЛАРНА И ПРИМЕЊЕНА МУЗИКА (5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју забавне, филмске и сценске музике	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника забавне и сценске музике; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја, матерњи језик, ликовна уметност,		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање), вредновање активности ученика кроз слушање музике, извођење и стваралаштво, као и њихов допринос кроз групни рад.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**18,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА (2)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика;	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или

	критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду класицизма	изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма; –представи развој музичких инструмената и облика – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и	учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
2. РОМАНТИЗАМ: ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНА И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији

		облика закључно са 19. веком; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на		пројекта.

		здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
3. ОПЕРА И БАЛЕТ У РОМАНТИЗМУ (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
4. НАЦИОНАЛНЕ ШКОЛЕ (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и

	културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	– препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других	друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
5. ИМПРЕСИОНИЗАМ (1)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду импресионизма	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника импресионизма; –представи развој музичких – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		инструменталне и инструменталне облике у периоду импресионизма – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље;		

		– поштује правила музичког бонтона.		
6. МУЗИКА XX ВЕКА (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у XX веку	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике XX века ; –представи развој музичких инструмената и облика – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
7. МУЗИКА У СРБИЈИ XX ВЕКА (2)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у Србији у XX веку	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике у Србији у XX веку –представи развој музичких инструмената и;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији

		– повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво;		пројекта.

		– критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
8. ПОПУЛАРНА И ПРИМЕЊЕНА МУЗИКА (1,5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју забавне, филмске и сценске музике	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника забавне и сценске музике; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја, матерњи језик, ликовна уметност,		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање), вредновање активности ученика кроз слушање музике, извођење и стваралаштво, као и њихов допринос кроз групни рад.		

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР

Разред Други
Недељни фонд часова 1 час
Годишњи фонд часова 37 часова

ИСХОДИ	ТЕМА и кључни појмови садржаја програма
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ПОВЕЗАНОСТ
– користи различите технике и савремену технологију у креативном раду;	Површина. Линија, боја, облик и површина.Светлост и површина.
– користи идеје и иновације у уметности као подстицај за	Тактилност. Симетрија и асиметрија површина. Геометријски дух. Богатство и разноврсност површина као подстицај за

стваралачки рад;	стваралачки рад.
– проблема;	Наслеђе.
– реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања;	Средњовековна уметност. Средњовековна уметност Истока и Запада: стилови у уметности.
– уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја;	Уметност и традиција. Уметнички споменици на тлу средњовековне Србије.
– користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке;	Ктитори. Значај и улога ктитора.
– презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада;	Однос светлости и површине у сакралним и профаним грађевинама у прошлости и садашњости.
– дискутује о сличностима и разликама у култури, историјским стиловима, идејама и начинима изражавања водећих уметника;	Садржај уметничког дела: мотиви и теме кроз епохе. ПРОСТОР
– разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње;	Перспектива.
– пише есеје и приказе уметничких дела и изложби употребљавајући стручне термине и исказујући своје доживљаје и мишљење;	Уметник и простор. Дводимензионални и тродимензионални простор. Реални и имагинарни простор. Простор у уметничком делу и уметничко дело у простору. Ентеријер и екстеријер. Линеарна, ваздушна и колор перспектива. Истраживање простора као подстицај за стваралачки рад. Савремени медији и простор.
– прави, самостално или у сарадњи са другима, планове које споменике и институције културе и уметности може посетити приликом путовања;	Наслеђе. Ренесанса. Прекретнице и препород у уметности. Центри процвата уметности. Сакрална и световна архитектура. Урбанизам и архитектонски комплекси. Образовање уметника кроз време. Водећи уметници и њихова дела. Ктитори и мецене.
– дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва;	Колекције и колекционари у прошлости и садашњости. Културно наслеђе као извор инспирације савремених стваралаца.
– извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).	Неговање уметничке баштине и одрживи развој. Уметничко и архитектонско наслеђе и туризам. Установе културе.

ОПШТИ ТИП

Разред други
Недељни фонд часова 1 час
Годишњи фонд часова 37 часова

ИСХОДИ	ТЕМА и
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
– користи различите технике и савремену технологију у креативном раду;	ПРОСТОР Перспектива.
– користи идеје и иновације у уметности као подстицај за стваралачки рад;	Уметник и простор.
– реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања;	Дводимензионални и тродимензионални простор. Реални и имагинарни простор.
– уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја;	Простор у уметничком делу и уметничко дело у простору. Ентеријер и екстеријер.
– користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке;	Линеарна, ваздушна и колор перспектива. Истраживање простора као подстицај за стваралачки рад. Савремени медији и простор.
– презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада;	Наслеђе.
– пише приказе уметничких дела и изложби употребљавајући стручне термине и исказујући своје доживљаје и мишљење;	Ренесанса и барок. Препород и прекретнице у уметности. Центри процвата уметности.
– прави, самостално или у сарадњи са другима, планове које споменике и институције културе и уметности може посетити приликом путовања;	Сакрална и световна архитектура.
– дискутује о сличностима и разликама, историјским стиловима, правцима и начинима изражавања знаменитих уметника;	Урбанизам и архитектонски комплекси.
– дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва;	Образовање уметника кроз време.
– разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и	Водећи уметници и њихова дела.
	Ктитори и мецене.
	Колекције и колекционари у прошлости и садашњости.
	Културно наслеђе као извор инспирације савремених стваралаца.

интеркултуралне сарадње;

– извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).

Неговање уметничке баштине и одрживи развој.

Уметничко и архитектонско наслеђе и туризам.

Установе културе.

ПРОМЕНЕ

Светлост. Својства светлости.

Светлост у екстеријеру и ентеријеру.

Однос светлости, боје и површина.

Светлост у различитим медијима.

Осветљеност и атмосфера. Истраживање светлости као подстицај застваралачки рад.

Наслеђе.

Стилови и правци у уметности 19.века.

Прожимање различитих стилова и праваца и одјеци у савременом свету.

Мотиви и теме кроз време.

Наука и уметност.

Модерна и савремена уметност.

Еклектицизам у савременој уметности.

Нови материјали у уметности и архитектури.

Уметност и економија.

Значајни центри културе и уметности као ресурси туризма.

Уметност и одрживи развој: неговање уметничке баштине.

Институције културе и алтернативни простори: уметничка дешавања.

Уметност и медији.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

Разред други
Недељни фонд часова 0,5 часова
Годишњи фонд часова 18,5 часова у групи до 15 ученика

ИСХОДИ	ТЕМА и
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
– користи различите технике и савремену технологију у креативном раду;	ПРОСТОР Перспектива.
– користи идеје и иновације у уметности као подстицај за стваралачки рад;	Уметник и простор.
– реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања;	Дводимензионални и тродимензионални простор. Реални и имагинарни простор.
– уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја;	Простор у уметничком делу и уметничко дело у простору. Ентеријер и екстеријер.
– користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке;	Линеарна, ваздушна и колор перспектива. Истраживање простора као подстицај за стваралачки рад. Савремени медији и простор.
– презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада;	Наслеђе.
– пише приказе уметничких дела и изложби употребљавајући стручне термине и исказујући своје доживљаје и мишљење;	Ренесанса и барок. Препород и прекретнице у уметности. Центри процвата уметности.
– прави, самостално или у сарадњи са другима, планове које споменике и институције културе и уметности може посетити приликом путовања;	Сакрална и световна архитектура.
– дискутује о сличностима и разликама, историјским стиловима, правцима и начинима изражавања знаменитих уметника;	Урбанизам и архитектонски комплекси.
– дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва;	Образовање уметника кроз време.
– разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и	Водећи уметници и њихова дела.
	Ктитори и мецене.
	Колекције и колекционари у прошлости и садашњости.
	Културно наслеђе као извор инспирације савремених стваралаца.

интеркултуралне сарадње;

– извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).

Неговање уметничке баштине и одрживи развој.

Уметничко и архитектонско наслеђе и туризам.

Установе културе.

ПРОМЕНЕ

Светлост. Својства светлости.

Светлост у екстеријеру и ентеријеру.

Однос светлости, боје и површина.

Светлост у различитим медијима.

Осветљеност и атмосфера. Истраживање светлости као подстицај застваралачки рад.

Наслеђе.

Стилови и правци у уметности 19.века.

Прожимање различитих стилова и праваца и одјеци у савременом свету.

Мотиви и теме кроз време.

Наука и уметност.

Модерна и савремена уметност.

Еклектицизам у савременој уметности.

Нови материјали у уметности и архитектури.

Уметност и економија.

Значајни центри културе и уметности као ресурси туризма.

Уметност и одрживи развој: неговање уметничке баштине.

Институције културе и алтернативни простори: уметничка дешавања.

Уметност и медији.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**70**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ**	**ИСХОДИ**	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ**	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ**
Уводни час (1)	Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном,афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.	правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Атлетика (21)	разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу	-правилно изводи варијанту технике штафетног трчања -учествује у атлетском петобоју -зна правила такмичења у атлетском петобоју правилно изводи најмање три	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и

	вршњацима - самостално мерење физичких способности ученика	комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Конопац, клупе, пиштаљка, кугле и др.	реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Спортска Гимнастика (21)	разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима	-правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на справама и тлу - правилно изводи прескоке - правилно асистира - успешно се креће у ритму и темпу музике -правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: справе за гимнастику,клупе и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Спортска игра-Одбојка (22)	разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима -	-игра спортску игру примењујући сложену технику,учествује у организацији и суди -зна тактику игре, систем такмичења и организовање	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају

	уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима -познаје правила спортске игре, тактику и организовање истих - стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад	утакмица правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: лопте, голови,клупе и др	градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.јекта.
Мерења, тестирања (4)	. разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима - самостално мерење физичких способности ученика	правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: клупе, струњаче и др	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Завршни час (1)	Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе	правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване -	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају

	интегралном развоју личности ученика (когнитивном,афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.	утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИ-ЈА	Физика, математика, биологија, рачунарство и информатика, изборни програми			
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВА-ЊА	. Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.			

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Стварање света и човека (7)	Упознавање са основним учењима вере о томе да Бог Света Тројица из љубави ствара човека по свом обличју и да свет ствара за човека	- Примени усвојено знање у даљем раду у вези са повезивањем истине вере да целокупан живот сагледава из перспективе стварања, које води ка Есхатону	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују

			Наставна средства: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Прародитељски грех (7)	Упознавање ученика са истинама вере да је грех онај који удаљава човека од Бога, самим тим и од циља због којег је створен	- Износи историјат настанка греха, са нагласком на првородни грех; упоређује последице првородног греха са вечном актуелношћу истог	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Свештена историја спасења (од Адама до Израиља) (6)	Упознавање ученика са основном идејом да Бог и након греха не напушта човека и творевину, већ да позива човека у повратак, у заједницу са својим Творцем	- Примени стечено знање у смислу сналажења у Светом Писму, као и да врши компарацију са садашњим стањем цивилизација (актуелност библијских прича); Приче од Адама до Израиља су прва етапа ка Христу где ученик види да Бог учествује у историји окупљајући народ око свог имена	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и

			атласи, уџбеници и др.	усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Свештена историја спасења (од Мојсија до Христа) (10)	Упознавање ученика са основном идејом да Бог и након греха не напушта човека и творевину, већ да позива човека у повратак, у заједницу са својим Творцем	- Примени стечено знање у смислу сналажења у Светом Писму, као и да врши компарацију са садашњим стањем цивилизација (актуелност библијских прича); Приче од Мојсија до Христа су друга етапа ка Христу где ученик види да Бог учествује у историји, на начин да свој народ окупља око себе и организује га у целину, заједницу	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Старозаветна ризница (6)	Да се Стари Завет престави као припрема за Нови Завет, односно за Христа.	- Ученик ће моћи да се сналази у Светом Писму Старог Завета на начин да проналази одабране одељке из мудросне књижевности, псалама и одељака који се користе у богослужењима цркве	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Српски језик и књижевност, Историја, Грађанско васпитање, Музичко, Ликовно, Информатика		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног		

постигнућа ученика)	знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ВЕРСКА НАСТАВА - КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**36**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ЦРКВА НАСТАВЉА КРИСТОВО ДЕЛО (7)	− Подстицање ученика на упознавање Цркве као заједнице коју је установио Исус Крист; − Упознати библијске темеље сакрамената иницијације (крштење, потврда, еухаристија); − Оспособљавање ученика за разликовање појединих служби кроз које се очитује хијерархијски устрој Цркве у којој заједно живе и делују лаици, редовници, и редовнице, те ђакони, презбитери и бискупи; − Подстицање ученика на промицање дијалога с другим кршћанским заједницама, настојећи обновити прекинуто јединство.	− разуме како Црква схваћа саму себе; наведе чине којима је Исус установио Цркву; − препозна значење сусрета с Ускрслим и догађаја Педесетнице за настајање Цркве; − разуме битна обележја Цркве: једна, света, католичка и апостолска; − разликује четири битне ознаке Цркве: служење, заједништво, слављење и навештање (сведочење) вере; − уочи присутност Цркве у свим културама и народима и да схвати њезину универзалност с обзиром на њезино спасењско послање; − осети потребу властитог ангажирања на пољу екуменизма и молитве за јединство свих кршћана.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	• асоцијације и вођени разговор о појму "Црква"; • анализирати понуђене текстове Еванђеља и Дела апостолских • асоцијације на новозавјетне слике Цркве (кућа Божја, заједништво светих, Народ Божји, Тијело Христово...); • приказивање филма и разговор о настанку Цркве • излагање с тумачењем службе, јединства и разлика између папе, бискупа, свећеника и вјерника лаика у Цркви; • асоцијације и вођени разговор о појму "Црква"; • анализирати понуђене текстове Еванђеља и Дела апостолских • анализирати декрет о екуменизму "Унитатис рединтегратио" Другога ватиканског сабора;
2. ЦРКВА У ПОВЕСТ (10)	− Упознати са саобиљежјима и структуром прве кршћанске заједнице;	− препозна начине и облике организирања у којима се се прва	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални.	• анализирати библијске текстове о ширењу прве Цркве и Павлову

	− Упознати се са потешкоћеама с којима се сусретала прва Црква у сусрету с античким свијетом и у Римском царству − Објаснити значење цара Константина за повест Цркве. − Протумачити појаву и развој редовништва, оснивање школа и свеучилишта, промицање писмености и културе, укидање ропства, лаичку инвеституру и Гргуровску обнову − Упознати вередостојне чињенице и разумети проблематику крижарских ратова и инквизиције, − Навести узроке и последице Источног раскола 1054. год. и темељна обележја Православља − Навести узроке те објаснити ток и исходе Западног раскола; − Упознати деловање и потешкоће Цркве у доба просвјетитељства, хуманизма и ренесансе − Упознавање ученика са снажним обновитељским потицајем ИИ. Ватиканског сабора и обнове која је уследила	кршћанска заједница бринула за сиромашне, болесне и одбачене − разуме узроке, последице и значење прогона Цркве у Римском царству; − уочи значај слободе јавног исповедања вере Миланским едиктом − уочи процесе покрштавања еуропских народа − открије вредност редовничких заједница у навештању еванђеља и чувању кршћанских вреднота у различитим раздобљима повести Цркве − препозна улогу Цркве у организирању школства, у развоју знаности и њеног залагања за социјалну правду; − разуме узроке и последице Источнога раскола 1054. год. − разуме значење Тридентског сабора у обнови Цркве након реформације; − разуме ситуацију Цркве у време Француске револуције; − наброји новине које у Цркву доноси ИИ. Ватикански сабор доживи величину узорних папа и људи двадесетог столећа	**Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	мисионарењу; • вођени разговор о приликама у којима се догађало ширење кршћанства и проматрање земљовида и скицирање менталне мапе Павлових путовања • филм о повијесним догађањима из ранокршћанских времена • израда плаката; израда умне мапе. Истраживање текстова и докумената; • вођени разговор о разлозима удаљавања Истока и Запада те раскола међу кршћанима; • приповиједање и излагање, дискусија (парлаоница); разговор о улози Цркве у помагању људима, особито сиромашнима и бригу Цркве и државе за њих; • приповиједање и излагање повијесних догађај и чињеница о ђеловању фрањеваца и кармелићана у нашим крајевима; дискусија • писање кратких реферата о појединим темама, представљање и истраживање важнијих чињеница и докумената; • вођени разговор о узроцима и посљедицама протестантске реформације, дискусија (парлаоница); • анализирати одређене текстове из докумената ИИ Ватиканског концила.
3. У ПОТРАЗИ ЗА	− Подстицање	− уочи важност	**Облик рада:**	• везани разговор и

ЖИВОТНИМ И РЕЛИГИОЗНИМ ИДЕНТИТЕТОМ (6)	ученика на размишљање о младости као важном времену у обликовању властитог идентитета − Објаснити улогу пријатељства у процесу развоја особности; − Оспособљавање ученика за превладавање могућих неспоразума са својим родитељима или старијима; − навести обележја и разлике између заљубљености и зреле љубави и протумачити важност зреле љубави као норме људске сполности и односа међу споловима; − Оспособљавање ученика да породицу доживи као место где се постављају темељи људског понашања и схваћања себе, других и света − Упознавање обележја неких новијих религиозних покрета као потицај на размишљање о властитом животном путу и избору.	процеса преласка из детињства у одраслу доб прошири своја обзорја и схвати што доводи до сукоба генерација − открије важност пријатељства за особно дозријевање; разуме што помаже остварењу пријатељства, а што га онемогућује; − заузме своје место у заједници те постане способан реалније сагледати свет око себе, те своје границе и могућности − успореди и критички просуђивати владајуће вредноте у породици и изван ње; − развија истинско пријатељство које обогаћује човека, те за изнимни племенити осјећај који се зове љубав − да уочи опасности властите несигурности и примамљивости у различитим религиозним покретима схвати важност продубљивања своје вере	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	просудба различитих модела зрелости и успеха у животу • програмирано конфликтно играње улога међу пријатељима; • направити тест пријазаљубљености; • прикупити материјале из новина и часописа за младе и израдити плакат с порукама које им они нуде на подручју љубави, сполности и осјетилности; • направити програм сретне и успешне обитељи; • просудити текстове неких забавних песама с поруком љубави; • анализирати схваћање сполности и љубави у Библији према Пост 1, 27 и Пост 2, 21-25; • анализирати ознаке љубави према 1 Кор 13, 4 • открити циљаним разговором добре и лоше стране медија и сувремених понуда, особито оних које воде различитим овисностима (дрога, алкохол...);тељства и игру повјерења; • вођени разговор о потреби правог пријатеља и запрекама пријатељству; • провести асоцијацију на ријеч љубав и проблемски водити дискусију о разлици између љубави, флерта и заљубљености
4. У СУСРЕТ СЛОБОДИ (7)	− Упознавање ученика са основним обилежјима слободе − Позивање на зрео и самосталан особни избор	− разуме повезаност слободе и толеранције; − препознаје чимбенике који утечу на развој	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване -	• направити лествицу вреднота које воде људској и кршћанској зрелости анализирати неколико медијских промиџбених порука

	− Упућивање ученика да је Исус Крист сведок и узор потпуно остварене човекове слободе, те да прихвати став да се истинска слобода постиже одгојем властите савести и деловањем у складу с њом − објаснити разлику између вањске и унутарње слободе;	особности научи разликовати зрело и незрело понашање − разликује биолошку, психолошку и друштвену уветованост слободе − разликује слободу "од" и слободу "за" − разуме важност критичке просудбе различитих понуда које доноси живот и потребу заузимање властитог става и избора − буде спреман на изградњу особног живота, властитог животног пројекта и бољег света	активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	с просудбом о томе је ли могуће остати слободан и бити везан за особе и ствари; • вођени разговор о могућностима и границама наше слободе; • асоцијација на појмове "традиционално" и "модерно" и расправа на тему • анализирати слободу "од" и слободу "за" према Гал 5, 13-26; анализирати текстове о понуди Исусове слободе (рад у групама): Мт 4, 1-11; Мт 12, 9-14; Ив 10, 14-18; Мк 7, 1-22.; • направити писани текст или ликовну илустрацију о томе што ми омогућује, а што онемогућује пуну слободу
5. С ЦРКВОМ НА ПУТУ ВЕРЕ - МОЛИТВА, СЛАВЉЕ, СВЕДОЧЕЊЕ (6)	− Навести дефиницију молитве и разумети молитву као темељни људски став пред Богом; − Упознати ученике са присутношћу молитве у Исусовом животу Научити − разликовати литургијску и приватну молитву и − навести основне кршћанске молитве; − Описати неке молитвене изричаје и геесте; − развијати осећај за духовну димензију постојања − Упутити да се из молитвеног живота развија и осјетљивост за практични живот и ангажман − Упознати облике добровољног служења младих у различитим	− разуме молитву као разговор с Богом; на примерима псалама − распозна врсте молитве; − открије важност молитве у Исусову животу; − боље доживи молитву коју нас је Исус учио: Оче наш; − разуме повезаност молитве и живота; − разуме и доживети кршћанску медитацију као дубљи облик молитве; − прихвати добровољност и добровољно служење другима као израз властитог животног и верничког опређељења; − развија способност за друштвени	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	• на примерима откривати заједничке и разликовне елементе молитве у религијама; • проналажење и анализа псалама и текстова о Исусу као молитељу; • вођени разговор о потреби, важности и пракси молитве у кршћанском животу; • писање и изговарање молитве; медитација уз • проматрање репродукција и глазбену пратњу; • вођени разговор о потреби дружења међу младима; • проматрање и интерпретација фотографија, ликовно и писмено изражавање, израда плаката, разговор о препрекама и

	социјалним установама	ангажман, тј. за активно и одговорно суђеловање у животу друштва (осуда неправде, борба за правду) те спремност изградње човечнијег друштва.		потешкоћама у међусобним сусретима; • решавање проблемских ситуација; истраживање могућности дружења међу младима у својим црквеним заједницама
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Матерњи језик и књижевност, Грађанско васпитање, Филозофија, Психологија, Социологија, Историја, Географија, Ликовна и музичка култура		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СВИ РАЗЛИЧИТИ, А СВИ РАВНОПРАВНИ (21)	Лични и друштвени идентитет. Социјална дистанца Осетљиве друштвене групе. Искљученост наспрам укључености у друштво. Дискриминација. Родно засновано насиље. Борба жена за равноправност. Повереник за заштиту равноправности. Стереотипи, аутостеротипи, хетеростереотипи, предрасуде, стигматизације, сегрегација. Ејџизам. Особе другачије сексуалне оријентације и њихова права. Особе са инвалидитетом.	– испољава у свом понашању толеранцију према различитости; – доведе у везу личне особине као димензије различитости и дискриминацију; – превиђа последице одрастања деце мигранта у условима одвојености од породице, дома, отаџбине; – наведе облике дискриминације; – разликује ситуације укључености наспрам искључености у друштвени живот заједнице; – аргументује значај супротстављања	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

	Националне мањине. Интеркултуралност и мултикул- туралност. Невладине организације.	различитим врста- ма стереотипа и предрасуда; – разликује интеркултуралност од мултикултуралности; – аргументовано дискутује о родној равноправности и родно заснованом насиљу у свету и Србији; – наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; – наведе најзначајније институције и документа у Србији и Европској унији које се баве заштитом равно- правности; – доводи у везу		
2. МЕДИЈИ ЗА ГРАЂАНЕ И ГРАЂАНИ ЗА МЕДИЈЕ (16)	Слобода и одговорност медија. Професионална етика новинара. Говор мржње у медијима. Цензура медија. Стереотипи у медијима. Информације од јавног значаја. РТС медијски јавни сервис Србије. Он лајн медији. Заступљеност осетљивих друштвених група у медијима. Истраживачко новинарство. Сензационализам у медијима. Комерцијални програми у медијима. Будућност медија.	доводи у везу слободу медија и развој демократије; – препознаје примере говора мржње у медијима; – критички разматра питање цензуре и сензационализма у медијима, границе између права на информисање и права на заштиту приватности; – наведе принципе новинарске етике; – критички се односи према комерцијалним програмима у медијима; – препозна примере манипулације информацијама у медијима; – предвиђа у ком правцу ће се медији у будућности развијати.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Језик, медији и култура, рачунарство и информатика, социологија, психологија		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено		

и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ЈЕЗИК, МЕДИЈИ И КУЛТУРА

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ЈЕЗИК, МЕДИЈИ И КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. Медији и забава: популарне експресионе форме (15)	Наративност и интерактивност Медијска конвергенција	Користи наративне могућности различитих медија Упореди специфичности различитих медија	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. Аматерска култура и креативни активизам (12)	Улична уметност Сквотери Музика у кућним условима Креативна употреба смарт телефона	− Разликује аматерске приступе у култури − Активистички пројекат	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**:

			друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. Идентитет у дигиталном окружењу (10)	Лични и групни интернет идентитети Преиспитивање и грађење личног интернет идентитета Заштита интернет идентитета	− реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		грађанско васпитање, рачунарство и информатика, социологија, психологија		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПОЈЕДИНАЦ, ГРУПА И ДРУШТВО

Разред Други
Недељни фонд часова 1 час
Годишњи фонд часова 37

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ТЕМЕ
	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја
Одговорно учешће у демократском друштву	– питања која се односе на традицију и културу разматра из перспективе појединца, групе, друштва;	ЛЕКЦИЈЕ ПРОШЛОСТИ, ПЕРСПЕКТИВЕ БУДУЋНОСТИ

Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– опише допринос антропологије, историје, етнологије, археологије и историје уметности у проучавању традиције; – критички разматра утицај традиције на савремено друштво и процењује шта би оно као традицију могло оставити следећим генерацијама; – опише начине чувања традиције и утицаје који је угрожавају; – наведе шта је све из наслеђа Србије укључено у Светску културну баштину Унеска; – на примеру опише како су се различити аспекти свакодневног живота људи мењали у прошлости и процени у ком правцу ће се промене дешавати у будућности; – уочава на примеру и критички се односи према облицима понашања који су део традиције али умањују нечија права, дискриминишу или воде ка сегрегацији и сукобу; – наведе факторе који доприносе формирању идентитета особе; – аргументује значај неговања културе за појединца, групу, друштво; – критички разматра ситуацију у култури у Србији; – наводи примере који показују улогу медија у ширењу позитивног и негативног утицаја на пољу културе; – се супротстави притиску потрошачке културе и бори се за сопствени идентитет; – образложи избор теме/идеје пројекта/истраживања, циљ и план рада; – формулише истраживачко питање и задатак; – прикупи, одабере и обради информације	Традиција – материјално и нематеријално наслеђе једног друштва. Значај традиције за појединца, групу, друштво. Сазнања антропологије, историје, етнологије, археологије, историје уметности у функцији упознавања традиције. Традиција и културно наслеђе у Србији као мултикултурној средини. Необични обичаји у Србији. Културна баштина Србије на листи Унеска. Митови који опстају кроз време и њихова функција. Начини чувања традиције и утицаји који је угрожавају. Традиција као позитивно наслеђе и као препрека напретку појединца, групе, друштва. Злоупотреба традиције. Промене у традиционалним међугенерацијским односима и свакодневном животу. Родне улоге и односи између полова, родна дискриминација под окриљем традиције. Будућност традиције у свету који постаје „глобално село”. КУЛТУРА И ИДЕНТИТЕТ Фактори који утичу на формирање идентитета –породица, друштво, религија, култура. Култура и њене функције у развоју појединца, групе, друштва. Начела културне политике Републике Србије. Култура у Србији изражена кроз статистику. Некултура, њене манифестације и последице по појединца, групу и друштво. Шунд и кич. Позитиван и негативан утицај масовних медија на доступност и квалитет културне понуде. Мултикултурализам и акултурација.

	релевантне за истраживање, користећи ИКТ;	Културна асимилација и конформизам.
	– тумачи резултате истраживања из различитих аспеката;	Елитистичка, народна, популарна (масовна) култура. Поткултура и контракултура.
	– прикаже резултате истраживања;	Меценство у култури некад и сад.
	– сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу;	Комерцијализација културе. Потрошачка култура и производња потреба.
	– критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	Тело и физичка обележја (коса, тетоважа, пирсинг...), као део идентитета и културе некад и сад.

ЗДРАВЉЕ И СПОРТ

Разред Други
Недељни фонд часова 1 час
Годишњи фонд часова 37

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ ПО ТЕМАМА	ТЕМА
	На крају разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја
	– учествује у доношењу правила понашања у групи;	ЗДРАВЉЕ И ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ
	– доведе у везу деловање психоактивних супстанци на физичко и ментално стање особе са појавом зависности и тешкоћама одвикавања;	Увод у програм.
Одговоран однос према здрављу		Поводи и разлози за почетак употребе свих врста психоактивних супстанци.
	– аргументовано дискутује о фаталном утицају нових и непознатих психоактивних супстанци;	
Компетенција за целоживотно учење		Отворен, вербални, прикривени, неизговорени притисак средине на употребу психоактивних супстанци и могући одговори на њега.
	– се одупре притиску средине да користи цигарете, алкохол, дрогу;	
Сарадња		
	– аргументовано дискутује о негативном притиску окружења за коришћење психоактивних супстанци,	Утицај психоактивних супстанци на организам.
Комуникација		
		Ризик употребе нових и непознатих психоактивних супстанци.
Решавање проблема	– препознаје одговорност државе, школа, медија и спортских клубова у сузбијању коришћења психоактивних супстанци код младих;	
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву		Утицај никотина на здравље и физичке способности.
	– илуструје примером значај спортско-рекреативних активности у превенцији зависности и њеном превазилажењу;	
Рад с подацима и информацијама		Популарне форме никотинских производа (наргиле, електронске цигарете и др.) – истине и заблуде.
	– критички размотри утицај медија на формирање идеала физичког изгледа и начину исхране;	Истине и заблуде о алкохолу.
	– наведе принципе правилне исхране које	Утицај физичке активности на примарну

примењује свакодневном животу;

– препознаје ризике научно неутемељених дијета и не примењује их;

– препозна утицај физичких активности на доживљај сопственог тела и развој самопоуздања;

– доведе у везу утицај физичког вежбања на поједине хормоне;

– аргументовано дискутује о значају вакцинације;

– критички разматра употребу антибиотика и других лекова, као и суплемената и правилно их користи у свакодневном животу;

– аргументовано дискутује о употреби ГМО;

– препозна последице употребе допинга по здравље;

– разликује специфичности вежбања у спорту и ван спорта и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;

– критички процени и одабере поуздане информације о здравом начину живота;

превенцију злоупотребе психоактивних супстанци.

Моћ и одговорност државе, медија и спортских клубова у заштити младих од злопупотребе психоактивних супстанци.

Професионални спорт и здравље − цена притиска да се постигне врхунски спортски резултат.

НАУКА У СЛУЖБИ ВЕЖБАЊА И ЗДРАВЉА

Последице допинга по здравље.

Вакцинација − за и против.

Неправилна употреба антибиотика и суплемената.

Употреба и злоупотреба алтернативне медицине.

Генетски модификовани организми (ГМО) и њихов утицај на здравље човека.

Различити облици дијета – истине и заблуде (кето, хроно, протеинска и др.)

Модерни програми вежбања – истине и заблуде.

ФИЗИЧКО ВЕЖБАЊЕ СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Повезаност физичког васпитања, спорта и рекреације у нашем систему Физичке културе.

Основи физичког вежбања (физичка вежба и физичко вежбање).

Основи развоја моторичких способности − разлике у оптерећењима спорту и рекреацији.

Физичко вежбање и самопоуздање.

Избор вежбања у складу са потребама појединца.

Прилагођеност вежбања условима живота и рада.

Значај вежбања за безбедност и одбрану.

Утицај различитих врста вежбања на промене у организму.

Израда личних програма вежбања у складу са потребама и интересовањима.

Савремени програми вежбања.

Повреде у спорту и рекреацији прва помоћ.

Могуће штетне последице у бављењу спортом.

Олимпизам и олимпијско васпитање.

Организација спорта у Републици Србији.

Услови, могућности и препреке за бављење спортом и рекреације деце и омладине.

Употреба недозвољених средстава у споту.

Етички аспекти спорта.

Центри за вежбање

Образовање стручњака за занимања у физичком васпитању, спорту и рекреацији.

ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА				
ПРЕДМЕТ		**ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ЗЕМЉИШТЕМ (12)	Одрживо управљање земљиштем. Генеза, састав и структура земљишта. Својства и намена земљишта. Самообнављање земљишта. Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Деградација и	– проналази релевантне изворе информација, анализира их, издваја битне информације и доноси закључке; – препознаје проблеме у локалној средини и вреднује их у складу са различитим	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и

	последице деградације земљишта. Мониторинг квалитета и заштита земљишта.	критеријума у одређеној области; – демонстрира процесе и појаве, истражује на терену и у учионици, и доноси закључке; – дискутује о значају и потреби интегралне заштите вода, ваздуха и земљишта као ограничених природних ресурса; – анализира и критички сагледава утицаје различитих чинилаца на одрживо управљање земљиштем и отпадом као и на формирање здравих навика у исхрани	**Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
ПРОИЗВОДЊА, ДИСТРИБУЦИЈА И ПОТРОШЊА ХРАНЕ КАО ЧИНИЛАЦ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА (13)	Одржива производња, модели пољопривредне производње и потрошња хране. Високо ефикасна пољопривреда, оријентисана ка профиту. Локална одржива пољопривреда. „Fair trade" модели. Агробиодиверзитет. Квалитет намирница, навике у исхрани и безбедност хране. ГМО. Еколошки отисак.	– проналази релевантне изворе информација, анализира их, издваја битне информације и доноси закључке; – препознаје проблеме у локалној средини и вреднује их у складу са различитим критеријума у одређеној области; – демонстрира процесе и појаве, истражује на терену и у учионици, и доноси закључке; – дискутује о значају и потреби интегралне заштите вода, ваздуха и земљишта као ограничених природних ресурса; – анализира и критички сагледава утицаје различитих чинилаца на одрживо управљање земљиштем и отпадом као и на формирање здравих навика у исхрани; – анализира утицај неодрживе производње и потрошње на становништво, економију и животну	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		средину на локалном, државном и глобалном нивоу; – разликује својства конвенционално и органски произведених намирница и доноси одлуке о начину сопствене исхране; – дискутује о појму еколошког отиска и сагледава могућности смањења личног утицаја на квалитет животне средине; – навођењем примера објашњава значај сепаративног одлагања отпада у домаћинству и значај промене потрошачких навика у складу са одрживим развојем; – тумачи предност приступа „решавања проблема на извору”, уместо отклањања последица, на примерима управљања отпадом и земљиштем		
УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ (12)	Одрживо управљање отпадом. Врсте отпада. Одлагање отпада. Смањење количине отпада, поновна употреба, разврставање и рециклажа отпада. Потрошачке навике и одговорна куповина. Еколошки отисак. Циркуларна економија и отпад. Индустријска производња са смањењем или елиминацијом отпада.	– дискутује о појму еколошког отиска и сагледава могућности смањења личног утицаја на квалитет животне средине; – навођењем примера објашњава значај сепаративног одлагања отпада у домаћинству и значај промене потрошачких навика у складу са одрживим развојем; – тумачи предност приступа „решавања проблема на извору”, уместо отклањања последица, на примерима управљања отпадом и земљиштем; – активно учествује у информисању јавности о утицајима човека на окружење и учествује у акцијама	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		које се организују у локалној средини; – прилагођава облик и садржај резултата истраживања специфичностима циљне групе и циљу акције		

ТРЕЋИ СТРАНИ ЈЕЗИК – ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ПРЕДМЕТ **ТРЕЋИ СТРАНИ ЈЕЗИК ФАКУЛТАТИВНИ - ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК-ПОЧЕТНИ НИВО**

РАЗРЕД **ДРУГИ**

СМЕР **СВИ СМЕРОВИ**

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА **70**

НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
MODULE 2 1. La maison du quartier ; C' est où ? (9)	L'impératif ; L'impératif négatif ; places des pronoms á l'impérqtif ; le pronom y	Даје наредбу, охрабрује некога, разуме и оставља поруку, пише оглас, измишља слоген. Објашњава где се налази једно место, пита у ком правцу треба ићи до циљног објекта, каже да је разумео речено, пита да ли смо га разумели. Интонација реченица, разликује изговор слова п и б	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
2. Bastien enquête, Unicité (7)	Révision de l'intérrogation, les pronoms relatifs qui et que	Постављати питања некоме, исказује степен, интензитет, чита и саставља анкету. Каже шта жели, хоће да уради, исказује обавезу. Интонација и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке,

		понктуација, разликовање изговора р и л.	ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
3. Je serai volontaire, Un billet d'avion ; Delf ; Civilisation ; Synthèse, Évaluation, Projet (12)	Le futur simple, les indicateurs de temps exprimant le futur, Quelques expressions de temps, les prépositions avec et sans	Прави план, оријентише се у времену, исказује оно што хоћемо урадити. Пише диктат, изговара слово р, разликује презент и футур у говору	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
MODULE 3 4. Vous portiez des blouses ? On a bien roulé (7)	Ne…plus, ne… jamais, L'imparfait ; les comparatifs ; les pronoms on	Прича о прошлим догађајима, обичајима, исказује разлику и сличност, поређује активности, генералише, каже заиста шта воли и шта не воли, препознаје имперфекат у говору, зна за финално р, везивање са словом т	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате.

			методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
5. Qu'est-ce qui t'est arrivé? C'est le plus beau (7)	Les pronoms COI, comparer, Présenter un projet. Le superlatif, le pronom tout	Исприча некоме једну анекдоту, исказује циљ, прави поређење, презентује пројект, изговара носни глас, вокале u- ü и ou- y	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
6. Q'est-ce qu'on mange? Tu la trouve comment? Delf ; Civilisation (9)	La quantité précise et imprécise, le pronom en, la négation de la quantité	Исказује количину, разуме кухињски рецепт, каже своје мишљење, пише диктат, изговара ch-ш и j,g-ж	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке;

			речник, уџбеници и др.	прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
7. Comment ça marche? On y va dimanche (7)	En+ participe présent, négation et pronoms	Описује један предмет, објашњава његову функцију и корист. Бира место изласка у Паризу, прича о начинима путовања. Изговара и разликује носне гласове, зна за немо ö	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване – активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
8. Elle a beaucoup change, Emma cherche un job (6)	Impératif ou passé compose, le discours indirect, les adverbes	Компарација онога што се временом променило, прича о спорту, разуме кратак оглас о раду.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
9. Damien a une	La place des adjectifs,	Исказује задовољство	**Облик рада:**	**Активности ученика:**

copine ! On finit avec des chansons, Delf, Civilisation, Synthèse, Évaluation, Projet, Portfolio (12)	Le présent á valeur de futur, si + présent, les valeurs de si	и разочарење, утешује некога, прича у будућем времену. Прави хипотезу, честита некоме, ритам реченице, исказује осећања	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)

Матерњи језик и књижевност, страни језици, историја, географија, изборни програми

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)

Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

1.3. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ПО ПРЕДМЕТИМА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ЗА УЧЕНИКЕ УПИСАНЕ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОДИНЕ

Програм за допунску, додатну и припремну наставу је исти као за редовну наставу, пошто треба обрадити исте садржаје као код редовне наставе, само скраћено са мање часова.
Реализују се само оне наставне теме, или делови наставних тема, за које се током школске године укаже потреба за извођењем додатне, допунске или припремне наставе.

Додатна настава * до 30 часова годишње

Допунска настава * до 30 часова годишње

Припремна настава * до 30 годишње часова, а најмање 10 % годишњег фонда за редовну наставу

*Ако се укаже потреба за овим облицима рада

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ПРЕДМЕТ		**СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1.Историја српског књижевног језика (10)	- Упознавање и продубљивање знања о матерњем језику, разликовање стандардног језика од дијалеката - неговање матерњег језика	објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада:** комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља

			презентација, интернет	проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. Функционални стилови српског књижевног језика (12)	- обнављање претходно стеченог знања о функционалним стиловима, продубљивање знања о њиховим карактеристикама, самостални рад на писању текстова различитих стилова	– напише текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила; -	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Морфологија у ужем смислу (10)	Појам морфологије Грађење речи Појмови суфикса, инфикса, префикса, творбене основе Врсте и подврсте речи Гласовне промене	– објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и наставак); – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла,уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима

				у решавању задатака и реализацији пројекта.
4. Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности (12)	- повезивање знања о претходним епохама, упознавање са друштвено-историјским приликама у доба барока - тумачење дела барокне књижевности	историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури; – упореди стилска средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца);	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, лектира, слике, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
5. Просветитељство и класицизам у српској књижевности; (12)	- повезивање знања о претходним епохама, упознавање са друштвено-историјским приликама у доба просветитељства тумачење дела просветитељске књижевности - - представници просветитељства у Европи - представници просветитељства у српској књижевности	– одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, дела просветитељске књижевности уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
6. Романтизам у	- Историјске прилике	– објасни утицај	**Облик рада:**	**Активности**

европској и српској књижевности; (12)	у Европи у периоду предромантизма - Револуционарни дух - Национални дух, буђење народа - Одлике романтичтичарске поезије - романтичарске књижевне врсте - Представници романтизма у Европи - Представници романтизма у српској књижевности	романтизма на формирање националног идентитета; – састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и одликама; – упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма;	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла,, примарна и секундарна литература о романтизму, лектира, уџбеници и др.	**ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
7. Реализам у европској и српској књижевности; (10)	- - Историјске прилике у Европи у периоду реализма - - Одлике реализма - књижевне врсте у епоси реализма - врсте реализма - Представници реализма у Европи Представници реализма у српској књижевности	- – утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма: – упореди и примерима илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму; – протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета, класне раслојености)	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, биографије писаца, лектира, примарна и секундарна литература о реализму, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Дијалог књижевних епоха **(5)**		- самостална систематизација градива, повезивање усвојених појмова - ИСХОДИ: анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама;		

Правопис, усмено и писано изражавање **(20)**	Правописне вежбе, употреба оба писма, са предношћи ћирилици, правилна реторика, употреба скраћеница ИСХОДИ: примени правописна решења у вези са писањем скраћеница; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога); – јасно и сажето представи историју књиге и библиотеке; – учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и књижевности); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму; – састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	- историја, музичка култура, грађанско васпитање. социологија, ликовна култура
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

СТАНДАРДИ2	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаји
2СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика; има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне	– објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа; – напише текст, примењујући форме и обележја	ЈЕЗИК Историја српског књижевног језика Функционални стилови српског књижевног језика Морфологија у ужем смислу

приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба. 2CJK.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално. 2CJK.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи 2CJK.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима.	публицистичког и административног стила; – објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и наставак); – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама; – наведе и објасни друштвено-историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури; – упореди стилска средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца); – одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури; – објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета; – састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и одликама; – упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма; – утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма: – упореди и примерима	КЊИЖЕВНОСТ Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности Просветитељство и класицизам у српској књижевности; Романтизам у европској и српској књижевности; Реализам у европској и српксој књижевности; Дијалог књижевних епоха ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Правопис Усмено и писано изражавање

2СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире.

2СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

2СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

2СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

2СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

2СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из

илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму;

– протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета, класне раслојености);

– анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама;

– примени правописна решења у вези са писањем скраћеница;

– примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога);

– учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и књижевности);

– обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму;

– састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем.

обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце.

2СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и

издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст.

2CJK.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе.

2CJK.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника; процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша критички, процењујући говорникову аргументацију и објективност.

2CJK.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст.

2CJK.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да

говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ПРЕДМЕТ		**МАЂАРСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА** на крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИ-ВАЊА ТЕМЕ** (облик, метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ** у **НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Књижевни родови и књижевне врсте 19	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела,	Правилно научи шта значи лирика и лирске врсте, епика и епске врсте и драма и драмске врсте.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

	обезбеђује знања из теорије и историје књижевности ради бољег разумевања и успешнијег проучавања уметничких текстова. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			
Књижевност 17 века 14	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.опште карактеристике раздобља 2.књижевност 17 века на истоку 3.класицизам 4.сентименталисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Књижевност роматизма 12	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне	Треба да научи: 1.главне карактеристике романтичне културе 2.главне књижевне врсте европског и мађарског романтизма и	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог;	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу;

	баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	његове вредности у светској књижевности.	решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Народна књижевност 28	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички	Треба да зна: 1.главне карактеристике европског и мађарског народног књижевности 2.Петефи 3.Српцки романтисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

	анализира примере			
Реализам 17	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1реализам као епоха историје уметности и књижевности 2.важније књижевне врсте реализма у Европи (и у Мађарској) и његове вредности у светској књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Узајамне мађарско-јужнословенске књижевне везе 8	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их	3.Узајамне везе у народној књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке;

	за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Језик 17	Уводи ученике у проучавање језика као система, упознаје ученике са социо-лингвистичким и лингвистичким знањима, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним нормама успешно примењују у пракси, васпитава у духу језичке толеранције према језицима других. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1 настанак језика 2.говор 3.језик 4.систем језичких знакова 5.језичка комуникација 6.језичке промене	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Морфологија 12	Уводи ученике у проучавање језика као система, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним	Треба да зна: 1.појам морфолигије 2. структура морфологије 3. правопис у вези морфологије	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства:	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење;

	нормама успешно примењују у пракси. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере		Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Стил **Састављање текста** **12**	Уводи ученике у проучавање језика као система. Понављање и систематизација знања. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.функција речи и реченице за означавање нечега у тексту 2.различита конструкција (композиција) и различити стилови књижевних, научних и службених текстова.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу -учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	ликовна култура, музичка култура, психологија, језици, филозофија, социологија и изборни програми
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

НАЗИВ ШКОЛЕ		**СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА**		
ПРЕДМЕТ		**МАЂАРСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања,	**ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА**	**НАЧИН ОСТВАРИ-**	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ** у

	умења и ставова о)	на крају теме ученик ће бити у стању да:	**ВАЊА ТЕМЕ** (облик, метод наставе, наставна средства)	**НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Књижевни родови и књижевне врсте 19	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела, обезбеђује знања из теорије и историје књижевности ради бољег разумевања и успешнијег проучавања уметничких текстова. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Правилно научи шта значи лирика и лирске врсте, епика и епске врсте и драма и драмске врсте.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Књижевност 17 века 14	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за	Треба да зна: 1.опште карактеристике раздобља 2.књижевност 17 века на истоку 3.класицисам 4.сентименталисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			реализацији пројека.
Књижевност роматисма 12	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да научи: 1.главне карактеристике романтичне културе 2.главне књижевне врсте европског и мађарског романтисма и његове вредности у светској књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Народна књижевност 28	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за	Треба да зна: 1.главне карактеристике европског и мађарског народног књижевности 2.Петефи 3.Српцки романтисам	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			реализацији пројека.
Реализам 17	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1реализам као епоха историје уметности и књижевности 2.важније књижевне врсте реализма у Европи (и у Мађарској) и његове вредности у светској књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Узајамне мађарско-јужнословенске књижевне везе 8	Упознаје ученике са књижевним вредностима, развија хуманистичко и књижевно образовање на најбољим делима културне баштине, усавршава литерарну рецензију, развија књижевни укус и ствара трајне читалачке навике, упућује ученике на анализу и критички однос према књижевности и оспособљава их за	3.Узајамне везе у народној књижевности.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	самостално читање, доживљавање, разумевање, интерпретирање и вредновање књижевно-уметничких дела. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере			реализацији пројека.
Језик **17**	Уводи ученике у проучавање језика као система, упознаје ученике са социо-лингвистичким и лингвистичким знањима, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним нормама успешно примењују у пракси, васпитава у духу језичке толеранције према језицима других. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1 настанак језика 2.говор 3.језик 4.систем језичких знакова 5.језичка комуникација 6.језичке промене	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Морфологија **12**	Уводи ученике у проучавање језика као система, тумачи језичке појаве на основу историје језика, развија изражање способности ученика, оспособљава ученике да теоријска знања о језичким појавама и правописним нормама успешно	Треба да зна: 1.појам морфолигије 2. структура морфологије 3. правопис у вези морфологије	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске

	примењују у пракси. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере		Point презентација, табла, уџбеници.	и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Стил **Састављање текста** **12**	Уводи ученике у проучавање језика као система. Понављање и систематизација знања. **Пројекат за ученике:** Ученик кртички анализира примере	Треба да зна: 1.функција речи и реченице за означавање нечега у тексту 2.различита конструкција (композиција) и различити стилови књижевних, научних и службених текстова.	Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. Методе рада: комбиновано - активно учење и настава; дијалог; решавање проблема; илустративна метода. Наставна средства: Компјутер, Power-Point презентација, табла, уџбеници.	Активности ученика: стичу знања на часу - учење на часу помоћу Power-Point, уџбеника, одговарају градиво научено часу; постављају питања. Активности наставника: поставља задатке за учење; мотивише и усмерава рад ученика; оцењује научено на часу, поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	ликовна култура, музичка култура, психологија, језици, филозофија, социологија и изборни програми
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

ПРЕДМЕТ		**СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
ЈЕЗИК (44)	Оспособљавање ученика за правилан изговор гласова српског језика и правилно акцентовање речи и реченица Упознавање ученика са правилном	– разуме и користи предвиђени лексички фонд; – разуме и користи граматичку материју усвајану у претходним разредима; – користи сложеније синтаксичке конструкције за	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставника, уџбеника,; решавају задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и

	употребом облика речи. Оспособљавање ученика за примену прфавила творбе речи. Оспособљавање ученика за примену правописних правила српског језика. Оспособљавање ученика за примену правописних правила српског језика.	исказивање просторних и узрочних односа; – разуме и употребљава различите начине за исказивање посесивних односа;	учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: табла, уџбеници и свеске др.	реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака
Култура изражавања (12)	Оспособљавање ученика за усмено и писмено изражавање.	– разуме основни садржај информативних, образовних и културних емисија; – у разговору исказује и образлаже своје мишљење; – чита и разуме суштину информативних текстова; – пише кратке континуиране текстове на задату тему.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: лаптоп, пројектор, интернет, табла, уџбеници и свеске др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставника, уџбеника,; решавају задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
Књижевност (16)	Упознавање са различитим књижевним родовима и врстама и значајним делима српске књижевности.	– савладане (већ усвојене) садржаје из књижевности повезује са новим књижевноуметничким текстовима и користи их у њиховом тумачењу; – упореди сопствени доживљај књижевног дела са доживљајем свог друга; – примени књижевнотеоријска знања стечена на часовима матерњег језика у тумачењу текста/дела; – изнесе аргумент због чега би књижевно дело	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: лаптоп, пројектор, интернет, табла, уџбеници и свеске	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставника, уџбеника,; решавају задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима

		препоручио другу	др.	у решавању задатака
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Мађарски језик и књижевност, Верска настава, Историја		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ПРЕДМЕТ		**ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ-БИЛИНГВАЛНИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Points of view (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-изражује своје мишљење -користи питања адекватно - разуме тектс о религији -разуме чланак о скандалу једног квиз програма -користе Question Tags исправно	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Putting the world to rights (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме	-разуме појам глобало зафревање -користе must, have to исправно -користи речи о дрвама и биљкама -разуме чланак о	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване -	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације;

	- активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	правилној исхрани -даје мишљење о свом ставу према исхрани	активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Caught in the net (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-именује речи у вези са информатиком -користи shouldn't have исправно -изрази мишљење о социјалним медијама - уме да формира став о виртуелном свету - зна да користи Mixed Conditionals -уме да напише биогтрафију о познатом човеку	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
A step on the ladder (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају	-да разговара о различитим пословима -користи разне форме да проча о навикама -да дискутује о емиграцији -разуме текст о школи за	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на

	комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	таленоване музичаре -да обави интерју за посао -пишепропратно писмо	учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Space (11,5)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- опишу речи у вези астрономије -користе пасив -да говоре о стварима у будућности - разумеју чланак о свету астрономије -опишу и да реагују на анекдоту -пишу презентацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Информатика, биологија, географија, физика, социологија, изборни предмети		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА	
ПРЕДМЕТ	**ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**
РАЗРЕД	**ДРУГИ**

СМЕР		**ОПШТИ И ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		**37 (теорија) + 18,5 (вежба) укупно : 55,5**		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Telling tales (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- погоди ко је извршио кривично дело -користи reporetd speech -прича о митовима -разуме и дискутује о тексту о човеку који је извршио кривично дело -се договара и нађе компромис -пише формано писмо –резервише место	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
True love? (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене	-користи речи у вези са везама -користи компарацију придева -разуме песму -прича о имагинарним ситуацијама -разуме текст и дискутује о онлајн везама -да се представи и упозна друге људе -пише неформално писмо-одговори на позив	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

	мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања			реализацији пројека.
Travel (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-да користи речи у вези са путовњем -користи пасив -разуме чланак о промени у начину путовања -користи неодређен заменице -разуме текст о путовању -тражи информацију научтив начин -пишеразгледницу	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Spend, spend, spend! (11)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања	-користи речи у вези са финасијама -користи have something done -дискутује о рекламима у школама -користи кондиционале -разуме текст о милијонеру -пише формално писмо- тражи информацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

	проблема, закључивања			
Inspiration (11,5)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	-користи речи у вези са уметношћу -да користи participle clauses -разуме текст о инсталацијама -користи determiners -разуме текст о двојуцу уметника -опише и изрази мишљење о догађају -пише про-контра аргументацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Информатика, биологија, географија, физика, изборни предмети		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) .		

ПРЕДМЕТ		**ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Telling Tales(16)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне	- користи индиректни говор - идентификује и користи глаголске облике -разуме чланак о миту и реалности -да разговара о стварању компромиса -пише формално	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и

	функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	писмо о резервацији	решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
True love(15)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- да причају о везама -користе компарацију придева -да говоре о измишљеним ситуацијама - разумеју песму -опишу и да реагују на интернет чланак -пишу писмо – одговор на позив	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Travel (15)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и	-причају о путовању -користе пасивне реченице -дискутују о предностима и манама разл. путовања -разумеју разл заменице - разумеју чланак о путовању	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и

	примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- да учтиво траже информације	дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, интернет, табла, уџбеници и др.	реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Spend,spend,spend(15)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- прича о новцу и о односу људи према томе -користи и разуме структуру „have sth.done“ -да дикутују о реклами у школи -да користе third conditional -разумеју текст о милионеру -говоре о давању предлога -пишу формално писмо у којем траже дату информацију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Inspiration (16)	Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције - стичу и примењују знања о језику - упознају	-именује речи о разл.формама уметности -користе participle clauses -дискутују о разл.облицима уметности -разумеју разлику и користе детерминаторе за именице -причају о својим доживљајима -да пишу есеј	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате.

	елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања Ученици - развијају језичке вештине: слушање, читање, говор, писање у оквиру дате теме - активирају и развијају речник - изражавају комуникативне функције	(дискурсивни)	**Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Against the odds (15,5)	- стичу и примењују знања о језику - упознају елементе културе замаља енглеског говорног подручја - развијају вештине комуникације, размене мишљења, договарања, решавања проблема, закључивања	- да опишу карактеристике људи -да користе прошла времена -да изразе мишљење о познатим људима да разуме текст о преживљавању -разликује past perfect i continuous -да опише слоку -да пише чланак у новине	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, интернет, табла, уџбеници и др	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Информатика, биологија, географија, физика, изборни предмети		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК - НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

ПРЕДМЕТ		**ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК - НЕМАЧКИ ЈЕЗИК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1.Ferien: Meer und mehr (4T+2B)	-разумевање прочитаног текста -непознате речи -култура и уметност -усмено изражавање -писмено изражавање -интеркултурност -разумевање говора	- преноси суштину поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, објашњења и обавештења, писмено и усмено; - разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима у образовном контексту; -разликује најучесталије врсте текстова, познајући њихове основне карактеристике, сврху и улогу; - укратко препричава краћи текст или видео-запис;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. Ereignisse und Fakten am Beginn des neuen Jahrhunderts (4T+2B)	-комуникативна ситуација -врсте текстова: -неформални разговор; - описивање; - правила понашања;	-разуме основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; -разуме краће текстове о конкретним темама из свакодневног живота, као и језички прилагођене и адаптиране текстове утемељене на чињеницама, везане за домене општих интересовања;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у

		-користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту, прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута;		решавању задатака и реализацији пројекта.
3. Was tust du für deine Gesundheit? (7Т+3В)	- монолошко и дијалошко излагање; -издвајање поруке и суштинских информација; -формална дискусија; - описивање; - стереотипи;	- описује утиске, мишљења и осећања (обима 70 – 90 речи); - препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са елементима страног језика који учи, али и из осталих области школских знања и животних искустава; -преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; - разуме основне елементе радње у краћим видео-записима у којима се обрађују релативно блиске теме, ослањајући се и на визуелне елементе;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
4.Ein Unfall (5Т+3В)	- стандардни језик; - препознавање основне аргументације; -функционална сарадња; -стандардне формуле писаног изражавања; - стилови у комуникацији на страном језику;	-разуме општи смисао информативних радијских и телевизијских емисија о блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; -разуме једноставна упутства и саветодавне текстове, обавештења и упозорења на јавним местима; - на једноставан начин/укратко изражава своје утиске и осећања и образлаже мишљење и ставове у вези са блиским	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		тема; -пише белешке, поруке и лична писма/мејлове да би тражио или пренео релевантне информације;		
5. Menschen wie du und ich (3Т+1.5В)	- изговор; -непознате речи; -интервјуисање; - лексика и комуникативне функције; - ИКТ;	- препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средстава (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); - користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
6. Partnerschaften (4Т+2В)	- информативни прилози; - интонација; - ИКТ; - стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; - интеркултурност;	- разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања; -разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скечеви, стрипови); -укратко препричава краћи текст или видео-запис; -једноставним језичким средствима резимира прочитани/преслушани текст о блиским темама и износи сопствено мишљење о њему;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
7. Jobs und Berufe	- размена	- користи знање	**Облик рада:**	**Активности**

(6Т+3В)	информација; -разумевање прочитаног текста; - дијалог; - писмено изражавање; -правила понашања;	страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); - изводи закључке после слушања непознатог текста у вези са врстом текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем; - проналази, издваја и разуме у информативном тексту о познатој теми основну поруку и суштинске информације;	комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
8. Zukunftsvisionen (4Т+2В)	- култура и уметност: - врсте текстова; -усмено изражавање; - описивање; - правила понашања;	- излаже унапред припремљену краћу презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања); - попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; пише краћа формална писма (писма читалаца, пријаве за праксе, стипендије или омладинске послове); - користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи; - ослањајући се на општа знања, искуства и контекст поруке, увиђа значење њених непознатих елемената;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Матерњи језик, енглески језик, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и		

стандарда постигнућа ученика)	исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК

ПРЕДМЕТ **ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК**
РАЗРЕД **ДРУГИ**
СМЕР **ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**

НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. Понављање градива првог разреда, Неодређена заменица, Компарација придева, Пасивна времена, Пасивна реченица (14)	Систематизација градива првог разреда, тј. основе латинског језика, препознавање врсте речи, деклинација, падежа, глаголска времена. Разликовање пасивне реченице од активне. Памћење одређеног фонда речи, израза и пословица. Анализа и превођење реченица.	Препознаје речи по облику (навођење из речника), њену функцију у реченици и преводи самостално реченице помоћу рачника.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
2. Инфинитив презента актива и пасива, Депонентни и семидепонентни глаголи, Фабула палијата-Плаут (9)	Грађење инфинитива презента акт и пас, времена депонентних и семидепонентних глагола и њихово превођење. Учење о Римској комедији.	Разликује инфинитив од индикативна времена, преводи, као и депон и семидепон глаголе у реченицама. Даје информације о Римској комедији и о Плауту.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују

			тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
3. Инфинитив перфекта и футура актива и пасива, Акузатив са инфинитивом, Неправилни глаголи хтети, не хтети, више волети, Ромул и Рем- Тит Ливије (12)	Грађење инфинитива перфекта и футура акт и пас, препознавање конструкције ак са инф, препознавање главног глагола, превођење реченице. Учење неправилних глагола и њихово превођење. Учење о легенди Ромула и Рема.	Гради инфинитиве и зна њихову функцију, преводи реченице са конструкцијом ак са инф, набраја главне глаголе, зна напамет презент неправилних глагола. Даје информације о легенди Ромула и Рема, о Титу Ливије.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
4. Номинатив са инфинитивом, Неправилни глагол носити, подносити и његове сложенице, Оснивање града Рима- Тит Ливије (8)	Грађење инфинитива перфекта и футура акт и пас, препознавање конструкције ном са инф, препознавање главног глагола, превођење реченице. Учење неправилних глагола и њихово превођење. Учење о легенди Ромула и Рема.	Гради инфинитиве и зна њихову функцију, преводи реченице са конструкцијом ном са инф, набраја главне глаголе, зна напамет презент неправилног глагола. Даје информације о легенди Ромула и Рема, о Титу Ливију.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности**

			презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
5. Партицип презента актива, партицип перфекта пасива, Аблатив апсолутни са партиципом и без партиципа, Неправилни глагол ићи и његове сложенице, Хорације, Цезар (7)	Грађење партиципа и њихова употреба у аблативу, препознавање облика неправилног глагола ићи и превођење реченица. Учење о Хорацију и Цезару.	Гради ппа и ппп и зна њихову функцију и употребу, преводи реченице са ппа и ппп у абл , зна напамет презент неправилних глагола. Даје информације о Хорацију и Цезару.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
6. Неправилни глаголи: сложенице глагола бити, Партицип футура актива, перифрастична конјугација активна, Герундив или партицип футура пасива, Перифрастична конјугација пасивна, Герунд, Овидије, Сингидунум, Сенека (13)	Грађење партиципа и њихова употреба са помоћним глаголом, препознавање облика неправилних глагола и превођење реченица. Разликовање герунда од герундива, грађење и употреба герунда. Учење о Овидију и Сенеки и о старом Београду.	Гради пфа и пфп и зна њихову функцију и употребу, преводи реченице са пфа и пфп са помоћним глаголом , и са герундом, зна напамет презент неправилних глагола. Даје информације о Овидију и Сенеки.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и

			речник, уџбеници и др.	пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
7. Конјунктив презента акт/ пас, конј имперфекта акт/ пас, конј перфекта акт/ пас, конј плусквамп акт/ пас, Независни конјунктив, Слагање времена, Зависне реченице, Катул, Цицерон, Критска и микенска култура, Римска књижевност (7)	Грађење конјунктива, употреба овог глаголског начина, превођење, препознавање зависних реченица, учење о Катулу, Цицерону	Гради конјунктивна времена, зна преводити реченице у конјунктиву, разликује од осталих глаголских начина, препознаје зависне реченице помоћу везника и преводи текст. Даје информације о Катулу и Цицерону, о Римској књижевности.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и скрипта, граматичке таблице, презентација ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)	Матерњи језик и књижевност, страни језици, историја, физика, хемија, биологија, изборни програми			
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.			

ПСИХОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ		**ПСИХОЛОГИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ПСИХОЛОГИЈА КАО НАУКА И ПРАКСА	Предмет и дисциплине психологије. Психологија и друге	– прави везу између психологије као науке и других наука,	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални,	**Активности ученика:** уче и стичу знања

	науке, уметност и култура. Методе и технике психолошких истраживања. Употреба и злоупотреба психологије	уметности и културе; – препозна различите области примене психолошких сазнања као и животне ситуације у којима се људи обраћају психологу за помоћ; – на датом примеру психолошког истраживања одреди које су методе и технике коришћене; – разликује научни од лаичког приступа психолошким питањима и критички се односи према текстовима и псеудотестовима у медијима;	групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, и др.	на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. ЛИЧНОСТ КАО ЈЕДИНСТВО ПСИХОЛОШКИХ ПРОЦЕСА, ОСОБИНА И СТАЊА	Појам и структура, темперамент, идентитет. Теорије личности. **Особине, процеси и стања** Сазнајни аспект: пажња, опажање, учење, памћење и заборављање, мишљење, интелигенција. Емоционални аспект: осећања. Мотивациони аспект: потребе, вредности, ставови и интересовања. Измењена стања свести. **Развој** Органске основе психичког живота. Чиниоци развоја: наслеђе, лична активност и друштвени чиниоци. Развој сазнајног, емоционалног и мотивационог аспекта личности. Карактеристике адолесцентског периода у развоју личности. **Ментално здравље** Појам и значај. Фрустрације и конфликти. Одбрамбени механизми. Стрес и механизми превладавања. Ментални поремећаји –	– психички живот особе посматра као целину међусобно повезаних процеса, особина и стања чији се развој одвија током целог живота и као јединство психичког и телесног функционисања; – аргументовано дискутује о утицају наслеђа, средине и личне активности на развој личности; – користећи стечена психолошка сазнања, препознаје емоције и мотиве сопственог понашања, понашања других и ликова из књижевности и филмова; – у учењу користи стратегије и технике успешног учења и памћења; – препознаје узроке фрустрација и унутрашњих конфликата, у својим реакцијама показује преференцију да их конструктивно решава и на примерима препознаје механизме	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

	појам, узроци, врсте и облици помоћи. Психолошки проблеми адолесцената. Превенција.	одбране; – опише најважније психолошке карактеристике адолесцентског доба, препозна и критички се од- носи према најчешћим проблемима и ризичним понашањима адолесцената; – аргументује значај очувања менталног здравља, превенције менталних поремећаја и показује по- зитивни став према здравим стиловима живљења;		
3. ОСОБА У СОЦИЈАЛНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ	**Социјализација** Појам, функција и фактори. Облици и врсте социјалног учења. Социјалне вештине. Социјални живот адолесцента. Просоцијално и асоцијално понашање. Појам, врсте насиља и фактори који доприносе насилном понашању. Ка- рактеристике насилног понашања и особа које трпе насиље. Реаговање на насиље. **Комуникација** Вербална и невербална комуникација. Услови успешне комуникације. Со-	– у комуникацији узима у обзир могућност грешака при опажању других људи и тиме предупре- ђује могуће конфликте; – наведе примере просоцијалног, асертивног понашања и алтруизма из свог искуства и понашања других људи; – опише контекст настанка најважнијих теорија личности, њихове основне карактеристике, пред- ставнике и утицај; – препозна и критички разматра примере предрасуда,	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији

	цијална перцепција и грешке у опажању особа. Интерперсонални конфликти и њихово решавање. Емпатија. Асертивност. **Друштвене групе** Појам и врсте. Динамика групе. Односи у групи. Конформизам. Одупирање групном притиску. Руковођење групом. Стереотипи, предрасуде, дискриминација. Људи у маси.	стереотипа, дискриминације, конформизма, насилничког понашања и изражава спремност да реагује; – наведе примере и карактеристике различитих група, групних односа и типова руковођења, при-мењује правила сарадње у тимском раду поштујући различитост чланова; – препозна и критички разматра примере употребе и злоупотребе психологије у медијима, полити-ци, маркетингу и на друштвеним мрежама; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, ко-муницира на конструктиван начин; – прихвати улогу испитаника у психолошким истраживањима искључиво на бази добровољности, информисаности о сврси и процедурама истраживања и гаранције да добијени подаци неће бити злоупотребљени.	уџбеници и др	пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Језик, медији и култура, Појединац група друштво, социологија, грађанско васпитање		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ИСТОРИЈА

ПРЕДМЕТ	**ИСТОРИЈА**
РАЗРЕД	**ДРУГИ**
СМЕР	**ОПШТИ ТИП И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**

НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА (3)	Хронологија и простор – средњи и рани нови век Историјски извори Континуитет и промена Реконструкција и интерпретација прошлости	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – објасни разлику између методолошки утемељеног и ненаучног приступа интерпретацији прошлости;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
2. КЉУЧНЕ ПОЈАВЕ, ПРОЦЕСИ И ЛИЧНОСТИ ЕПОХЕ (46)	Сеобе народа и колонизација Покрштавање Развој писмености, науке и цивилизације	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве,	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације;

	Верски покрети, односи и ратови Српски народ, земље, државност, друштво и црквена организација Османлијска освајања Научно-техничка и географска открића Развој и утицај нових идеја Истакнуте личности	процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у	комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		историјском и савременом контексту;		
3. ДРЖАВА И ИНСТИТУЦИЈЕ (9)	Типови државних уређења Монархија Република Градска комуна Структура, унутрашње уређење и институције Скупштине Законодавство, државна управа и војска Међудржавни односи Односи државе и цркве Секуларизација Истакнуте владарске породице Европе Истакнуте српске владарске породице	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – наведе типове државних уређења у периоду средњег и раног новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа; – идентификује најважније одлике	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		српске државности у средњем веку;		
4. ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ ОДНОСИ (5)	Типови друштвених уређења и односа Патријахално друштво Феудализам Вазални односи Сталежи/друштвени слојеви и групе Мануфактура Натурална привреда Робно-новчана привреда	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у епохи феудализма; – анализира развој и промене у друштвеној структури и односима у средњем и раном новом веку; – анализира структуру и особености српског	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду средњег и раног новог века; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује основне елементе привредног живота и њихов утицај на друштвене промене у средњем и раном новом веку;		
5. КУЛТУРА И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ (7)	Религије и веровања Православље Католичанство Ислам Јудаизам Протестантизам Јереси Сујеверје Обичаји Наука Образовање Штампа Породични и родни односи Болести и лечење Задужбинарство и споменици	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном,	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		или дигиталном облику; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – уочава присуство политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини;		
6. ПОЈАВЕ ДУГОГ ТРАЈАЊА – МИТ, ЛЕГЕНДА, НАУКА (4)	Митови, легенде и предања – значење и значај некад и сад Злоупотреба историје и митова Псеудоисторија Савремени политички митови. Научна методологија Култура сећања	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, рад у паровима, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна, текстуална и друге методе рада. **Наставна средства**: Рачунар, пројектор, Power-Point презентација, интернет, школска табла, историјске карте и атласи, уџбеници, стручна литература, збирке текстова из историје	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.

		последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – објасни разлику између методолошки утемељеног и ненаучног приступа интерпретацији прошлости; – препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву; – препознаје улогу легенди и митова у реконструкцији прошлости и изградњи колективног и индивидуалног идентитета; – препознаје на конкретним примерима злоупотребе митова у историјском и савременом контексту.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Српски језик и књижевност, географија, грађанско васпитање, православни катихизис, рачунарство и информатика, изборни програми, психологија		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2.Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3.Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4.Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2.Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација. 2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања. 2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне worddатотеке (фајла).	– користи хронолошке одреднице и прецизно смешта кључне догађаје, појаве, процесе и личности на временској ленти; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – уочи континуитет и промене код одређених историјских појава и процеса кратког и дугог трајања; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – објасни разлику између методолошки утемељеног и ненаучног приступа интерпретацији прошлости; – препозна на конкретним	ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА Хронологија и простор – средњи и нови век Историјски извори (порекло, анализа, уочавање специфичности различитих медија и њихове информативне вредности, примена у истраживању) Континуитет и промена Реконструкција и интерпретација прошлости

2.ИС.1.3.1.Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса. 2.ИС.1.3.2.Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва. 2.ИС.1.3.3.Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа. 2.ИС.1.3.4.Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. 2.ИС.1.3.5.Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању. 2.ИС.1.3.6.Пореди историјски и савремени контекст поштовања људских права и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. 2.ИС.1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. 2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти. 2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште	примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву; – наведе типове државних уређења у периоду средњег и новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа; – идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у епохи феудализма; – анализира развој и промене у друштвеној структури и односима у средњем и новом веку; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку; – упоређује сличности и разлике између средњовековне и модерне српске државности у првој половини 19. века; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду средњег и новог века; – уочава повезаност појава

историје.	из политичке, друштвене, привредне и културне историје;	
2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању.	– на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;	
2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.		
2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве дугог трајања, уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.		
2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.		
2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје.	– идентификује основне елементе привредног живота и њихов утицај на друштвене промене у средњем и новом веку;	КЉУЧНЕ ПОЈАВЕ, ПРОЦЕСИ И ЛИЧНОСТИ ЕПОХЕ Сеобе народа и колонизација
2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.	– анализира положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и мањинских група у средњем и новом веку;	Покрштавање Развој писмености, науке и цивилизације
2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне разлике и сличности у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.	– изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту;	Верски покрети, односи и ратови (крсташки ратови, Велики раскол, јереси, исламизација, реформација, противреформација) Српски народ, земље, државност, друштво и црквена организација Османлијска освајања
2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке.		Научно-техничка и географска открића
2.ИС.3.2.4. Писано и графички приказује резултате елементарног	– идентификује најзначајније последице	Развој и утицај нових идеја (хуманизам

истраживања уз употребу компјутерских програма за презентацију (текстуалних, визуелних, филмских датотека и power point програма).

2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке.

настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту;

– уочава присуство политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и новог века у савременом друштву;

– илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација;

– препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања;

– учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања;

– разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини;

– препознаје улогу легенди и митова у реконструкцији прошлости и изградњи колективног и индивидуалног идентитета;

– препознаје на конкретним примерима злоупотребе митова у историјском и савременом

и ренесанса, просветитељство)

Револуције

Уставност

Српска револуција

Кнежевина Србија

Истакнуте личности: Јустинијан I, Ираклије I, Мухамед, Карло Мартел, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, цар Самуило, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије, цар Отон I, цар Хенрих IV, папа Гргур VII, папа Урбан II, Фридрих I Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, цар Манојло I Комнин, папа Иноћентије III, бан Кулин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, Милутин, Стефан Дечански, Стефан Душан, цар Карло IV Луксембуршки, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ Бранковић, султанија Мара, српски деспоти у јужној Угарској, Ђурађ Кастриот Скендербег, Мехмед II Освајач, Јанко Хуњади, краљ Матија Корвин, Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Марко Поло, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Ђото, Петрарка, Бокачо, Леонардо да Винчи, Микеланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Хенри VIII, Елизабета I, Сервантес, Вилијам Шекспир, Молијер, Луј XIV, Петар Велики, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић, принц Еуген Савојски, Монтескје, Волтер, Џејмс Ват, Хердер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, браћа Грим,

	контексту.	прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић, патријарх Јосиф Рајачић, Лајош Кошут, Пушкин, Гоголь, Дикенс, Балзак, кнез Александар Карађорђевић, Тома Вучић Перишић, Илија Гарашанин, Стеван Книћанин... ДРЖАВА И ИНСТИТУЦИЈЕ Типови државних уређења Монархија Република Градска комуна Међудржавни односи Структура, унутрашње уређење и институције Скупштине Законодавство, државна управа и војска Односи државе и цркве Секуларизација Истакнуте владарске породице Европе (Каролинзи, Отонска династија, Капети, династија Арпадоваца, Хоенштауфовци, Комнини, Плантагенети, Валоа, Асеновци, Палеолози, Анжујци у Јужној Италији и Угарској, Медичи, Хабзбурговци, Тјудор, Бурбони, Османлије, Романови) Истакнуте српске владарске породице (Немањићи, Котроманићи Лазаревићи, Бранковићи, Мрњавчевићи, Балшићи, Косаче, Црнојевићи) ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ ОДНОСИ

Типови друштвених уређења и односа

Патријахално друштво

Феудализам

Вазални односи

Сталежи/друштвени слојеви и групе

Мануфактура

Натурална привреда

Робно-новчана привреда

Капитализам

КУЛТУРА И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ

Религије и веровања

Православље

Католичанство

Ислам

Јудаизам

Протестантизам

Јереси

Сујеверје

Обичаји

Наука

Образовање

Штампа

Породични и родни односи

Болести и лечење

Задужбинарство и споменици
ПОЈАВЕ ДУГОГ ТРАЈАЊА – МИТ, ЛЕГЕНДА, НАУКА

Митови, легенде и предања – значење и значај некад и сад

Злоупотреба историје и митова

Псеудоисторија

Савремени политички митови

Научна методологија

Култура сећања

ГЕОГРАФИЈА

ПРЕДМЕТ **ГЕОГРАФИЈА**
РАЗРЕД **ДРУГИ**
СМЕР **СВИ СМЕРОВИ**

НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА (3)	Предмет проучавања, подела, задаци и развој друштвене географије. Извори података и методе проучавања у друштвеној географији.	− користи различите изворе географских информација.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво

			решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. СТАНОВНИШТВО И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ (10)	Распоред становништва. Популациона динамика. Демографска транзиција. Просторна мобилност. Структуре становништва. Популациона политика. **Предлог пројектног задатка за ученике:** израда мултимедијалне презентације, паноа или писање семинарског рада на тему демографских одлика појединих држава.	− користи статистичке изворе и средства ИКТ-а у анализи демографских диспаритета у свету и одабраним регијама; − објашњава факторе популационе динамике и доводи их у везу са степеном друштвеноекономског развоја; − критички вреднује мере популационе политике и предлаже мере демографског развоја у будућности; − разматра демографске пројекције на глобалном и регионалном нивоу; − реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. РУРАЛНИ И УРБАНИ ПРОСТОР (9)	Фазе урбанизације. Деаграризација и дерурализација. Структура и ширење градских простора. Функционалне везе града и околног простора. Поларизација развоја насеља. **Предлог пројектног задатка:** препоручује се истраживање развоја одабраног градског насеља применом групног облика рада.	− доводи у везу географски положај насеља са његовим развојем користећи географску карту; − успоставља односе између процеса у развоју насеља и економског и популационог развоја користећи географску карту и ИКТ; − објашњава поларизацијске процесе у развоју насеља и даје примере на локалном и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**:

		глобалном нивоу; − реализује истраживачки пројекат на задату тему	Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
4. ПРИВРЕДА И ГЕОГРАФСКИ ПРОСТОР (12)	Економскогеографска валоризација природних и друштвених услова и ресурса. Привреда и животна средина. Глобални економски развој. Економскогеографске регије. Мултинационалне компаније. Међународне економске организације и интеграције. Одрживи развој. **Предлог пројектног задатка:** на eTwinning платформи ученици се повезују са ученицима из других школа у Европи и израђују упоредну студију у области одрживог развоја (нпр. управљање отпадом).	− анализира утицај природних и друштвених фактора на развој привреде у целини и појединих привредних делатности; − доводи у везу ниво развијености привреде у целини и појединих привредних грана са стањем животне средине и социјалним односима у изабраним регијама; − издваја економско-географске регије света користећи изворе економске статистике и тематске економске карте; − критички вреднује утицај мултинационалних компанија и међународних организација на развој и функционисање међународне трговине и неравномеран економски развој у свету; − реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
5. ПОЛИТИЧКО-ГЕОГРАФ-СКИ ПРОЦЕСИ (10)	Територија. Политички статус територије. Административно-територијална организација простора. Држава. Сепаратизам, иредентизам, регионализам, аутономаштво. Политичка карта света. Достизање исхода ове наставне теме могуће је	разликује појам, политички статус и хијерархија организације територије; − уочава ефекте центрипеталних и центрифугалних друштвенополитичких процеса на територијални интегритет и суверенитет државе; − раздваја фазе у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују

	и кроз реализацију пројектне наставе.	еволуцији политичкогеографске карте света од средине XIX века	**Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
6. РЕГИОНАЛНО ГЕОГРАФСКЕ ТЕМЕ И ГЛОБАЛНИ ПРОЦЕСИ (26)	Регије Јужне Европе. Велике урбане регије Западне и Средње Европе. Природни ресурси и транзициони процеси у Источној Европи. Савремена миграциона кретања у европским регијама. Културноцивилизацијске тековине и трансформација географског простора Југозападне Азије. Специфичности географског развоја Јужне Азије. Демографски и урбаногеографски процеси у Источној Азији. Проблеми природних непогода у Југоисточној Азији. Културноцивилизацијска трансформација Афричког Средоземља. Географски проблеми Сахарске и Субсахарске Африке. Културни, економски и политички развој и утицај САД и Канаде на глобалне процесе у свету. Друштвеногеографски процеси у Мексику, Карибима и Централној Америци. Регионалногеографске специфичности Јужне Америке. Савремени друштвеногеографски развој Аустралије. Еколошка угроженост	− анализира везе између природних ресурса, демографских процеса и степена економског развоја на примерима регија уз помоћ географске карте и ИКТ; − доводи у везу регионалне проблеме са типовима економског развоја на примерима у свету; − објашњава утицај глобалних процеса на очување идентитета на примерима из регија у свету; − користи различите изворе географских информација. − реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

	Океаније. Последице климатских промена на Антарктику. **Предлог пројектног задатка за ученике:** Упоредна анализа демографских процеса одабраних регија (на пример, Јужна Европа и Јужна Азија).			
7. ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА (4)	Понављање и систематизација знања, вештина и ставова из друштвене географије.	- Осмисли пројекат истраживања на задату тему, реализује истраживање у локалној средини, прикаже и дискутује о резултатима.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, атласа и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)

Историја, грађанско васпитање, рачунарство и информатика, изборни програми

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)

Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

БИОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ		**БИОЛОГИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ И ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ	Зна основе генетике.	– повеже Менделове законе наслеђивања са	**Облик рада:** комбиновани –	**Активности ученика:**

(15)		карактеристикама мејотичке поделе хромозома, посебно на примерима генетике човека; – разликује генетичку и фенотипску варијабилност; – графички прикаже и анализира одабране примере фенотипске варијабилности; – прикупи, прикаже и тумачи податке добијене истраживањем; – изнесе и вреднује аргументе на основу доказа; – идентификује начин на који основни еволуциони механизми утичу на генетичку структуру популације; – идентификује след догађаја током процеса адаптација на одабраним примерима; – повеже деловање природне селекције са настанком нових врста; – конструише дрво живота у оквиру царства биљака на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и животним циклусима;	индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. УВОД У ЕВОЛУЦИОНУ БИОЛОГИЈУ (17)	Зна да жива бића имају заједничко порекло. Зна и разуме теорију органске еволуције и схвата њен значај у формирању савременог биолошког научног мишљења.	– конструише дрво живота у оквиру царства животиња на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и развићу; – доведе у везу кључне филогенетске промене (промене грађе и функције) живих бића са еколошким факторима(утицај на преживљавање, размножавање и распорострањење);	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности**

			Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. ГРАЂА, ФУНКЦИЈА И РАЗНОВРСНОСТ ОРГАНИЗАМА (42)	Разуме основне еколошке појмове, основне законитости и принципе у екологији, утицај човека на биосферу. Зна основна својства живих бића, разуме њихове потребе и активно користи та знања у свакодневном животу. Зна да жива бића имају заједничко порекло. Разуме потребу за класификовањем живог света и уме да на основу важних систематских карактеристика сврста организме у одговарајућу групу. Уочава просторну и временску променљивост живог света. Зна да организми имају ћелијску грађу, која омогућава одвијање сложених метаболичких процеса. Зна грађу организама методски одабраних представника животиња.	– идентификује улогу организама у процесу преноса енергије и супстанце у екосистему; – повеже сопствене обрасце понашања са одрживим коришћењуем природних ресурса и могућом улогом у нарушавању биодиверзитета; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Хемија, физика, психологија, рачунарство и информатика, здравље и спорт, одрживи развој		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПРЕДМЕТ		**БИОЛОГИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ**	**ИСХОДИ**	**НАЧИН**	**ВРСТЕ**

	(стицање знања, умења и ставова о)	На крају теме ученик ће бити у стању да:	**ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ (8+7)	Зна основе генетике.	– повеже Менделове законе наслеђивања са карактеристикама мејотичке поделе хромозома, посебно на примерима генетике човека; – разликује генетичку и фенотипску варијабилност; – графички прикаже и анализира одабране примере фенотипске варијабилности; – прикупи, прикаже и тумачи податке добијене истраживањем; – изнесе и вреднује аргументе на основу доказа; – идентификује начин на који основни еволуциони механизми утичу на генетичку структуру популације; – идентификује след догађаја током процеса адаптација на одабраним примерима; – повеже деловање природне селекције са настанком нових врста; – конструише дрво живота у оквиру царства биљака на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и животним циклусима;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. УВОД У ЕВОЛУЦИОНУ БИОЛОГИЈУ (8+9)	Зна да жива бића имају заједничко порекло. Зна и разуме теорију органске еволуције и схвата њен значај у формирању савременог биолошког научног мишљења.	– конструише дрво живота у оквиру царства животиња на основу кључних филогенетских разлика у грађи, функцији и развићу; – доведе у везу кључне филогенетске промене (промене	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке;

		грађе и функције) живих бића са еколошким фактoрима(утицај на преживљавање, размножавање и распоростирање);	учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. ГРАЂА, ФУНКЦИЈА И РАЗНОВРСНОСТ ОРГАНИЗАМА (21+21)	Разуме основне еколошке појмове, основне законитости и принципе у екологији, утицај човека на биосферу. Зна основна својства живих бића, разуме њихове потребе и активно користи та знања у свакодневном животу. Зна да жива бића имају заједничко порекло. Разуме потребу за класификовањем живог света и уме да на основу важних систематских карактеристика сврста организме у одговарајућу групу. Уочава просторну и временску променљивост живог света. Зна да организми имају ћелијску грађу, која омогућава одвијање сложених метаболичких процеса. Зна грађу организама методски одабраних представника животиња.	– идентификује улогу организама у процесу преноса енергије и супстанце у екосистему; – повеже сопствене обрасце понашања са одрживим коришћењуем природних ресурса и могућом улогом у нарушавању биодиверзитета; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Хемија, физика, психологија, рачунарство и информатика, здравље и спорт, одрживи развој		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

МАТЕМАТИКА

ПРЕДМЕТ		**МАТЕМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ (21)	Степен чији је изложилац цео број. Функције $y = x^2$ и $y = x^3$. Степен чији је изложилац рационалан број. Комплексни бројеви.	– трансформише и израчуна вредност једноставних израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; – скицира график степене функције; – комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и примењује основне операције са комплексним бројевима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (25)	Квадратне једначине. Вијетове формуле. Одређивање корена квадратне јеначине. Квадратна функција. Квадратне неједначине. Систем од једне квадратне и једне линеарне једначине.	– реши једноставан проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине и системе од једне квадратне и једне линеарне једначине; – скицира и тумачи график квадратне функције; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација,	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже

		решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (20)	Експоненцијална функција. Једноставне експоненцијалне једначине и основне неједначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Једноставне логаритамске једначине и основне неједначине.	– израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – скицира график експоненцијалне и логаритамске функције; – реши једноставне експоненцијалне и логаритамске једначине и основне неједначине; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
4. ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (33)	Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Основне тригонометријске функције. Адиционе формуле. Основне тригонометријске једначине и неједначине. Синусна и косинусна теорема.	– израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; – примени адиционе формуле; – скицира графике основних тригонометријских функција; – реши проблем који се своди на основне тригонометријске једначине; – реши основну тригонометријску неједначину; – примени синусну и косинусну теорему у једноставним ситуацијама; – анализира и образложи поступак	Облик рада: фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. Методе рада: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. Наставна средства: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	Активности ученика: уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. Активности наставника: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.њ

		решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења.		
Писмени задатак (12)		За реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по два часа), са исправкама, планирано је 12 часова.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		физика, хемија, рачунарство и информатика.		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено (контролни задаци, писмени задаци) оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ПРЕДМЕТ		**МАТЕМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ (28)	Степен чији је изложилац цео број. Функција $y = x^n$ (n је природан број). Степен чији је изложилац рационалан број. Комплексни бројеви.	– трансформише и израчуна вредност израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; – скицира и тумачи график степене функције; – комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и решава једноставне проблеме у којима примењује основне операције са комплексним бројевима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.

		решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.		
2. КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (40)	Квадратне једначине. Вијетове формуле. Једначине које се своде на квадратне. Квадратна функција. Одређивање корена квадратне јеначине. Квадратне неједначине. Системи једначина са две непознате који садрже квадратну једначину. Ирационалне једначине.	– реши проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине, ирационалне једначине и системе квадратних једначина; – скицира и тумачи график квадратне функције и користи је у реалним ситуацијама; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (26)	Експоненцијална функција. Експоненцијалне једначине и неједначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Логаритамске једначине и једноставне неједначине.	– израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – користи својства логаритама; – скицира и тумачи график експоненцијалне и логаритамске функције; – реши проблем који се своди на експоненцијалне или логаритамске једначине и једноставне неједначине користећи својства одговарајућих	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима

		функција; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.		у решавању задатака.
4. ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (42)	Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Тригонометријске функције. Тригонометријске трансформације. Једноставне тригонометријске једначине и неједначине. Синусна и косинусна теорема.	– израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; – трансформише тригонометријске изразе; – скицира и тумачи графике тригонометријских функција; – реши проблем који се своди на једноставне тригонометријске једначине и неједначине користећи својства одговарајућих функција; – примени синусну и косинусну теорему; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.њ
Писмени задатак (12)		За реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по два часа), са исправкама, планирано је 12 часова.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		физика, хемија, рачунарство и информатика.		

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено (контролни задаци, писмени задаци) оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ПРЕДМЕТ		**МАТЕМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ (33)	Степен чији је изложилац цео број. Функција $y = x^n$ (n је природан број). Степен чији је изложилац рационалан број. Комплексни бројеви.	– трансформише и израчуна вредност израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; – скицира и тумачи график степене функције; – комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и решава једноставне проблеме у којима примењује основне операције са комплексним бројевима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (45)	Квадратне једначине. Вијетове формуле. Једначине које се	– реши проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине, ирационалне једначине и системе	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају

	своде на квадратне. Квадратна функција. Одређивање корена квадратне јеначине. Дискриминанта и природа корена Квадратне неједначине. Системи једначина са две непознате који садрже квадратну једначину. Ирационалне једначине и неједначине	квадратних једначина; – скицира и тумачи график квадратне функције и користи је у реалним ситуацијама; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (42)	Експоненцијална функција. Експоненцијалне једначине и неједначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Логаритамске једначине и неједначине.	– израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – користи својства логаритама; – скицира и тумачи график експоненцијалне и логаритамске функције; – реши проблем који се своди на експоненцијалне или логаритамске једначине и једноставне неједначине користећи својства одговарајућих функција; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења;	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.

		– доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.		
4. ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (53)	Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Тригонометријске функције. Тригонометријске трансформације. Тригонометријске једначине и неједначине. Синусна и косинусна теорема.	– израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; – трансформише тригонометријске изразе; – скицира и тумачи графике тригонометријских функција; – реши проблем који се своди на једноставне тригонометријске једначине и неједначине користећи својства одговарајућих функција; – примени синусну и косинусну теорему; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака.	**Облик рада:** фронтални о. р., индивидуални о. р., групни о. р., учење путем открића, проблемска настава. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, визуална наставна средства, демонстрациона наставна средства, креда, табла.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају задатке на часовима и код куће; дају идеју за решење задатка; поставе питање у вези градиво. **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
Писмени задатак (12)		За реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по два часа), са исправкама, планирано је 12 часова.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		физика, хемија, рачунарство и информатика.		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено (контролни задаци, писмени задаци) оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ФИЗИКА

ПРЕДМЕТ	**ФИЗИКА**

РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ТЕОРИЈА ГАСОВА Модел идеалног гаса. Притисак гаса и Температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. Једначина стања идеалног гаса. *Демонстрациони огледи:* - Топлотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). - Рејлијев оглед - Дифузија гасова **Лабораторијска вежба** Провера Бојл-Мариотовог закона. **ТЕРМОДИНА-МИКА** Основни појмови и Принципи термодинамике. Ентропија. *Демонстрациони огледи:* – Адијабатски процеси (компресија, експанзија). **ОСНОВИ ДИНАМИКЕ ФЛУИДА** Параметри и једначине којима се описује кретање флуида. Примена једначина механике флуида. *Демонстрациони огледи:*	**2ФИ.1.2.1.** Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. **2ФИ.1.2.2**. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства. **2ФИ.1.2.3. П**ознаје дијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. **2ФИ.1.2.4.** Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене. **2ФИ.1.2.5. П**ознаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости. **2ФИ.2.2.1.** Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима. **2ФИ.2.2.2.** Разликује повратне и неповратне процесе; разуме појмове, величине и појаве: моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број, ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент	−користи научни језик физике за описивање физичких појава; −повеже макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула, користи једначину стања идеалног гаса и графике (P,V,T) за објашњавање изопроцеса; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); −примени Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; −разматра неповратност топлотних процеса са аспекта промене ентропије система; −познаје основни принцип рада топлотних машина, одреди коефицијент корисног дејства у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, , уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

– Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). Магнусов ефекат. **Лабораторијска вежба** Провера Бернулијеве једначине (Вентуријева цев). **МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И ФАЗНИ ПРЕЛАЗИ** Молекулске силе. Структура и еластичност чврстих тела. Вискозност и површински напон течности. Топлотна проводљивост. Топлотно ширење чврстих тела и течности. Фазни прелази (агрегатна стања). *Демонстрациони огледи:* Топлотно ширење метала и гасова. Врсте еластичности, пластичност. Капиларне појаве. Површински напон (рамови са опном од сапунице и други начини). Модели кристалних решетки. Испаравање и кондензација. **Лабораторијска вежба** Одређивање модула еластичности жице. **ЕЛЕКТРОСТА-ТИКА** Основни појмови и	термичког ширења и топлотне равнотеже. **2ФИ.2.2.3.** Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при загревању и рад топлотног мотора. **2ФИ.2.2.4.** Код објашњења топлотних својстава гаса разликујеи користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза. **2ФИ.3.2.1.** Тумачиграфик Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине:тројна тачка,средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара. **2ФИ.3.2.2.** Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и унутрашња енергија гаса и препознаје једначине адијабатског процеса;решава сложеније рачунске и проблемске задатке из топлотне физике. **2ФИ.3.2.3.** Користи везу између макро и	термодинамичким циклусима; −повеже карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; −користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; −разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу (плочасти кондензатор); −познаје електростатичке појаве у природи и пракси (електростатичка заштита, напон на ћелијској мембрани, пречишћавање ваздуха...); −демонстрира електростатичке појаве: линије сила поља, еквипотенцијалност, Фарадејев кавез, зависност капацитивности плочастог кондензатора од		

закони електростатике. Проводници и диелектрици у електричном пољу. Електрична капацитивност и енергија електричног поља кондензатора. *Демонстрациони огледи:* □ Линије сила код електростатичког поља. □ Еквипотенцијалност металне површине □ Фарадејев кавез. □ Електрична капацитативност проводника (зависност од величине и присуства других тела). □ Зависност капацитативности од растојања плоча кондензатора и од диелектрика (електрометар,	микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим бројем честица. **2.ФИ.1.1.7.** Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида. **2.ФИ.2.1.3.** Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова. **2.ФИ.3.1.2.** Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности. **2.ФИ.3.1.4.** Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи;користи уређаје и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент	растојања и површине плоча и врсте диелектрика; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; −разликује електромоторну силу и напон; −решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава		

расклопни кондензатор). **ЈЕДНОСМЕРНА СТРУЈА** Омови закони за електрична кола једносмерне струје. Џул-Ленцов закон и Кирхофова правила. Термоелектричне појаве. Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. Електрична струја у гасовима. *Демонстрациони огледи:* □ Омов закон за део и за цело струјно коло. □ Електрична проводљивост електролита. – Електрична отпорност проводника. **Лабораторијска вежба** 1. Провера Омовог закона	инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб. **2.ФИ.1.3.1.** Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје. **2.ФИ.1.3.2.** Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала. **2.ФИ.1.3.4.** Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и	једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); □ безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; –разликује електромоторну силу и напон; –решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке		

	електричну отпорност проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност). **2.ФИ.1.3.6.** Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси. **2.ФИ.2.3.1.** Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље. **2.ФИ.2.3.2.** Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала. **2.ФИ.2.3.3.** Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних колаи уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом.	мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); □ безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије. наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		

	2.ФИ.2.3.5. Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина. **2.ФИ.3.3.1.** Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа. **2.ФИ.3.3.2.** Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове			

	теореме. **2.ФИ.3.3.3.** Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду. **2.ФИ.3.3.5.** Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом. **2.ФИ.2.1.5.**Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константеластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска,			

	периода осциловања математичког клатна од његове дужине, периода осциловања тега на опрузи од масе тега.			
			Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја,математика,хемија,биологија, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса		

ученика)	и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ПРЕДМЕТ		**ФИЗИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ТЕОРИЈА ГАСОВА Модел идеалног гаса. Притисак гаса и Температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. Једначина стања идеалног гаса. *Демонстрациони огледи:* □ Топлотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). □ Рејлијев оглед □ Дифузија гасова **Лабораторијска вежба** Провера Бојл-Мариотовог закона. **ТЕРМОДИНА-МИКА** Основни појмови и Принципи термодинамике. Ентропија. *Демонстрациони огледи:* – Адијабатски процеси (компресија, експанзија). **ОСНОВИ ДИНАМИКЕ ФЛУИДА** Параметри и	**2ФИ.1.2.1.** Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. **2ФИ.1.2.2**. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства. **2ФИ.1.2.3. П**ознаједијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. **2ФИ.1.2.4.** Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене. **2ФИ.1.2.5. П**ознаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости. **2ФИ.2.2.1.** Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима. **2ФИ.2.2.2.** Разликује повратне и неповратне процесе; разуме појмове, величине и појаве:	−користи научни језик физике за описивање физичких појава; −повеже макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула, користи једначину стања идеалног гаса и графике (P,V,T) за објашњавање изопроцеса; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); −примени Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; −разматра неповратност топлотних процеса са аспекта промене ентропије система; −познаје основни принцип рада топлотних машина, одреди коефицијент корисног дејства у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада:** комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства:** Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, , уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника:** поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

једначине којима се описује кретање флуида. Примена једначина механике флуида. *Демонстрациони огледи:* – Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). Магнусов ефекат. **Лабораторијска вежба** Провера Бернулијеве једначине (Вентуријева цев). **МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И ФАЗНИ ПРЕЛАЗИ** Молекулске силе. Структура и еластичност чврстих тела. Вискозност и површински напон течности. Топлотна проводљивост. Топлотно ширење чврстих тела и течности. Фазни прелази (агрегатна стања). *Демонстрациони огледи:* Топлотно ширење метала и гасова. Врсте еластичности, пластичност. Капиларне појаве. Површински напон (рамови са опном од сапунице и други начини). Модели кристалних решетки.	моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број, ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент термичког ширења и топлотне равнотеже. **2ФИ.2.2.3.** Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при загревању и рад топлотног мотора. **2ФИ.2.2.4.** Код објашњења топлотних својстава гаса разликујеи користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза. **2ФИ.3.2.1.** Тумачиграфик Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине:тројна тачка,средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара. **2ФИ.3.2.2.** Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и унутрашња енергија гаса и препознаје	термодинамичким циклусима; −повеже карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; −користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; −разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу (плочасти кондензатор); −познаје електростатичке појаве у природи и пракси (електростатичка заштита, напон на ћелијској мембрани, пречишћавање ваздуха...); −демонстрира електростатичке појаве: линије сила поља, еквипотенцијалност, Фарадејев кавез, зависност капацитивности плочастог кондензатора од		

Испаравање и кондензација. **Лабораторијска вежба** Одређивање модула еластичности жице. **ЕЛЕКТРОСТА-ТИКА** Основни појмови и закони електростатике. Проводници и диелектрици у електричном пољу. Електрична капацитивност и енергија електричног поља кондензатора. *Демонстрациони огледи:* Линије сила код електростатичког поља. Еквипотенцијалност металне површине Фарадејев кавез. Електрична капацитативност проводника (зависност од величине и присуства других тела). Зависност капацитативности од растојања плоча кондензатора и од диелектрика (електрометар,	једначине адијабатског процеса;решава сложеније рачунске и проблемске задатке из топлотне физике. **2ФИ.3.2.3.** Користи везу између макро и микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим бројем честица. **2.ФИ.1.1.7.** Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида. **2.ФИ.2.1.3.** Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова. **2.ФИ.3.1.2.** Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности. **2.ФИ.3.1.4.** Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи;користи уређаје и мерне инструменте за одређивање	растојања и површине плоча и врсте диелектрика; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; −разликује електромоторну силу и напон; −решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава		

расклопни кондензатор). **ЈЕДНОСМЕРНА СТРУЈА** Омови закони за електрична кола једносмерне струје. Џул-Ленцов закон и Кирхофова правила. Термоелектричне појаве. Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. Електрична струја у гасовима. *Демонстрациони огледи:* Омов закон за део и за цело струјно коло. Електрична проводљивост електролита. – Електрична отпорност проводника. **Лабораторијска вежба** 1. Провера Омовог закона	физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб. **2.ФИ.1.3.1.** Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје. **2.ФИ.1.3.2.** Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала. **2.ФИ.1.3.4.** Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и	једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; –разликује електромоторну силу и напон; –решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке		

	електричну отпорност проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност). **2.ФИ.1.3.6.** Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси. **2.ФИ.2.3.1.** Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље. **2.ФИ.2.3.2.** Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала. **2.ФИ.2.3.3.** Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних колаи уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом.	мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); □ безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије. наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		

	2.ФИ.2.3.5. Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина. **2.ФИ.3.3.1.** Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа. **2.ФИ.3.3.2.** Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове			

	теореме. **2.ФИ.3.3.3.** Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду. **2.ФИ.3.3.5.** Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом. **2.ФИ.2.1.5.**Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константеластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска,			

	периода осциловања математичког клатна од његове дужине, периода осциловања тега на опрузи од масе тега.			
			Облик рада: комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја,математика,хемија,биологија, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса		

ученика)	и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ПРЕДМЕТ		**ФИЗИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ТЕОРИЈА ГАСОВА Модел идеалног гаса. Притисак гаса и Температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. Једначина стања идеалног гаса. *Демонстрациони огледи:* Топлотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). – Рејлијев оглед – Дифузија гасова – **Лабораторијска вежба** Провера Бојл-Мариотовог закона. **ТЕРМОДИНА-МИКА** Основни појмови и Принципи термодинамике. Ентропија. *Демонстрациони огледи:* – Адијабатски процеси (компресија, експанзија). **ОСНОВИ ДИНАМИКЕ ФЛУИДА** Параметри и	**2ФИ.1.2.1.** Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. **2ФИ.1.2.2**. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства. **2ФИ.1.2.3.** **П**ознаједијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. **2ФИ.1.2.4.** Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене. **2ФИ.1.2.5. П**ознаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости. **2ФИ.2.2.1.** Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима. **2ФИ.2.2.2.** Разликује повратне и неповратне процесе; разуме појмове, величине и појаве: моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број,	−користи научни језик физике за описивање физичких појава; −повеже макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула, користи једначину стања идеалног гаса и графике (P,V,T) за објашњавање изопроцеса; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); −примени Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; −разматра неповратност топлотних процеса са аспекта промене ентропије система; −познаје основни принцип рада топлотних машина, одреди коефицијент корисног дејства у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, , уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

једначине којима се описује кретање флуида. Примена једначина механике флуида. *Демонстрациони огледи:* − Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). Магнусов ефекат. – **Лабораторијска вежба** Провера Бернулијеве једначине (Вентуријева цев). **МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И ФАЗНИ ПРЕЛАЗИ** Молекулске силе. Структура и еластичност чврстих тела. Вискозност и површински напон течности. Топлотна проводљивост. Топлотно ширење чврстих тела и течности. Фазни прелази (агрегатна стања). *Демонстрациони огледи:* Топлотно ширење метала и гасова. – Врсте еластичности, пластичност. – Капиларне појаве. Површински напон (рамови са опном од сапунице и други начини). – Модели кристалних решетки. – Испаравање и кондензација. –	ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент термичког ширења и топлотне равнотеже. **2ФИ.2.2.3.** Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при загревању и рад топлотног мотора. **2ФИ.2.2.4.** Код објашњења топлотних својстава гаса разликујеи користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза. **2ФИ.3.2.1.** Тумачиграфик Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине:тројна тачка,средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара. **2ФИ.3.2.2.** Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и унутрашња енергија гаса и препознаје једначине адијабатског процеса;решава сложеније рачунске и проблемске задатке из топлотне физике. **2ФИ.3.2.3.** Користи	термодинамичким циклусима; −повеже карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; −користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; −користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; −разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу (плочасти кондензатор); −познаје електростатичке појаве у природи и пракси (електростатичка заштита, напон на ћелијској мембрани, пречишћавање ваздуха...); −демонстрира електростатичке појаве: линије сила поља, еквипотенцијалност, Фарадејев кавез, зависност капацитивности плочастог кондензатора од растојања и		

Лабораторијска вежба Одређивање модула еластичности жице. **ЕЛЕКТРОСТА-ТИКА** Основни појмови и закони електростатике. Проводници и диелектрици у електричном пољу. Електрична капацитивност и енергија електричног поља кондензатора. *Демонстрациони огледи:* Линије сила код електростатичког поља. – Еквипотенцијалност металне површине – Фарадејев кавез. – Електрична капацитативност проводника (зависност од величине и присуства других тела). – Зависност капацитативности од растојања плоча кондензатора и од диелектрика (електрометар,	везу између макро и микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим бројем честица. **2.ФИ.1.1.7.** Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида. **2.ФИ.2.1.3.** Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова. **2.ФИ.3.1.2.** Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности. **2.ФИ.3.1.4.** Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи;користи уређаје и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент	површине плоча и врсте диелектрика; –користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; –разликује електромоторну силу и напон; –решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и		

расклопни кондензатор). – **ЈЕДНОСМЕРНА СТРУЈА** Омови закони за електрична кола једносмерне струје. Џул-Ленцов закон и Кирхофова правила. Термоелектричне појаве. Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. Електрична струја у гасовима. *Демонстрациони огледи:* Омов закон за део и за цело струјно коло. – Електрична проводљивост електролита. – − Електрична отпорност проводника. **Лабораторијска вежба** 1. Провера Омовог закона	инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб. **2.ФИ.1.3.1.** Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје. **2.ФИ.1.3.2.** Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала. **2.ФИ.1.3.4.** Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и електричну отпорност	рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – појмове, величине и законе за објашњење основних карактеристика проводника и електричне струје; −разликује електромоторну силу и напон; −решава прблеме са струјним колима; – тумачи механизме провођења струје у металима, електролитима и гасовима; – опише појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко, хемијско и магнетно деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их		

	проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност). **2.ФИ.1.3.6.** Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси. **2.ФИ.2.3.1.** Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље. **2.ФИ.2.3.2.** Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала. **2.ФИ.2.3.3.** Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних колаи уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом. **2.ФИ.2.3.5.** Решава проблеме и задатке	на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – − наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије. наводи примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		

	примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина. **2.ФИ.3.3.1.** Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа. **2.ФИ.3.3.2.** Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове теореме. **2.ФИ.3.3.3.** Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација,			

	енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду. **2.ФИ.3.3.5.** Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом. **2.ФИ.2.1.5.**Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константееластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска, периода осциловања математичког клатна од његове дужине, периода осциловања тега на опрузи од масе тега.			
			Облик рада: комбиновани –	**Активности ученика:**

			индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	уче и стичу знања на часу помоћу Power-Point, уџбеника, решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја,математика,хемија,биологија, рачунарство и информатика, изборни програми		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ХЕМИЈА

ПРЕДМЕТ		**ХЕМИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Неорганске и органске супстанце у живој природи (3)	Застуљеност елемената и њихових једињења у природи. Биогени елемнти Демонстрациони огледи: Демонстрирање узорка елемената, једињења,	Описује заступљеност неорганских и органских супстанци у живим и неживим системима	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке

	минерала, руда.		проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
2. Хемија елемената и једињења	Племенити гасови. Метали: елементи 1, 2. и 13. групе Периодног система елемената и d-блока: гвожђе, цинк и бакар. Корозија. Електролиза. Хемијски извори струје. Неметали: водоник, кисеоник, угљеник, азот, сумпор, фосфор и хлор. Металоиди – силицијум. Функционалне групе и класе органских једињења. Угљоводоници. Органска једињења са кисеоником. Органска једињења са азотом. Амино киселине. Протеини и ензими. Нуклеинске киселине. Алкалоиди. Антибиотици. Витамини. Демонстрациони огледи: – реакције натријума и калијума с водом. Демонстрациони огледи : – добијање оксида и демонстрирање промене својстава оксида према положају елемената у	– именује и хемијским формулама приказује класе неорганских једињења; – опише процес електролизе и корозије и наводи примере тих процеса у свакодневном животу или индустријској производњи; – наводи разлике у физичким и хемијским својствима метала, односно неметала на основу разлика у структури елементарних супстанци; – повезује физичка и хемијска својства неорганских и органских једињења са њиховом честичном структуром, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама; – испитује огледима физичка и хемијска својства одабраних неорганских, органских супстанци и биомолекула и	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални**.** **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	ПСЕ, добијање киселина, база и соли. Лабораторијска вежба 3 Упоређивање физичких својстава метала, неметала и њихових легура: тврдоћа, проводљивост топлоте и електричне струје, магнетичност. Лабораторијска вежба 4 Добијање водоника; напонски низ елемената. Лабораторијска вежба 5 Доказивање јона алкалних и земноалкалних метала у пламену; растворљивост једињења алкалних и земноалкалних метала; јонске реакције. Лабораторијска вежба 6 Базна својства оксида метала; добијање и амфотерност алуминијум-хидроксида. Лабораторијска вежба 7 Добијање угљеник-(IV)-оксида Лабораторијска вежба 8 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине. Лабораторијска вежба 9 Добијање кисеоника; својства водоник-пероксида. Лабораторијска вежба 10 Електролиза раствора натријум- хлорида, натријум-сулфата или бакар(II)-хлорида. Лабораторијска вежба 11 Одређивање pH	препознаје физичке и хемијске промене супстанци; – именује и хемијским формулама приказује представнике различитих класа органских једињења узимајући у обзир појам структурне изомерије; – описује везу између различитих органских једињења и биомолекула; – разликује једначине хемијских реакција неорганских и органских супстанци са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује их са примерима из свакодневног живота; – пише једначине хемијских реакција представника класе органских и неорганских једињења; – описује структуру биомолекула и повезује је са њиховом биолошком активношћу; – наводи значај и употребу органских и неорганских супстанци у свакодневном животу; – препознаје важност природних и синтетичких биомолекула и наводи њихову улогу у живим системима; – безбедно по себе и друге рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама; – примењује сигурне лабораторијске технике у		

	вредности раствора органских и неорганских супстанци. Лабораторијска вежба 12 Растворљивост алкохола; запаљивост алкохола; оксидација алкохола до алдехида и киселина; Фелингова и Толенсова реакција. Лабораторијска вежба 13 Добијање естара; хидролиза скроба. Лабораторијска вежба 14 Испитивање својстава (киселост, растворљивост) неорганских и органских киселина (лимунска, сирћетна, бензоева, хлороводонична); Лабораторијска вежба 15 Добијање сапуна и испитивање својстава сапуна. Лабораторијска вежба 16 Доказивање сумпора и азота у органским молекулима; таложне реакције из раствора протеина: денатурацијом на екстремним вредностима pH, топлотом и солима	руковању, складиштењу и одлагању супстанци и амбалаже		
3. Хемијски аспекти загађивање животне средине (4)	Загађивање атмосфере. Загађивање воде. Загађивање земљишта. Лабораторијска вежба 17 Рециклирање амбалаже, алуминијума и папира Лабораторијска вежба 18 (реализује се са 1,5 часова) Тврдоћа воде; омекшавање воде;пречишћавање воде		**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља

			хемикалије.	проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

ПРЕДМЕТ		**ХЕМИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Неорганске супстанце у неживој и живој природи (2)	Застуљеност елемената и њихових једињења у природи. Стене, руде и минерали. Вода и ваздух. Биогени елементи. Демонстрациони огледи: Демонстрирање узорка елемената, једињења, минерала, руда, неорганских комерцијалних производа. Лабораторијска вежба 1 Правила рада у хемијској лабораторији Лабораторијска вежба 2 Раздвајање састојака смеша	- описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и утицај на здравље и животну средину; - повезује физичка и хемијска својства елементарних супстанци и неорганских једињења са њиховом честичном структуром, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама и наводи начин складиштења супстанци; – објашњава разлике у физичким и хемијским својствима различитих метала, неметала и металоида на основу структуре елементарних супстанци и повезује с положајем елемената у ПСЕ; – испитује огледима физичка и хемијска	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		својства неорганских супстанци; – именује и хемијским формулама приказује неорганска једињења;		
Периодична својства елементарних супстанци (2)	Физичка својства и физичке промене елемената. Лабораторијска вежба 3 Упоређивање физичких својстава метала, неметала и њихових легура: тврдоћа, проводљивост топлоте и електричне струје, магнетичност	– класификује неорганске супстанце према називу и формули примењујући различите критеријуме поделе неорганских супстанци; – рачуна pH вредност раствора киселина и база, и процењује јачину киселина и база на основу константе дисоцијације и pK вредности;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
Хемијске реакције и периодичност. Водоник и хидриди. Кисеоник, оксиди и пероксиди (8)	Хемијска својства и хемијске промене елемената (реакције са O_2, H_2 и H_2O). Киселине, базе, соли, константа дисоцијације, хидролиза соли. Електродни потенцијал, напонски низ елемената. Демонстрациони огледи: – добијање оксида и демонстрирање промене својстава оксида према положају елемената у ПСЕ, добијање киселина, база и соли. Лабораторијска вежба 4 Одређивање pH вредности раствора соли, база, киселина; хидролиза соли Лабораторијска вежба 5	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	Добијање водоника; напонски низ елемената	производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Метали s-, p- и d-блока периодног	Метали 1. и 2. групе. Метали p-блока (Al, Pb)	– пише једначине хемијских реакција	**Облик рада:** комбиновани-	**Активности ученика:**

система елемената (9)	и d-блока (Cr, Mn, Fe, Cu, Zn, Ag). Добијање метала. Електрохемијски процеси. Легуре. Двогубе соли. Комплекси. Демонстрациони огледи: – реакције натријума и калијума с водом; Лабораторијска вежба 6 Доказивање јона алкалних и земноалкалних метала у пламену; доказивање јона калцијума, магнезијума и баријума Лабораторијска вежба 7 Хемијска својства алуминијума; добијање и амфотерност алуминијум-хидроксида Лабораторијска вежба 8 Калијум-перманганат и калијум-дихромат као оксидациона средства; хромат-дихромат равнотежа; реакција бакар(II)-сулфата са раствором натријум-хидроксида Лабораторијска вежба 9 Електролиза раствора натријум-хлорида, натријум-сулфата, бакар(II)-хлорида или бакар(II)-сулфата Лабораторијска вежба 10 Доказивање јона гвожђа и јона бакра; утицај концентрације раствора на стварање комплексног јона	неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге;	индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		– примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Неметали, металоиди и племенити гасови (9)	Неметали: угљеник, азот, фосфор, сумпор и халогени елементи. Металоиди – силицијум. Племенити гасови. Демонстрациони огледи: – реакција хлороводоничне киселине са калцијум-карбонатом и натријум-ацетатом; Лабораторијска вежба 11 Добијање угљеник(IV)-оксида; адсорпциона моћ активног угља Лабораторијска вежба 12 Доказне реакције за анјоне: карбонате, ацетате, хлориде, бромиде, јодиде и амонијум катјон Лабораторијска вежба 13 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	сумпорне киселине Лабораторијска вежба 14 Добијање кисеоника; својства водоник-пероксида Лабораторијска вежба 15 Раздвајање и доказивање јона из смеше, квалитативна анализа непознате супстанце Лабораторијска вежба 16 Добијање гвожђе(III)-хидроксида и гравиметријско одређивање гвожђа Лабораторијска вежба 17 Квантитативна хемијска анализа, пример титрације	хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Индустријски процеси и неорганске загађујуће супстанце (7)	Металургија. Неорганска хемијска индустрија. Вода за градску употребу. Грађевински материјали. Киселе кише. Ефекат стаклене баште. Рециклажа и	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују

	ремедијација. Лабораторијска вежба 18 (реализује са 1,5 часова) Тврдоћа воде; омекшавање воде; рециклирање алуминијума и папира	супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.	рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

ПРЕДМЕТ		**ХЕМИЈА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Неорганске супстанце у неживој и живој природи (3)	Заступљеност елемената и њихових једињења у природи. Стене, руде и минерали. Вода. Ваздух. Биогени	- описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и

	елементи. Демонстрациони огледи: – демонстрирање узорака елемената, једињења, минерала, руда, неорганских комерцијалних производа. Лабораторијска вежба 1 Правила рада у хемијској лабораторији Лабораторијска вежба 2 Раздвајање састојака смеша	супстанци и утицај на здравље и животну средину; - повезује физичка и хемијска својства елементарних супстанци и неорганских једињења са њиховом честичном структуром, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама и наводи начин складиштења супстанци; – објашњава разлике у физичким и хемијским својствима различитих метала, неметала и металоида на основу структуре елементарних супстанци и повезује с положајем елемената у ПСЕ; – испитује огледима физичка и хемијска својства неорганских супстанци; – именује и хемијским формулама приказује неорганска једињења;	путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
Периодична својства елементарних супстанци (4)	Физичка својства елемената, кристални облици, алотропске модификације и физичке промене елемената. Лабораторијске вежбе 3 и 4 Упоређивање физичких својстава метала, неметала и њихових легура: тврдоћа, проводљивост топлоте и електричне струје, магнетичност	– класификује неорганске супстанце према називу и формули примењујући различите критеријуме поделе неорганских супстанци; – рачуна pH вредност раствора киселина и база, и процењује јачину киселина и база на основу константе дисоцијације и pK вредности;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
Хемијске реакције и периодичност.	Хемијска својства и хемијске промене	– пише једначине хемијских реакција	**Облик рада:** комбиновани-	**Активности ученика:**

Водоник и хидриди. Кисеоник, оксиди и пероксиди (10)	елемената (реакције са O_2, H_2 и H_2O). Киселине, базе, соли, константа дисоцијације, хидролиза соли, пуфери. Електродни потенцијал, напонски низ елемената. Демонстрациони огледи: – добијање оксида и демонстрирање својстава оксида према положају елемената у ПСЕ; добијање киселина, база и соли. Лабораторијска вежба 5 Припремање раствора задате концентрације за припремање пуферске смеше Лабораторијска вежба 6 Реакције неутрализације; волуметрија; киселинско-базне титрације Лабораторијска вежба 7 Испитивање pH вредности раствора; хидролиза соли и растворљивост соли Лабораторијске вежбе 8 и 9 Добијање водоника; напонски низ елемената, реакције метала и водених раствора соли	неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама	индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Метали s-, p- и d-блока Периодног система елемената (17)	Метали 1. и 2. групе. Метали p-блока (Al, Sn, Pb) и d-блока (Cr, Mn, Fe, Cu, Zn, Ag). Добијање метала. Електрохемијски процеси. Легуре. Двогубе соли. Демонстрациони огледи: – реакције натријума и калијума с водом; Лабораторијске вежбе 10 и 11 Доказивање јона калцијума, магнезијума, баријума; доказивање јона алкалних и земноалкалних метала у пламену Лабораторијска вежба 12 Хемијска својства алуминијума; добијање и амфотерност алуминијум-хидроксида	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота; – наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	Лабораторијске вежбе 13 и 14 Добијање и својства гвожђе(III)-хидроксида; калијум-перманганат и калијум-дихромат као оксидациона средства; хромат-дихромат равнотежа; реакција бакар(II)-сулфата са раствором натријум-хидроксида; добијање сребрног огледала Лабораторијске вежбе 15 и 16 Електролиза раствора натријум-хлорида, натријум-сулфата, бакар(II)-хлорида или бакар(II)-сулфата	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Комплекси (4)	Номенклатура. Дисоцијација. Својства, налажење и примена.	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке

	Демонстрациони огледи: – демонстрирање узорака комплексних соли. Лабораторијска вежба 17 Доказивање јона гвожђа и јона бакра; утицај концентрације раствора на стварање комплексног јона	за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.	комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
Неметали, металоиди и племенити гасови (14)	Неметали: угљеник, азот, фосфор, сумпор и халогени елементи. Металоиди: B и Si. Племенити гасови. Демонстрациони огледи: – реакција	– пише једначине хемијских реакција неорганских супстанци, објашњава их са аспекта термохемије и хемијске кинетике и повезује са примерима из свакодневног живота;	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности**

	хлороводоничне киселине са калцијум-карбонатом и натријум-ацетатом; Лабораторијска вежба 18 Добијање и испитивање својстава угљеник(IV)-оксида; доказна реакција са баријум-хидроксидом; адсорпциона моћ активног угља Лабораторијске вежбе 19 и 20 Реакције воденог раствора натријум-силиката са солима (кристалохидратима) и са киселинама; доказне реакције за карбонате и ацетате Лабораторијске вежбе 21 и 22 Добијање и својства амонијум-хлорида и доказивање амонијум-катјона; доказне реакције за нитрате, сулфате, хлориде, бромиде и јодиде Лабораторијске вежбе 23 и 24 Раздвајање и доказивање јона из смеше Лабораторијске вежбе 25 и 26 Квалитативна анализа непознате супстанце Лабораторијске вежбе 27 и 28 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине; добијање кисеоника; својства водоник-	– наводи примену неорганских супстанци као оксидационих и редукционих средстава и пише једначине оксидоредукционих реакција; – упоређује својства неорганских једињења и повезује са њиховом применом у свакодневном животу; – објашњава састав комерцијалних производа на пример силикона, легура итд., и објашњава њихов значај у савременом друштву; – објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског	**Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	пероксида Лабораторијске вежбе 29 и 30 Квантитативна хемијска анализа, пример титрације Лабораторијске вежбе 31 и 32 Волуметријско одређивање хлороводоничне киселине стандардним раствором натријум-хидроксида Лабораторијске вежбе 33 и 34 Гравиметријска анализа, гравиметријско одређивање сулфата у облику баријум-сулфата и гравиметријско одређивање гвожђа	прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		
Индустријски процеси (16)	Неметали: угљеник, азот, фосфор, сумпор и халогени елементи. Металоиди: B и Si. Племенити гасови. Демонстрациони огледи: – реакција хлороводоничне киселине са калцијум-карбонатом и натријум-ацетатом; Лабораторијска вежба 18 Добијање и испитивање својстава угљеник(IV)-оксида; доказна реакција са баријум-хидроксидом; адсорпциона моћ активног угља Лабораторијске вежбе 19 и 20 Реакције воденог раствора натријум-силиката са солима (кристалохидратима) и	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

	са киселинама; доказне реакције за карбонате и ацетате Лабораторијске вежбе 21 и 22 Добијање и својства амонијум-хлорида и доказивање амонијум-катјона; доказне реакције за нитрате, сулфате, хлориде, бромиде и јодиде Лабораторијске вежбе 23 и 24 Раздвајање и доказивање јона из смеше Лабораторијске вежбе 25 и 26 Квалитативна анализа непознате супстанце Лабораторијске вежбе 27 и 28 Добијање сумпор(IV)-оксида; добијање пластичног сумпора; дехидратациона својства концентроване сумпорне киселине; добијање кисеоника; својства водоник-пероксида Лабораторијске вежбе 29 и 30 Квантитативна хемијска анализа, пример титрације Лабораторијске вежбе 31 и 32 Волуметријско одређивање хлороводоничне киселине стандардним раствором натријум-хидроксида Лабораторијске вежбе 33 и 34 Гравиметријска анализа, гравиметријско	лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.		

	одређивање сулфата у облику баријум-сулфата и гравиметријско одређивање гвожђа			
Неорганске загађујуће супстанце (6)	Киселе кише. Ефекат стаклене баште. Рециклажа и ремидијација. Лабораторијска вежба 37 Рециклирање алуминијума и папира	– објашњава и критички тумачи значај хемијских промена и процеса у хемијској индустрији за савремени живот, здравље и животну средину; – описује заступљеност неорганских супстанци у живим и неживим системима, порекло загађујућих супстанци и њихов утицај на здравље и животну средину; – анализира однос између хемијских научних принципа и технолошких процеса и на основу познавања принципа зелене хемије; – рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама безбедно по себе и друге; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању лабораторијског прибора и хемикалија сагласно принципима зелене хемије; – примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе; – моделима, графички и табеларно приказује податке о својствима и променама супстанци; – квантитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА

ПРЕДМЕТ		**РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ПРОГРАМИ ЗА ТАБЕЛАРНА ИЗРАЧУНАВАЊА (25)	Унос различитих типова података у табелу (нумеричких, текстуалних, датум, време....). Појам адресе и различите могућности (апсолутна и релативна адреса). Сортирање и филтрирање података. Примена формула за израчунавање статистика. Условно форматирање табела. Изведене табеле. Визуализација података. Форматирање табеле и припрема за штампу	– разлику је типове података; – унесе и мења податке у табеле; – користи апсолутно и релативно адресирање; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – форматира табеле и одштампа их; – унесе серију (низ) података;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, мобилни телефон, презентација, интернет, визуална наставна средства	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; самостално решавају задатке на часовима; дају идеју за решење задатка, налазе у свакодневном животу ситуације и проблеме где се може користити рад са табелама **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
2. РАД СА ПОДАЦИМА У ТЕКСТУАЛНОМ ПРОГРАМСКОМ ЈЕЗИКУ (16)	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података Обраде табеларно	– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних или удаљених датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, мобилни телефон, презентација, интернет, визуална	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; самостално решавају задатке на часовима; дају идеју за решење задатка, налазе у свакодневном животу ситуације и проблеме где се може користити програмирање **Активности наставника**:

	записаних података	табеларних података (по врстама и по колонама); – изврши основне обраде табеларних података (сортирање, филтрирање, ...);	наставна средства	после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
3. ПРОГРАМИРАЊЕ (32)	Основни алгоритми над серијама података Угнежђене петље. Сортирање и примена. Рад са датотекама и директоријумима.	- имплементира основне алгоритме над једнодимензионим и дводимензионим серијама података; – примени угнежђене петље; – разуме принцип функционисања неколико алгоритама сортирања; – примењује сортирања за анализу података; – чита, анализира и уписује садржаје у текстуалну датотеку; – обрађује више датотека у структури директоријума.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: метод показивања, дијалошки метод, метод излагања. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, мобилни телефон, презентација, интернет, визуална наставна средства	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; самостално решавају задатке на часовима; дају идеју за решење задатка, налазе у свакодневном животу ситуације и проблеме где се може користити програмирање **Активности наставника**: после излагање градива поставља задатке; покаже реалне проблеме где може применити научена знања; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		математика		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ПРЕДМЕТ		**МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и

			наставе, наставна средства)	наставника током обраде теме)
2. МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА (17)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду класицизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма; –представи развој музичких инструмената и облика – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
2. РОМАНТИЗАМ: ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНА И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА (10)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна**	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују

	професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје	**средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
3. ОПЕРА У РОМАНТИЗМУ (10)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		– сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја, матерњи језик, ликовна уметност, рачунарство и информатика, изборни програми		

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)	Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање), вредновање активности ученика кроз слушање музике, извођење и стваралаштво, као и њихов допринос кроз групни рад.

ПРЕДМЕТ		**МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ОПШТИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
2. МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА (5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду класицизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма; –представи развој музичких инструмената и облика – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		инструменталне облике у класицизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		

2. РОМАНТИЗАМ: ВОКАЛНО- ИНСТРУМЕНТАЛНА И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА (4)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
3. ОПЕРА И БАЛЕТ У РОМАНТИЗМУ (4)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији

		облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине;		пројекта.

		– користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
4. НАЦИОНАЛНЕ ШКОЛЕ (4)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
5. ИМПРЕСИОНИЗАМ (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој	препозна друштвено-историјски и културолошки	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални,	**Активности ученика:** Активно слушају и

	цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду импресионизма	амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника импресионизма; –представи развој музичких облика – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у периоду импресионизма – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање);	групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		– изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
6. МУЗИКА XX ВЕКА (7)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у XX веку	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике XX века ; –представи развој музичких облика – повеже музичке облике са извођачким	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
7. МУЗИКА У СРБИЈИ XX ВЕКА (5)	-Развијање свести о значају и улози музичке	препозна друштвено-историјски и	**Облик рада:** комбиновани –	**Активности ученика:**

	уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у Србији у XX веку	културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике у Србији у XX веку –представи развој музичких инструмената и; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и	индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
8. ПОПУЛАРНА И ПРИМЕЊЕНА МУЗИКА (5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју забавне, филмске и сценске музике	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника забавне и сценске музике; – изводи музичке примере користећи	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији

		традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја, матерњи језик, ликовна уметност,		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање), вредновање активности ученика кроз слушање музике, извођење и стваралаштво, као и њихов допринос кроз групни рад.		

ПРЕДМЕТ		**МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
2. МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА (2)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду класицизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма; –представи развој музичких инструмената и облика – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		– изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
2. РОМАНТИЗАМ: ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНА И ИНСТРУМЕНТАЛНА	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**:	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају

МУЗИКА (3)	стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна	комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
3. ОПЕРА И БАЛЕТ У РОМАНТИЗМУ (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално- инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално		

		истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
4. НАЦИОНАЛНЕ ШКОЛЕ (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду романтизма	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма; –представи развој музичких инструмената и облика закључно са 19. веком; – објасни развој сонате, концерта и симфоније у класицизму и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у романтизму; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
5. ИМПРЕСИОНИЗАМ (1)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва,	препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН);	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере

	-Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у периоду импресионизма	терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника импресионизма; –представи развој музичких – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у периоду импресионизма – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна	пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	(вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
6. МУЗИКА XX ВЕКА (3)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у XX веку	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике XX века ; –представи развој музичких инструмената и облика – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		– изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
7. МУЗИКА У СРБИЈИ XX ВЕКА (2)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**:	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају

	стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју музике у Србији у XX веку	музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музике у Србији у XX веку –представи развој музичких инструмената и; – повеже музичке облике са извођачким саставом; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике; – сагледа и опише развој опере као музичко-сценске форме; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет; – уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес,	комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
8. ПОПУЛАРНА И ПРИМЕЊЕНА МУЗИКА (1,5)	-Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва, -Развијање критичког мишљења на основу стечених знања подстицање стваралаштва, -Развијање естетског критеријума у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја -Стицање знања о развоју забавне, филмске и сценске музике	-препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника забавне и сценске музике; – изводи музичке примере користећи традиционалне и/или електронске инструменте, глас и покрет;	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, ди-ви-ди плејер	**Активности ученика:** Активно слушају и анализирају музичке примере; решавају проблемске задатке; изводе одређене примере (вокално или инструментално), одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.

		– уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво, технологија записивања, штампања нота; физичка својства инструмената; темперација и заједничко свирање); – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – коментарише своје и утиске других о одслушаним музичким делима; – креативно учествује у јавним манифестацијама школе и своје средине; – користи могућности ИКТ-а (коришћењем матрица, караоке програма, аудио снимака) за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – критички просуђује утицај музике на здравље; – поштује правила музичког бонтона.		
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Историја, матерњи језик, ликовна уметност,		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање), вредновање активности ученика кроз слушање музике, извођење и стваралаштво, као и њихов допринос кроз групни рад.		

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР

ИСХОДИ	ТЕМА и
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
– користи различите технике и савремену технологију у креативном раду;	ПОВЕЗАНОСТ Површина. Линија, боја, облик и површина.Светлост и површина.
– користи идеје и иновације у уметности као подстицај за стваралачки рад;	Тактилност. Симетрија и асиметрија површина. Геометријски дух. Богатство и разноврсност површина као подстицај за стваралачки рад.
– проблема;	Наслеђе.
– реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања;	Средњовековна уметност. Средњовековна уметност Истока и Запада: стилови у уметности.
– уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја;	Уметност и традиција. Уметнички споменици на тлу средњовековне Србије. Ктитори. Значај и улога ктитора.
– користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке;	Однос светлости и површине у сакралним и профаним грађевинама у прошлости и садашњости.
– презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада;	Садржај уметничког дела: мотиви и теме кроз епохе. ПРОСТОР
– дискутује о сличностима и разликама у култури, историјским стиловима, идејама и начинима изражавања водећих уметника;	Перспектива. Уметник и простор. Дводимензионални и тродимензионални простор. Реални и имагинарни простор. Простор у уметничком делу и уметничко дело у простору. Ентеријер и екстеријер. Линеарна, ваздушна и колор перспектива. Истраживање простора као подстицај за стваралачки рад. Савремени медији и простор.
– разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње;	Наслеђе.
– пише есеје и приказе уметничких дела и изложби употребљавајући стручне термине и исказујући своје доживљаје и мишљење;	Ренесанса. Прекретнице и препород у уметности. Центри процвата уметности. Сакрална и световна архитектура. Урбанизам и архитектонски комплекси. Образовање уметника кроз време.
– прави, самостално или у сарадњи са	

другима, планове које споменике и институције културе и уметности може посетити приликом путовања;	Водећи уметници и њихова дела.
– дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва;	Ктитори и мецене.
– извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).	Колекције и колекционари у прошлости и садашњости.
	Културно наслеђе као извор инспирације савремених стваралаца.
	Неговање уметничке баштине и одрживи развој.
	Уметничко и архитектонско наслеђе и туризам.
	Установе културе.

ОПШТИ ТИП

ИСХОДИ	ТЕМА и
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
– користи различите технике и савремену технологију у креативном раду;	ПРОСТОР
– користи идеје и иновације у уметности као подстицај за стваралачки рад;	Перспектива.
– реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања;	Уметник и простор.
– уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја;	Дводимензионални и тродимензионални простор. Реални и имагинарни простор.
– користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке;	Простор у уметничком делу и уметничко дело у простору. Ентеријер и екстеријер.
– презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада;	Линеарна, ваздушна и колор перспектива. Истраживање простора као подстицај за стваралачки рад. Савремени медији и простор.
– пише приказе уметничких дела и изложби употребљавајући стручне термине и исказујући своје доживљаје и мишљење;	Наслеђе.
	Ренесанса и барок. Препород и прекретнице у уметности. Центри процвата уметности.

– прави, самостално или у сарадњи са другима, планове које споменике и институције културе и уметности може посетити приликом путовања;

– дискутује о сличностима и разликама, историјским стиловима, правцима и начинима изражавања знаменитих уметника;

– дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва;

– разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње;

– извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).

Сакрална и световна архитектура.

Урбанизам и архитектонски комплекси.

Образовање уметника кроз време.

Водећи уметници и њихова дела.

Ктитори и мецене.

Колекције и колекционари у прошлости и садашњости.

Културно наслеђе као извор инспирације савремених стваралаца.

Неговање уметничке баштине и одрживи развој.

Уметничко и архитектонско наслеђе и туризам.

Установе културе.

ПРОМЕНЕ

Светлост. Својства светлости.

Светлост у екстеријеру и ентеријеру.

Однос светлости, боје и површина.

Светлост у различитим медијима.

Осветљеност и атмосфера. Истраживање светлости као подстицај застваралачки рад.

Наслеђе.

Стилови и правци у уметности 19.века.

Прожимање различитих стилова и праваца и одјеци у савременом свету.

Мотиви и теме кроз време.

Наука и уметност.

Модерна и савремена уметност.

Еклектицизам у савременој уметности.

Нови материјали у уметности и архитектури.

Уметност и економија.

Значајни центри културе и уметности као ресурси туризма.

Уметност и одрживи развој: неговање уметничке баштине.

Институције културе и алтернативни простори: уметничка дешавања.

Уметност и медији.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

ИСХОДИ	ТЕМА и
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
– користи различите технике и савремену технологију у креативном раду;	ПРОСТОР
	Перспектива.
– користи идеје и иновације у уметности као подстицај за стваралачки рад;	Уметник и простор.
– реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања;	Дводимензионални и тродимензионални простор. Реални и имагинарни простор.
– уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја;	Простор у уметничком делу и уметничко дело у простору. Ентеријер и екстеријер.
– користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке;	Линеарна, ваздушна и колор перспектива. Истраживање простора као подстицај за стваралачки рад. Савремени медији и простор.
– презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада;	Наслеђе.
– пише приказе уметничких дела и изложби	Ренесанса и барок. Препород и прекретнице у

употребљавајући стручне термине и исказујући своје доживљаје и мишљење;

– прави, самостално или у сарадњи са другима, планове које споменике и институције културе и уметности може посетити приликом путовања;

– дискутује о сличностима и разликама, историјским стиловима, правцима и начинима изражавања знаменитих уметника;

– дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва;

– разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње;

– извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).

уметности. Центри процвата уметности.

Сакрална и световна архитектура.

Урбанизам и архитектонски комплекси.

Образовање уметника кроз време.

Водећи уметници и њихова дела.

Ктитори и мецене.

Колекције и колекционари у прошлости и садашњости.

Културно наслеђе као извор инспирације савремених стваралаца.

Неговање уметничке баштине и одрживи развој.

Уметничко и архитектонско наслеђе и туризам.

Установе културе.

ПРОМЕНЕ

Светлост. Својства светлости.

Светлост у екстеријеру и ентеријеру.

Однос светлости, боје и површина.

Светлост у различитим медијима.

Осветљеност и атмосфера. Истраживање светлости као подстицај стваралачки рад.

Наслеђе.

Стилови и правци у уметности 19.века.

Прожимање различитих стилова и праваца и одјеци у савременом свету.

Мотиви и теме кроз време.

Наука и уметност.

Модерна и савремена уметност.

Еклектицизам у савременој уметности.

Нови материјали у уметности и архитектури.

Уметност и економија.

Значајни центри културе и уметности као ресурси туризма.

Уметност и одрживи развој: неговање уметничке баштине.

Институције културе и алтернативни простори: уметничка дешавања.

Уметност и медији.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

ПРЕДМЕТ		**ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ**	**ИСХОДИ**	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ**	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ**
Уводни час (1)	Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном,афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.	правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља

				проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Атлетика (21)	разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима - самостално мерење физичких способности ученика	-правилно изводи варијанту технике штафетног трчања -учествује у атлетском петобоју -зна правила такмичења у атлетском петобоју правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Конопац, клупе, пиштаљка, кугле и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Спортска Гимнастика (21)	разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима	-правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на справама и тлу - правилно изводи прескоке - правилно асистира - успешно се креће у ритму и темпу музике -правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате.

		за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	справе за гимнастику,клупе и др.	**Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Спортска игра-Одбојка (22)	разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима -познаје правила спортске игре, тактику и организовање истих - стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад	-игра спортску игру примењујући сложену технику,учествује у организацији и суди -зна тактику игре, систем такмичења и организовање утакмица правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: лопте, голови,клупе и др	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.јекта.
Мерења, тестирања (4)	. разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи комплексне задате покрете и задатке -вешто изводи сложене форме природног кретања -вешто изводи сложене вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима	правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују

	- самостално мерење физичких способности ученика	њихову терминологију	друге методе рада. **Наставна средства**: клупе, струњаче и др	пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
Завршни час (1)	Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном,афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.	правилно изводи најмање три комплекса вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела -зна утицај и значај вежби обликовања за организам, позмаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу вежбање и коедукације; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИ-ЈА	Физика, математика, биологија, рачунарство и информатика, изборни програми			
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВА-ЊА	. Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.			

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ПРЕДМЕТ		**ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
Стварање света и човека (7)	Упознавање са основним учењима вере о томе да Бог Света Тројица из љубави ствара човека по свом обличју и да свет ствара за човека	- Примени усвојено знање у даљем раду у вези са повезивањем истине вере да целокупан живот сагледава из перспективе стварања, које води ка Есхатону	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Прародитељски грех (7)	Упознавање ученика са истинама вере да је грех онај који удаљава човека од Бога, самим тим и од циља због којег је створен	- Износи историјат настанка греха, са нагласком на првородни грех; упоређује последице првородног греха са вечном актуелношћу истог	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и

				реализацији пројека.
Свештена историја спасења (од Адама до Израиља) (6)	Упознавање ученика са основном идејом да Бог и након греха не напушта човека и творевину, већ да позива човека у повратак, у заједницу са својим Творцем	- Примени стечено знање у смислу сналажења у Светом Писму, као и да врши компарацију са садашњим стањем цивилизација (актуелност библијских прича); Приче од Адама до Израиља су прва етапа ка Христу где ученик види да Бог учествује у историји окупљајући народ око свог имена	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Свештена историја спасења (од Мојсија до Христа) (10)	Упознавање ученика са основном идејом да Бог и након греха не напушта човека и творевину, већ да позива човека у повратак, у заједницу са својим Творцем	- Примени стечено знање у смислу сналажења у Светом Писму, као и да врши компарацију са садашњим стањем цивилизација (актуелност библијских прича); Приче од Мојсија до Христа су друга етапа ка Христу где ученик види да Бог учествује у историји, на начин да свој народ окупља око себе и организује га у целину, заједницу	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
Старозаветна ризница (6)	Да се Стари Завет престави као припрема за Нови Завет, односно за Христа.	- Ученик ће моћи да се сналази у Светом Писму Старог Завета на начин да проналази одабране одељке из мудросне књижевности, псалама и одељака	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: презентације и пројекти ученика; учење путем	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу наставних средстава; решавају проблемске задатке; одговарају градиво

		који се користе у богослужењима цркве	решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Црквени предмети: иконе и сл. Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, историјске карте, атласи, уџбеници и др.	научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате; активно учествују у животу цркве **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројека.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Српски језик и књижевност, Историја, Грађанско васпитање, Музичко, Ликовно, Информатика		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

ПРЕДМЕТ		**ВЕРСКА НАСТАВА - КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. ЦРКВА НАСТАВЉА КРИСТОВО ДЕЛО (7)	− Подстицање ученика на упознавање Цркве као заједнице коју је установио Исус Крист; − Упознати библијске темеље сакрамената иницијације (крштење, потврда, еухаристија); − Оспособљавање ученика за разликовање појединих служби кроз које се очитује хијерархијски устрој	− разуме како Црква схваћа саму себе; наведе чине којима је Исус установио Цркву; − препозна значење сусрета с Ускрслим и догађаја Педесетнице за настајање Цркве; − разуме битна обележја Цркве: једна, света, католичка и апостолска; − разликује четири битне ознаке Цркве: служење,	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација,	• асоцијације и вођени разговор о појму "Црква"; • анализирати понуђене текстове Еванђеља и Дела апостолских • асоцијације на новозавјетне слике Цркве (кућа Божја, заједништво светих, Народ Божји, Тијело Христово...); • приказивање филма и разговор о настанку Цркве • излагање с тумачењем службе,

	Цркве у којој заједно живе и делују лаици, редовници, и редовнице, те ђакони, презбитери и бискупи; − Подстицање ученика на промицање дијалога с другим кршћанским заједницама, настојећи обновити прекинуто јединство.	заједништво, слављење и навештање (сведочење) вере; − уочи присутност Цркве у свим културама и народима и да схвати њезину универзалност с обзиром на њезино спасењско послање; − осети потребу властитог ангажирања на пољу екуменизма и молитве за јединство свих кршћана.	интернет.	јединства и разлика између папе, бискупа, свећеника и вјерника лаика у Цркви; • асоцијације и вођени разговор о појму "Црква"; • анализирати понуђене текстове Еванђеља и Дела апостолских • анализирати декрет о екуменизму "Унитатис рединтегратио" Другога ватиканског сабора;
2. ЦРКВА У ПОВЕСТ (10)	− Упознати са саобиљежјима и структуром прве кршћанске заједнице; − Упознати се са потешкоћеама с којима се сусретала прва Црква у сусрету с античким свијетом и у Римском царству − Објаснити значење цара Константина за повест Цркве. − Протумачити појаву и развој редовништва, оснивање школа и свеучилишта, промицање писмености и културе, укидање ропства, лаичку инвеституру и Гргуровску обнову − Упознати вередостојне чињенице и разумети проблематику крижарских ратова и инквизиције, − Навести узроке и последице Источног раскола 1054. год. и темељна обележја Православља − Навести узроке те објаснити ток и исходе Западног раскола; − Упознати деловање и потешкоће Цркве у	− препозна начине и облике организирања у којима се се прва кршћанска заједница бринула за сиромашне, болесне и одбачене − разуме узроке, последице и значење прогона Цркве у Римском царству; − уочи значај слободе јавног исповедања вере Миланским едиктом − уочи процесе покрштавања еуропских народа − открије вредност редовничких заједница у навештању еванђеља и чувању кршћанских вреднота у различитим раздобљима повести Цркве − препозна улогу Цркве у организирању школства, у развоју знаности и њеног залагања за социјалну правду; − разуме узроке и последице Источнога раскола 1054. год. − разуме значење	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	• анализирати библијске текстове о ширењу прве Цркве и Павлову мисионарењу; • вођени разговор о приликама у којима се догађало ширење кршћанства и проматрање земљовида и скицирање менталне мапе Павлових путовања • филм о повијесним догађањима из ранокршћанских времена • израда плаката; израда умне мапе. Истраживање текстова и докумената; • вођени разговор о разлозима удаљавања Истока и Запада те раскола међу кршћанима; • приповиједање и излагање, дискусија (парлаоница); разговор о улози Цркве у помагању људима, особито сиромашнима и бригу Цркве и државе за њих; • приповиједање и излагање повијесних догађај и чињеница о ђеловању фрањеваца

	доба просвјетитељства, хуманизма и ренесансе − Упознавање ученика са снажним обновитељским потицајем ИИ. Ватиканског сабора и обнове која је уследила	Тридентског сабора у обнови Цркве након реформације; − разуме ситуацију Цркве у време Француске револуције; − набројиновине које у Цркву доноси ИИ. Ватикански сабор доживи величину узорних папа и људи двадесетог столећа		и кармелићана у нашим крајевима; дискусија • писање кратких реферата о појединим темама, представљање и истраживање важнијих чињеница и докумената; • вођени разговор о узроцима и посљедицама протестантске реформације, дискусија (парлаоница); • анализирати одређене текстове из докумената ИИ Ватиканског концила.
3. У ПОТРАЗИ ЗА ЖИВОТНИМ И РЕЛИГИОЗНИМ ИДЕНТИТЕТОМ (6)	− Подстицање ученика на размишљање о младости као важном времену у обликовању властитог идентитета − Објаснити улогу пријатељства у процесу развоја особности; − Оспособљавање ученика за превладавање могућих неспоразума са својим родитељима или старијима; − навести обележја и разлике између заљубљености и зреле љубави и протумачити важност зреле љубави као норме људске сполности и односа међу споловима; − Оспособљавање ученика да породицу доживи као место где се постављају темељи људског понашања и схваћања себе, других и света − Упознавање обележја неких новијих религиозних	− уочи важност процеса преласка из детињства у одраслу доб прошири своја обзорја и схвати што доводи до сукоба генерација − открије важност пријатељства за особно дозријевање; разуме што помаже остварењу пријатељства, а што га онемогућује; − заузме своје место у заједници те постане способан реалније сагледати свет око себе, те своје границе и могућности − успореди и критички просуђивати владајуће вредноте у породици и изван ње; − развија истинско пријатељство које обогаћује човека, те за изнимни племенити осјећај који се зове љубав − да уочи опасности властите несигурности и примамљивости у различитим	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	• везани разговор и просудба различитих модела зрелости и успеха у животу • програмирано конфликтно играње улога међу пријатељима; • направити тест пријазаљубљености; • прикупити материјале из новина и часописа за младе и израдити плакат с порукама које им они нуде на подручју љубави, сполности и осјетилности; • направити програм сретне и успешне обитељи; • просудити текстове неких забавних песама с поруком љубави; • анализирати схваћање сполности и љубави у Библији према Пост 1, 27 и Пост 2, 21-25; • анализирати ознаке љубави према 1 Кор 13, 4 • открити циљаним разговором добре и лоше стране медија и сувремених понуда, особито оних које

	покрета као потицај на размишљање о властитом животном путу и избору.	религиозним покретима схвати важност продубљивања своје вере		воде различитим овисностима (дрога, алкохол...);тељства и игру повјерења; • вођени разговор о потреби правог пријатеља и запрекама пријатељству; • провести асоцијацију на ријеч љубав и проблемски водити дискусију о разлици између љубави, флерта и заљубљености
4. У СУСРЕТ СЛОБОДИ (7)	− Упознавање ученика са основним обилежјима слободе − Позивање на зрео и самосталан особни избор − Упућивање ученика да је Исус Крист сведок и узор потпуно остварене човекове слободе, те да прихвати став да се истинска слобода постиже одгојем властите савести и деловањем у складу с њом − објаснити разлику између ванске и унутарње слободе;	− разуме повезаност слободе и толеранције; − препознаје чимбенике који утечу на развој особности научи разликовати зрело и незрело понашање − разликује биолошку, психолошку и друштвену уветованост слободе − разликује слободу "од" и слободу "за" − разуме важност критичке просудбе различитих понуда које доноси живот и потребу заузимање властитог става и избора − буде спреман на изградњу особног живота, властитог животног пројекта и бољег света	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	• направити лествицу вреднота које воде људској и кршћанској зрелости анализирати неколико медијских промицбених порука с просудбом о томе је ли могуће остати слободан и бити везан за особе и ствари; • вођени разговор о могућностима и границама наше слободе; • асоцијација на појмове "традиционално" и "модерно" и расправа на тему • анализирати слободу "од" и слободу "за" према Гал 5, 13-26; анализирати текстове о понуди Исусове слободе (рад у групама): Мт 4, 1-11; Мт 12, 9-14; Ив 10, 14-18; Мк 7, 1-22.; • направити писани текст или ликовну илустрацију о томе што ми омогућује, а што онемогућује пуну слободу
5. С ЦРКВОМ НА ПУТУ ВЕРЕ - МОЛИТВА, СЛАВЉЕ, СВЕДОЧЕЊЕ (6)	− Навести дефиницију молитве и разумети молитву као темељни људски став пред Богом; − Упознати ученике са присутношћу	− разуме молитву као разговор с Богом; на примерима псалама − распозна врсте молитве; − открије важност	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и	• на примерима откривати заједничке и разликовне елементе молитве у религијама; • проналажење и анализа псалама и

	молитве у Исусовом животу Научити − разликовати литургијску и приватну молитву и − навести основне кршћанске молитве; − Описати неке молитвене изричаје и гесте; − развијати осећај за духовну димензију постојања − Упутити да се из молитвеног живота развија и осјетљивост за практични живот и ангажман − Упознати облике добровољног служења младих у различитим социјалним установама	молитве у Исусову животу; − боље доживи молитву коју нас је Исус учио: Оче наш; − разуме повезаност молитве и живота; − разуме и доживети кршћанску медитацију као дубљи облик молитве; − прихвати добровољност и добровољно служење другима као израз властитог животног и верничког опређељења; − развија способност за друштвени ангажман, тј. за активно и одговорно суђеловање у животу друштва (осуда неправде, борба за правду) те спремност изградње човечнијег друштва.	настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет.	текстова о Исусу као молитељу; • вођени разговор о потреби, важности и пракси молитве у кршћанском животу; • писање и изговарање молитве; медитација уз • проматрање репродукција и глазбену пратњу; • вођени разговор о потреби дружења међу младима; • проматрање и интерпретација фотографија, ликовно и писмено изражавање, израда плаката, разговор о препрекама и потешкоћама у међусобним сусретима; • решавање проблемских ситуација; истраживање могућности дружења међу младима у својим црквеним заједницама
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Матерњи језик и књижевност, Грађанско васпитање, Филозофија, Психологија, Социологија, Историја, Географија, Ликовна и музичка култура		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ПРЕДМЕТ		**ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. СВИ РАЗЛИЧИТИ, А СВИ РАВНОПРАВНИ (21)	Лични и друштвени идентитет. Социјална дистанца Осетљиве друштвене	– испољава у свом понашању толеранцију према разли-	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају

	групе. Искљученост наспрам укључености у друштво. Дискриминација. Родно засновано насиље. Борба жена за равноправност. Повереник за заштиту равноправности. Стереотипи, аутостеротипи, хетеростереотипи, предра-суде, стигматизације, сегрегација. Ејџизам. Особе другачије сексуалне оријентације и њихова права. Особе са инвалидитетом. Националне мањине. Интеркултуралност и мултикул-туралност. Невладине организације.	читости; – доведе у везу личне особине као димензије различито-сти и дискриминацију; – превиђа последице одрастања деце миграната у усло-вима одвојености од породице, дома, отаџбине; – наведе облике дискриминације; – разликује ситуације укључености наспрам искључено-сти у друштвени живот заједнице; – аргументује значај супротстављања различитим врста-ма стереотипа и предрасуда; – разликује интеркултуралност од мултикултуралности; – аргументовано дискутује о родној равноправности и родно заснованом насиљу у свету и Србији; – наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; – наведе најзначајније институције и документа у Србији и Европској унији које се баве заштитом равно-правности; – доводи у везу	фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, и др.	проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. МЕДИЈИ ЗА ГРАЂАНЕ И ГРАЂАНИ ЗА МЕДИЈЕ (16)	Слобода и одговорност медија. Професионална етика новинара. Говор мржње у медијима. Цензура медија. Стереотипи у медијима. Информације од јавног значаја. РТС медијски јавни	доводи у везу слободу медија и развој демократије; – препознаје примере говора мржње у медијима; – критички разматра питање цензуре и сензационализма у медијима, границе између права на	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују

	сервис Србије. Он лајн медији. Заступљеност осетљивих друштвених група у медијима. Истраживачко новинарство. Сензационализам у медијима. Комерцијални програми у медијима. Будућност медија.	информисање и права на заштиту приватности; – наведе принципе новинарске етике; – критички се односи према комерцијалним програмима у медијима; – препозна примере манипулације информацијама у медијима; – предвиђа у ком правцу ће се медији у будућности развијати.	решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		Језик, медији и култура, рачунарство и информатика, социологија, психологија		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.		

ЈЕЗИК, МЕДИЈИ И КУЛТУРА

ПРЕДМЕТ		**ЈЕЗИК, МЕДИЈИ И КУЛТУРА**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ СМЕРОВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
1. Медији и забава: популарне експресионе форме (15)	Наративност и интерактивност Медијска конвергенција	Користи наративне могућности различитих медија Упореди специфичности различитих медија	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер,	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и

			пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, и др.	усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
2. Аматерска култура и креативни активизам (12)	Улична уметност Сквотери Музика у кућним условима Креативна употреба смарт телефона	− Разликује аматерске приступе у култури − Активистички пројекат	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
3. Идентитет у дигиталном окружењу (10)	Лични и групни интернет идентитети Преиспитивање и грађење личног интернет идентитета Заштита интернет идентитета	− реализује истраживачки пројекат на задату тему	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог; илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: Компјутер, пројектор, Power-Point презентација, интернет, табла, карте, атласи, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу; решавају проблемске задатке; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима)		грађанско васпитање, рачунарство и информатика, социологија, психологија		
НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика)		Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стндарда постигнућа и функционалног		

	знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

ПОЈЕДИНАЦ, ГРУПА И ДРУШТВО

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ТЕМЕ
	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја
		ЛЕКЦИЈЕ ПРОШЛОСТИ, ПЕРСПЕКТИВЕ БУДУЋНОСТИ
	– питања која се односе на традицију и културу разматра из перспективе појединца, групе, друштва;	Традиција – материјално и нематеријално наслеђе једног друштва. Значај традиције за појединца, групу, друштво.
Одговорно учешће у демократском друштву	– опише допринос антропологије, историје, етнологије, археологије и историје уметности у проучавању традиције;	Сазнања антропологије, историје, етнологије, археологије, историје уметности у функцији упознавања традиције.
Компетенција за целоживотно учење	– критички разматра утицај традиције на савремено друштво и процењује шта би оно као традицију могло оставити следећим генерацијама;	Традиција и културно наслеђе у Србији као мултикултурној средини. Необични обичаји у Србији.
Комуникација		Културна баштина Србије на листи Унеска.
Рад са подацима и информацијама	– опише начине чувања традиције и утицаје који је угрожавају;	Митови који опстају кроз време и њихова функција.
Дигитална компетенција	– наведе шта је све из наслеђа Србије укључено у Светску културну баштину Унеска;	Начини чувања традиције и утицаји који је угрожавају. Традиција као позитивно наслеђе и као препрека напретку појединца, групе, друштва.
Решавање проблема		
Сарадња	– на примеру опише како су се различити аспекти свакодневног живота људи мењали у прошлости и процени у ком правцу ће се промене дешавати у будућности;	Злоупотреба традиције.
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– уочава на примеру и критички се односи према облицима понашања који су део традиције али умањују нечија права, дискриминишу или воде ка сегрегацији и сукобу;	Промене у традиционалним међугенерацијским односима и свакодневном животу.
		Родне улоге и односи између полова, родна дискриминација под окриљем традиције.
		Будућност традиције у свету који постаје „глобално село”.
	– наведе факторе који доприносе формирању идентитета особе;	КУЛТУРА И ИДЕНТИТЕТ
	– аргументује значај неговања културе за појединца, групу, друштво;	Фактори који утичу на формирање идентитета –породица, друштво, религија, култура.
	– критички разматра ситуацију у култури у Србији;	Култура и њене функције у развоју појединца, групе, друштва.
	– наводи примере који показују улогу медија у	

	ширењу позитивног и негативног утицаја на пољу културе; – се супротстави притиску потрошачке културе и бори се за сопствени идентитет; – образложи избор теме/идеје пројекта/истраживања, циљ и план рада; – формулише истраживачко питање и задатак; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи ИКТ; – тумачи резултате истраживања из различитих аспеката; – прикаже резултате истраживања; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	Начела културне политике Републике Србије. Култура у Србији изражена кроз статистику. Некултура, њене манифестације и последице по појединца, групу и друштво. Шунд и кич. Позитиван и негативан утицај масовних медија на доступност и квалитет културне понуде. Мултикултурализам и акултурација. Културна асимилација и конформизам. Елитистичка, народна, популарна (масовна) култура. Поткултура и контракултура. Меценство у култури некад и сад. Комерцијализација културе. Потрошачка култура и производња потреба. Тело и физичка обележја (коса, тетоважа, пирсинг...), као део идентитета и културе некад и сад.

ЗДРАВЉЕ И СПОРТ

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ ПО ТЕМАМА	ТЕМА
	На крају разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја
Одговоран однос према здрављу	– учествује у доношењу правила понашања у групи;	ЗДРАВЉЕ И ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ Увод у програм.
Компетенција за целоживотно учење	– доведе у везу деловање психоактивних супстанци на физичко и ментално стање особе са појавом зависности и тешкоћама одвикавања;	Поводи и разлози за почетак употребе свих врста психоактивних супстанци.
Сарадња Комуникација	– аргументовано дискутује о фаталном утицају нових и непознатих психоактивних супстанци;	Отворен, вербални, прикривени, неизговорени притисак средине на употребу психоактивних супстанци и могући одговори на њега.
Решавање проблема	– се одупре притиску средине да користи цигарете, алкохол, дрогу;	
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– аргументовано дискутује о негативном притиску окружења за коришћење психоактивних супстанци,	Утицај психоактивних супстанци на организам.
Рад с подацима и информацијама	– препознаје одговорност државе, школа, медија и спортских клубова у сузбијању коришћења	Ризик употребе нових и непознатих психоактивних супстанци. Утицај никотина на здравље и физичке

психоактивних супстанци код младих;

– илуструје примером значај спортско-рекреативних активности у превенцији зависности и њеном превазилажењу;

– критички размотри утицај медија на формирање идеала физичког изгледа и начину исхране;

– наведе принципе правилне исхране које примењује свакодневном животу;

– препознаје ризике научно неутемељених дијета и не примењује их;

– препозна утицај физичких активности на доживљај сопственог тела и развој самопоуздања;

– доведе у везу утицај физичког вежбања на поједине хормоне;

– аргументовано дискутује о значају вакцинације;

– критички разматра употребу антибиотика и других лекова, као и суплемената и правилно их користи у свакодневном животу;

– аргументовано дискутује о употреби ГМО;

– препозна последице употребе допинга по здравље;

– разликује специфичности вежбања у спорту и ван спорта и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;

– критички процени и одабере поуздане информације о здравом начину живота;

способности.

Популарне форме никотинских производа (наргиле, електронске цигарете и др.) – истине и заблуде.

Истине и заблуде о алкохолу.

Утицај физичке активности на примарну превенцију злоупотребе психоактивних супстанци.

Моћ и одговорност државе, медија и спортских клубова у заштити младих од злопупотребе психоактивних супстанци.

Професионални спорт и здравље − цена притиска да се постигне врхунски спортски резултат.

НАУКА У СЛУЖБИ ВЕЖБАЊА И ЗДРАВЉА

Последице допинга по здравље.

Вакцинација − за и против.

Неправилна употреба антибиотика и суплемената.

Употреба и злоупотреба алтернативне медицине.

Генетски модификовани организми (ГМО) и њихов утицај на здравље човека.

Различити облици дијета – истине и заблуде (кето, хроно, протеинска и др.)

Модерни програми вежбања – истине и заблуде.

ФИЗИЧКО ВЕЖБАЊЕ СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Повезаност физичког васпитања, спорта и рекреације у нашем систему Физичке културе.

Основи физичког вежбања (физичка вежба и физичко вежбање).

Основи развоја моторичких способности − разлике у оптерећењима спорту и рекреацији.

Физичко вежбање и самопоуздање.

Избор вежбања у складу са потребама појединца.

Прилагођеност вежбања условима живота и рада.

Значај вежбања за безбедност и одбрану.

Утицај различитих врста вежбања на промене у организму.

Израда личних програма вежбања у складу са потребама и интересовањима.

Савремени програми вежбања.

Повреде у спорту и рекреацији прва помоћ.

Могуће штетне последице у бављењу спортом.

Олимпизам и олимпијско васпитање.

Организација спорта у Републици Србији.

Услови, могућности и препреке за бављење спортом и рекреације деце и омладине.

Употреба недозвољених средстава у споту.

Етички аспекти спорта.

Центри за вежбање

Образовање стручњака за занимања у физичком васпитању, спорту и рекреацији.

ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

ПРЕДМЕТ		**ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ**		
РАЗРЕД		**ДРУГИ**		
СМЕР		**СВИ**		
НАСТАВНА ТЕМА	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ	Одрживо управљање земљиштем. Генеза,	– проналази релевантне изворе	**Облик рада:** комбиновани-	**Активности ученика:**

ЗЕМЉИШТЕМ (12)	састав и структура земљишта. Својства и намена земљишта. Самообнављање земљишта. Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Деградација и последице деградације земљишта. Мониторинг квалитета и заштита земљишта.	информација, анализира их, издваја битне информације и доноси закључке; – препознаје проблеме у локалној средини и вреднује их у складу са различитим критеријума у одређеној области; – демонстрира процесе и појаве, истражује на терену и у учионици, и доноси закључке; – дискутује о значају и потреби интегралне заштите вода, ваздуха и земљишта као ограничених природних ресурса; – анализира и критички сагледава утицаје различитих чинилаца на одрживо управљање земљиштем и отпадом као и на формирање здравих навика у исхрани	индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације
ПРОИЗВОДЊА, ДИСТРИБУЦИЈА И ПОТРОШЊА ХРАНЕ КАО ЧИНИЛАЦ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА (13)	Одржива производња, модели пољопривредне производње и потрошња хране. Високо ефикасна пољопривреда, оријентисана ка профиту. Локална одржива пољопривреда. „Fair trade” модели. Агробиодиверзитет. Квалитет намирница, навике у исхрани и безбедност хране. ГМО. Еколошки отисак.	– проналази релевантне изворе информација, анализира их, издваја битне информације и доноси закључке; – препознаје проблеме у локалној средини и вреднује их у складу са различитим критеријума у одређеној области; – демонстрира процесе и појаве, истражује на терену и у учионици, и доноси закључке; – дискутује о значају и потреби интегралне заштите вода, ваздуха и земљишта као ограничених природних ресурса; – анализира и критички сагледава утицаје различитих чинилаца на одрживо управљање земљиштем и отпадом као и на формирање	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

		здравих навика у исхрани; – анализира утицај неодрживе производње и потрошње на становништво, економију и животну средину на локалном, државном и глобалном нивоу; – разликује својства конвенционално и органски произведених намирница и доноси одлуке о начину сопствене исхране; – дискутује о појму еколошког отиска и сагледава могућности смањења личног утицаја на квалитет животне средине; – навођењем примера објашњава значај сепаративног одлагања отпада у домаћинству и значај промене потрошачких навика у складу са одрживим развојем; – тумачи предност приступа „решавања проблема на извору”, уместо отклањања последица, на примерима управљања отпадом и земљиштем		
УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ (12)	Одрживо управљање отпадом. Врсте отпада. Одлагање отпада. Смањење количине отпада, поновна употреба, разврставање и рециклажа отпада. Потрошачке навике и одговорна куповина. Еколошки отисак. Циркуларна економија и отпад. Индустријска производња са смањењем или елиминацијом отпада.	– дискутује о појму еколошког отиска и сагледава могућности смањења личног утицаја на квалитет животне средине; – навођењем примера објашњава значај сепаративног одлагања отпада у домаћинству и значај промене потрошачких навика у складу са одрживим развојем; – тумачи предност приступа „решавања проблема на извору”, уместо отклањања последица, на	**Облик рада:** комбиновани-индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиновани-учење путем решавања проблема, дијалог, илустративна и друге методе рада. **Наставна средства**: рачунар, пројектор, интернет, табла, уџбеник, лабораторијски прибор, хемикалије.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу, решавају проблемске задатке планирају и реализују пројекат и презентују резултат. **Активности наставника**: поставља проблемске и пројектне задатке, прати, мотивише и

		примерима управљања отпадом и земљиштем; – активно учествује у информисању јавности о утицајима човека на окружење и учествује у акцијама које се организују у локалној средини; – прилагођава облик и садржај резултата истраживања специфичностима циљне групе и циљу акције		усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији презентације

ТРЕЋИ СТРАНИ ЈЕЗИК – ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ПРЕДМЕТ **ТРЕЋИ СТРАНИ ЈЕЗИК ФАКУЛТАТИВНИ - ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК-ПОЧЕТНИ НИВО**

РАЗРЕД **ДРУГИ**

СМЕР **СВИ СМЕРОВИ**

НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за тему)	**ЦИЉ ТЕМЕ** (стицање знања, умења и ставова о)	**ИСХОДИ** На крају теме ученик ће бити у стању да:	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ** (облик и метод наставе, наставна средства)	**ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ** (ученика и наставника током обраде теме)
MODULE 2 1. La maison du quartier ; C' est où ? (9)	L'impératif ; L'impératif négatif ; places des pronoms á l'impérqtif ; le pronom y	Даје наредбу, охрабрује некога, разуме и оставља поруку, пише оглас, измишља слоген. Објашњава где се налази једно место, пита у ком правцу треба ићи до циљног објекта, каже да је разумео речено, пита да ли смо га разумели. Интонација реченица, разликује изговор слова п и б	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**:

			Наставна средства: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
2. Bastien enquête, Unicité (7)	Révision de l'intérrogation, les pronoms relatifs qui et que	Постављати питања некоме, исказује степен, интензитет, чита и саставља анкету. Каже шта жели, хоће да уради, исказује обавезу. Интонација и понктуација, разликовање изговора р и л.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
3. Je serai volontaire, Un billet d'avion ; Delf ; Civilisation ; Synthèse, Évaluation, Projet (12)	Le futur simple, les indicateurs de temps exprimant le futur, Quelques expressions de temps, les prépositions avec et sans	Прави план, оријентише се у времену, исказује оно што хоћемо урадити. Пише диктат, изговара слово р, разликује презент и футур у говору	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији

				пројекта, анализе и превођења текстова.
MODULE 3 4. Vous portiez des blouses ? On a bien roulé (7)	Ne…plus, ne… jamais, L'imparfait ; les comparatifs ; les pronoms on	Прича о прошлим догађајима, обичајима, исказује разлику и сличност, поређује активности, генералише, каже заиста шта воли и шта не воли, препознаје имперфекат у говору, зна за финално р, везивање са словом т	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
5. Qu'est-ce qui t'est arrivé? C'est le plus beau (7)	Les pronoms COI, comparer, Présenter un projet. Le superlatif, le pronom tout	Исприча некоме једну анекдоту, исказује циљ, прави поређење, презентује пројект, изговара носни глас, вокале u- ü и ou- у	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
6. Q'est-ce qu'on mange? Tu la trouve comment? Delf ; Civilisation (9)	La quantité précise et imprécise, le pronom en, la négation de la quantité	Исказује количину, разуме кухињски рецепт, каже своје мишљење, пише диктат, изговара ch-ш	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**:	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, граматичке таблице, презентација

		и j,g-ж	комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	ученика, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
7. Comment ça marche? On y va dimanche (7)	En+ participe présent, négation et pronoms	Описује један предмет, објашњава његову функцију и корист. Бира место изласка у Паризу, прича о начинима путовања. Изговара и разликује носне гласове, зна за немо ö	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване – активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
8. Elle a beaucoup change, Emma cherche un job (6)	Impératif ou passé compose, le discours indirect, les adverbes	Компарација онога што се временом променило, прича о спорту, разуме кратак оглас о раду.	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема;	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове;

			дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.
9. Damien a une copine ! On finit avec des chansons, Delf, Civilisation, Synthèse, Évaluation, Projet, Portfolio (12)	La place des adjectifs, Le présent á valeur de futur, si + présent, les valeurs de si	Исказује задовољство и разочарење, утешује некога, прича у будућем времену. Прави хипотезу, честита некоме, ритам реченице, исказује осећања	**Облик рада:** комбиновани – индивидуални, групни и фронтални. **Методе рада**: комбиноване - активно учење и настава (АУН); пројекти ученика; учење путем решавања проблема; дијалог, монолог; Катихетичка, хеуристичка, аудиовизуелна метода, илустративна и друге методе рада, рад на тексту. **Наставна средства**: Пројектор, презентација, интернет, табла, граматичка таблица, речник, уџбеници и др.	**Активности ученика:** уче и стичу знања на часу помоћу уџбеника и двд-а, одговарају на питања наставника, пишу кључне речи у радну свеску, решавају проблемске задатке, анализирају и преводе реченице, текстове; одговарају градиво научено на часу; планирају и реализују пројекат и презентују резултате. **Активности наставника**: поставља питања, проблемске и пројектне задатке; прати, мотивише и усмерава рад и помаже ученицима у решавању задатака и реализацији пројекта, анализе и превођења текстова.

КОРЕЛАЦИЈА (са другим предметима) Матерњи језик и књижевност, страни језици, историја, географија, изборни програми

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА (наставе и учења и остварености исхода и стандарда постигнућа ученика) Стално праћење и вредновање рада ученика; усмено и писмено оцењивање, вредновање не само наученог градива, већ и процеса и исхода наставе и учења, стандарда постигнућа и функционалног знања ученика; самовредновање ученика (вршњачко оцењивање) и др.

2. ИЗМЕНА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

2.1. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Део Школског програма „План стручног усавршавања наставника и стручних сарадника“ се мења и гласи:

С намером развијања и усавршавања постојећих и стицања нових компетенција наставника и стручних сарадника а са циљем унапређења васпитно-образовног рада, школа доноси програм стручног усавршавања за период трајања школског програма (2018/2022).

Планирање стручног усавршавања ће узети у обзир приоритетне области према важећем каталогу програма стручног усавршавања за период 2018/2021. година:

П1: Унапређивање дигиталних компетенција ученика и наставника и употреба информационо-комуникационих технологија у реализацији образовно-васпитног процеса

П2: Методика рада са децом/ученицима којима је потребна додатна образовна подршка (рад са децом из осетљивих група, децом са сметњама у развоју, мигрантима...)

П3: Унапређивање компетенција наставника у области планирања и реализације наставе оријентисане на исходе (подизање нивоа методичких знања релевантних за циљеве и исходе предмета/области)
П4: Јачање васпитне улоге образовно-васпитне установе кроз развијање програма превенције насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања

Планирање подразумева извођење Правилником предвиђених обавезних активности наставника и стручног сарадника у оквиру 40-часовне радне недеље и то **: 64 сата** годишње различитих облика стручног усавршавања, од чега 44 сата стручног усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности и 20 сати стручног усавршавања по одобреним програмима обука и стручних скупова, или у организацији министарства надлежног за послове образовања.

У току пет година наставник обезбеђује **најмање 100 бодова** из различитих облика стручног усавршавања**,** од чега најмање 80 бодова из одобрених програма стручног усавршавања.

Циклуси	**Активности школе**	**Носиоци**	**Време**	**Активности наставника**
Плани-рање	**Израда годишњег плана стручног усавршавања** наставника и стручних сарадника на основу сагледавања развијености компетенција у претходном циклусу (извештај о стручном усавршавању наставника и стручних сарадника са анализом резултата примене стечених знања и вештина), сагледавања **личних планова** наставника и стручних сарадника, **резултата самовредновања** и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и **уважавања приоритетних области** значајних за развој образовања и приоритета исказаних у **развојном плану школе.** **Усвајање** годишњег плана стручног усавршавања у склопу годишњег плана школе	Тим за израду плана стручног усавршавања директор Школски одбор	Август (лични план) септембар (школски): израда и усвајање	**Израда личног плана стручног усавршавања за текућу годину** која подразумева планирање облика стручног усавршавања у установи, планирање похађања семинара и других облика стручног усавршавања ван установе на основу процене развијености компетенција Лични план професионалног развоја наставника и стручног сарадника сачињава се на основу самопроцене нивоа развијености свих компетенција а према стандардима компетенција
Оствари -вање	**Обезбеђивање остваривања планираних активности** стручног усавршавања у установи, према личним плановима наставника и стручних	Директор, наставник, стручна већа	Током целе године према плановима наставника, стручних	**Реализација стручног усавршавања** које предузима установа у виду : - одржавања угледног часа, активности,

	већа и то: - извођење угледног часа**,** активности, са дискусијом и анализом, радионице - излагање на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, приказ стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, примену наученог са стручног усавршавања; анализу утицаја стручног усавршавања на развој детета и ученика; резултате обављеног истраживања, студијско путовање, стручну посету и др. - реализација истраживања, пројекта образовно-васпитног карактера у установи, програма од националног значаја у установи, програма огледа, модел центра, облика стручног усавршавања који је припремљен и остварен у установи у складу са потребама запослених... **Предузимање мера** за унапређивање компетенција наставника и стручних сарадника према утврђеним потребама кроз: - реализацију семинара у просторијама школе за наставнике и стручне сараднике -планирање распореда одсуства наставника и стручних сарадника - обезбеђивање средстава за похађање семинара	Директор. педагошки колегијум, локална самоуправа	већа, годишњем плану стручног усавршава-ња	радионице - присуства и учешћа у дискусији и анализи - излагања на састанцима стручних органа које се односи на: савладан програм стр. усавршавања ; приказ књиге, чланка, приручника, дидакт. материјала , анализе утицаја стручног усавршавања на развој детета и ученика; присуства уз учешће у дискусији и анализи - учешћа у планирању и остваривању истраживања, пројекта образовно-васпитног карактера у установи, програма од националног значаја у установи, програма огледа, модел центра, облика стручног усавршавања који је припремљен и остварен у установи у складу са потребама запослених **Реализациј**а **стручног усавршавања према програмима обуке :** - похађање акредитованог семинара или програма високошколске установе - учешће на стручном скупу, конгресу, сабору, сусретима, конференцији, саветовању, симпозијуму, округлом столу трибини; летњој и зимској школи, стручном и студијском путовању.

	Предузимање мера за унапређивање компетенција наставника и стручног сарадника планирањем додатног стручног усавршавања			**Реализација активности у складу са личним планом, мимо наведених облика**
Праћење	**Праћење остваривања плана свих облика стручног усавршавања** наставника и стручних сарадника **Вођење евиденције** о стручном усавршавању наставника и стручног сарадника (Педагошки колегијум одређује свог члана који прати остваривање плана стручног усавршавања установе и о томе тромесечно извештава директора)	Тим за професионални развој, педагог, секретар, директор	Током године	**Систематично праћење, анализа и вредновање** свог образовно-васпитног рада, развоја компетенција, напредовања и професионалног развоја, чување најважнијих примера из своје праксе, примера примене наученог током стручног усавршавања, личног плана професионалног развоја (**портфолио**)
Евалуација	**Анализа** резултата самовредновања и спољашњег вредновања рада установе (извештаји и документа) **Вредновање резултата** стручног усавршавања **Сачињавање годишњег извештаја** о стручном усавршавању **Разматрање извештаја** на седници Наставничког већа **Усвајање годишњег извештаја** у склопу годишњег извештаја школе	Тим за професионални развој, директор Наставничко веће Школски одбор	Јуни-август	**Израда личног извештаја** о стручном усавршавању (са евалуацијом) у току претходне године **Достављање извештаја** тиму за професионални развој ради анализе на нивоу школе У поступку самовредновања и планирања свог стручног усавршавања и професионалног развоја наставник примењује стандарде компетенција